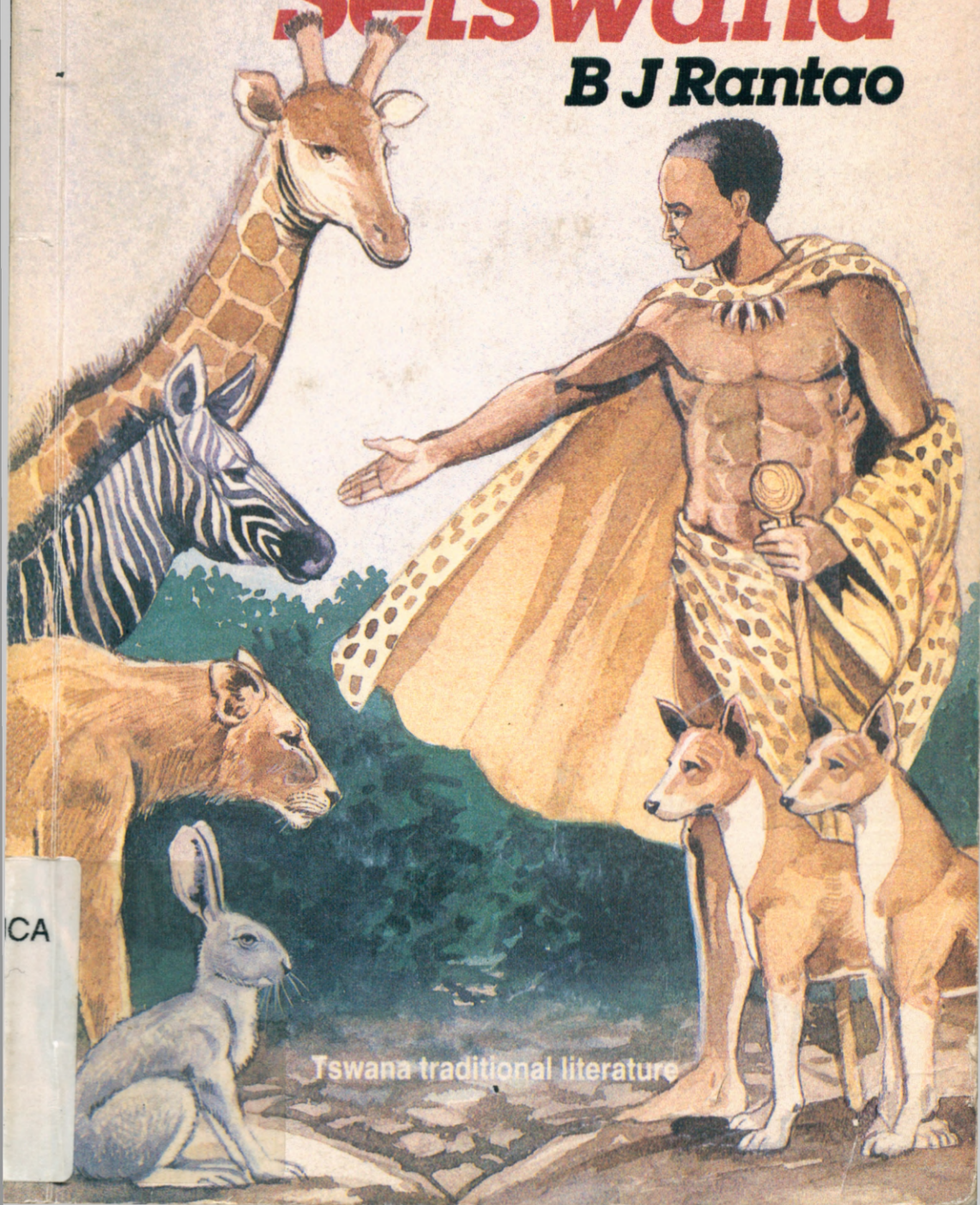

Dinaane tsa Setswana

B J Rantao

Tswana traditional literature

CA

Dinaane tsa Setswana

2 / 2000

DE JACKE - FAUW

Dinaane tsa Setswana

B J Rantao

DE JAGER-HAUM

Dinaane tsa Setswana

A collection of Tswana folklore compiled by PW Fourie

Copyright © De Jager-HAUM Publishers 1988
Forest Drive, Pinelands, Cape Town

Offices in Cape Town and Midrand
Website: www.mml.co.za

Eleventh impression 2006

Set on a personal computer by De Jager-HAUM Publishers
Data transferred and typeset in 10/12 pt Palatino by Gutenberg Book Printers, Pretoria
Printed and bound by CTP Book Printers, Cape
Cover design and artwork by Willem Loots

10-digit ISBN 0 7986 2695 X

13-digit ISBN 978-0-7986-2695-8

© All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the copyright holder.

R4749/30146

BD547291

Ketetsopele

Tota dinaane tse di farologaneng tse di humileng jaaka tsa Setswana di tshwanetse go tsepama mo botshelong jwa gompiano jwa Batswana botlhe. Dinaane tse ke letlotlo le legolo le le ka tswelang moithuti wa tsa setso le wa ditiragalo mosola o mogolo.

Go na le tse di tsamaalanang le tsa Dipuo tse dingwe fela jaaka Dinaane go ralala lefatshe lotlhe. Go ka nna thata go leka go netefatsa gore ke mang yo o tseetseng yo mongwe naane. Le gale seo ga go bonale e le sa botlhokwa ka jaana Dinaane di itumelelwa ke botlhe.

Dinaane tsa Setswana di monate tota le gona di tlhamegile sentle. Di buisega monate e bile di tlhabiwa monate go itisitswe go orwa molelo.

Diteng

Tsa kagisano mo motseng

Selekane *	1
Leruarua	7
Barwa ba babedi	12
Mosetsana le setsuatsue	15
Maatla a ga Tawana	19
Monna wa segalaupa	24
Selwa	27

Tsa dikgotlhang tsa lenyalo

Kgosi le mmakgosi yo montle *	31
Monna le basadi ba gagwe ba babedi	34

Tsa diphologolo

Tau le Mmutla *	36
Tshwene le Phiri	41
Phokojwe le Phiri	42
Mhele le Khudu	44
Tau le Phokojwe	45
Tlou le Kwena	49
Phokojwe le Phiri	51
Noko le Mmutle	55
Tsie e e neng ya tsikitla Tau	58
Segokgo le Tau	62

Ka ga boDimo

Bayamarekhung	67
Salamone wa lesiela	72
Fanyane, mosetsana yo o tlhogo e thata	74
Lekolwane le le bothale	77
Monnyennyane le Ntsu	80
Tshwana	83
Mosetsana le Dimo	87

Ka ga masaitseweng

Tlhogonyana	89
Mosetsana yo o neng a rula mo lebitleng	92
Monna yo o tlhogileng setlhare mo tlhogong	94
Mosetsana yo o neng a fofa ka setlhare	97

Ka ga batho le diphologolo

Morwa kgosi yo o neng a fetogile kwena	99
Setlhare sa selefera	106
Mosimane yo o faloditseng motse	109
Segwagwa le Leswafe *	111
Lekawana le le neng la fetoga noga	114
Morwaakgosi yo o neng a gana go boa kwa bogwera	118
Basetsana ba ba neng ba nyalwa ke ditau	120
Matong le pholo e ntsho	123

Dikhutshwanyane

Dinaane ka ga tlholego	129
Jaaka batho ba farologane ka mmala	133
Naane ka ga Bile le Bilane	133
Tshwene e kile ya bo e le Motho	134
Molao wa popagano	135
Ngwana yo o sa le leng	135
Ngwana yo o timetseng	136
Tshwene, noga le mmutla	137
Mabele, molemo wa ntlha	138
Naane e nngwe ka ga Bilo le Bilwane	139
Moselekatane, tontobane le le bodu	140
Tontobane	141
Phokojwe le Khudu	142

Tsele le tsele

Mosetsana yo o neng a nna mo mahureng	143
Mosebodi le Mosebotsane	149
Molelo wa simolola go itsiwe	151
Mosetsana yo o tlhogo e thata	156
Mosetsana yo o tswang mo mahureng	159
Tladi le Legadima	164

Flamingo Friends by K. K. K.

Selekane

Lehyatso

Selekane yo montlenyane ka bonolonyana, o ne a goroga morago ga bontsalae kwa nokeng a tla a leseletse nkgwana ya gagwe ya metsi, mme a fitlhela ba setse ba tladitse dinkgwana tsa bona ka metsi a a itshekileng a mogobe, ba setse ba le gaufi le go boela gae.

E ne e rile pele ga a tla, mongwe wa basetsana a re: "A re theleleng dibaga le maseka a rona mo motlhabeng, mme e tla re Selekane a tla re mo reye re re re di latlhetse mo metsing, re di file Badimo ba Noka. Le ena o tla latlhela tsa gagwe mme re bo re mo tshabela bomatla jwa gagwe. Ka gongwe seo se tla mo dira gore a se ka a tlhola a salela kwa gae jaaka a dira jaana."

Ke fa ba thelela dibaga tsa bona fa thoko ga metsi, mme ya re fela ba fetsa Selekane a bo a setse a tsena a fegelwa. A rumaruma a re: "Bontsala, lo itlhaganetse tota gompieno; ke ne ke sa ntse ke diegile..." (a se ka a ba bolelela gore o ne a diilwe ke go thusa mosadimogolo wa segole ka ditironyana tsa gagwe tsa lapa) mme a totometsa nkgwana ya gagwe mo metsing a a tsiditsana a a itshekileng, go e tlatsa.

Mosetsana yo mogolwane a araba: "Ee, re ne ra itlhaganela ka gore Badimo ba Noka ba ne ba batla gore re ba leboge ka dibaga le maseka gore ba tle ba tswelele go re thusa le mo nakong e e tlang. A o a bona, re setse re latlhetse tsa rona mo metsing - mme fa o batla go sirelediwa mo go sejabanyana, ke go re le wena o latlhele tsa gago!"

Ke fa Selekane a leba mebele ya bona e e sa kgabisiwang, a bo a leba dibaga tsa gagwe le maseka a a phatsimang tse a di ratang. E ne e le lona letlotlo la gagwe le legolo. Barweetsana ba ba ratwang e ne e le bona fela

ba kgabisiwang bontle jalo. Fela e ne e le ngwana yo o ikanyegang, mme a ipolelela gore ga go ne go thusa sepe go tlhapatsha Badimo ba Noka ka go gana go dira jaaka bontsalae! Ka jalo a apola dibaga tsa gagwe a bo a rola le maseka ka go itsemeletsa, a sa batle le go di lebelela jaaka di nweelela kwa tlase ga metsi a a didimetseng a mogobe, a tloga a felelwa ke maatlal.

A gakgamala basetsana ba bangwe ba thanyega ka setshego fa dibaga tsa gagwe di thobuela mo metsing, mme bona ba sianela kwa ba fitlhlileng dibaga tsa bona teng mme ba di thelolola. Ba oma ka ditshego ba re: "Sematla! A o letse o kgwisiwa maabane? Ke mang yo o ka tlholang a kgabisa mmele wa gago o o lepono o sena go dira jaana?" mme ba rwala dinkgwana tsa bona ba itlhaganelela gae, ba itumeletse go tlogela Selekanane a tshogile a rotoletse bodiba matlho.

A bua a sunetsasunetsa: "Noka, ooNokaKgolo, mpusetsa dibaga tsa me, ke a rapela!"

Fela ga se ka ga bonala le e seng sepe se tshikinyega mo metsing. Ke fa a lela gape, a re: "Ao, Noka, Noka ke a rapela, mpusetsa dibaga tsa me."

Ke fa metsi a kgoberega go se kae, a bo a bulega, go bo go tswa lentswe le re: "Ntshala morago; sala makhujwana a me morago fa o batla go di bona."

Ka tsholofelo a siana le losi la mogobe gore a bo a fitlhe fa mogobeng o mogolwane o o boteng mme a feta a ema teng a bitsa gape, a re: "Noka tlhe! Noka, mpusetsa dibaga tsa me!"

A tlhoka karabo gape, mme a didimala sebakanyana, a tloga a boeletsa kopo ya gagwe, mme ga akofa ga utlwala thubagano e e boitshegang ya metsi. Ke fa lentswe le le utlwalang sentle le araba le re, "Nnaka, tla o di tseye!"

Selekane a tsena mo metsing, a nwela a ya kwa tlase, a ya, a ya, gore a bo a fitlhe kwa tlase ga mogobe, kwa e rileng a ntse a fophola mo leto-bong, a iphitlhela a le fa molomong wa logaga lo lo lesedi. A tsena mo teng a ntse a boifa, mme a kgatlhantshiwa ke mosadimogolo yo o maswe yo o neng a tla kwa go ena a ntse a kopakopa, mme Selekanane a lemoga gore ga a na letsogo le leoto la moja. A tshoga thata.

O kopile gararo fela a bo a setse a le fa thoko ga Selekanane. A bua ka lentswe le le gwaegileng, a re: "Ngwanaka, a ga o tshosiwe ke go bona motho yo o tsofetseng jaaka nna, a ga o sisimoge? Tla, o tshege go tlhoka letlhogonolo ga me!"

Mosetsana a araba, a re: "Dumela mma. Ke ka tshega jang, o bona pelo ya me e utlwisitswe botlhoko ke ba ba go dirileng jaana?"

"Ngwanaka, fa e le gore tebego ya me ga e go sisimose, a borethe jwa loleme lwa gago lo lo buang monatsana jaana bo fodise dintho tsa me ka go di latswa." Sesadisegolwana sa ikopela se tlhomola pelo.

Selekanane a dira jaaka mosadimogolo a kopa, mme ena a simolola go mo

tlamparela ka lorato, a mo raya a re: "Ngwanaka o na le pelo e e boutlwe-lobotlhoko le sefatlhago se sentlenyane. Ke tla go leboga ka sengwe."

Ke fa mosadimogolo a naya Selekane dijo, a bo a mo raya a re: "Ga ke bolo go nna motshwarwa mo logageng lo dingwaga di le dintsi, ke tlhatlhetswe ke Kwena yo o setlhogo, a re ke mo tlhokomele ke bo ke dire tsotlhe tse a di batlang. A netefatsa gore ke se ka ka bo ka falola ka go nkgolafatsa jaana. Fela ke tla go falotsa. Ja, selonyana sa me, mme e tla re o sena go kgora ke go fitlhe, ka gore o tla tloga o utlwa marothodi a pula a rotha a latelwa ke mosumo wa metsi a a elelang, tse e leng tsona di kayang go goroga ga ga mongwake."

Ka bonako ke fa mosadimogolo a kopakopela fa thoko ga gagwe gore a mo itlhaganisetse kwa logageng lo lo bapileng le loo ka jaana medumo e e boitshegang e e boletsweng ke mosadimogolo e ne e setse e utlwala. Mme ya re go ise go ye kae kwena e e boitshegang ya bo e setse e tlhaga e gagaba. Makakaba a yona a a maswe a ne a lepeletse gongwe le gongwe mo mmeleng o o kudupaneng o o sa bopegang, mme fa gare ga melomo ya yona e e serolwana e e penologileng go le meno a a šenameng a khupe-ditswe ke bolêê. Ya tshegatshega, ya itatswa seledu se se lepeletseng, ya re: "Go nka nama ya motho le madi! E nkapeele, mosadi. Ke tshwerwe ke tlala!"

Mosadimogolo a araba ka bopelokgale, a re: "Mme o tla lala le tlala fa o sa je leoto le letsogo la me tse di setseng. Mme le gona ga di ka ke tsa go thusa sepe, ka go re ga go na yo o ka go thusang fa ke ka swa. O a itse gore ke eng! Madi a gago ke ona a utlwalang mo dinkong tsa gago ka gore ke bona sentle fela gore o tlhotse o lwa gompieno!" A bua jalo a supa ntho e e boteng mo letlhakoreng ka tlhogo fa madi a neng a remetse teng.

E rile kwena e sena go senka ka pelo e e botlhoko e bo e bogisa mosadi ka tsholofelo ya gore o tla bolela kwa a fitlhileng teng sebolawa sa yona, ya itlhoboga mme ya robala ka tlala e nnetse go dumaduma e bile e mo solofetsa gore fa e ka lemoga morago gore o ne a e aketsa, e tla mo ja.

E rile letsatsi le le latelang fela fa kwena e sena go tswa, mosadimogolo a raya Selekane a re: "Ngwanaka, keletso ya me ke go go lebogela go busetsa go ikanya'sika lwa setho mo go nna."

Ke fa a fenekolola mo makgaseng a bogologolo a matlalo mo lephagong le le mo loboteng, mme a ntsha mokgobe wa mekgabiso ya dibaga. A di apesa Selekane mo molaleng le mo lethekeng, mme a tlaletsa ka go mo rwesa maseka mo mabogong le mo maotong, a bo a mo apesa mosese wa letlalo la namane le le sugilweng go swela, mme a feleletsa ka go mo phutha ka kobo ya letlalo la diphokojwe.

Mosadimogolo a rumaruma fa a lebelela tiro ya diatla tsa gagwe ka go e itumelela, mme a re: "Jaanong o tshwanetse go tswa mo logageng lo lo ka fa tlase ga metsi ka bofefo jo bo boitshegang, pele ga mongwake a boa (ka

go re ke a itse gore o tla tla go tlhola gore a ke ne ke sa mo tsietse). Tsamaya le masego, ngwanaka."

A bo a ntsha letlapa le letala mo makgaseng a gagwe, a le naya mosetsana, a re: "Tsaya, le tla tlhokisa mongwake thata ya go ka go sala morago fa o le tshotse mo seatleng. E re o tsena kwa mogobeng o bontsalao ba go tsieditseng teng, o bo o le latlhela kwa botennye mme le tla boela kwa go nna."

Selekane a mo lebogela bomolemo jwa gagwe, mme a wela tsela a bo a fitlha kwa mogobeng kwa ntle ga bothata.

Monnawe wa gofejane o ne a sa ntse a didimetsa metsi fa mogobeng ka nako ya fa a tlhaga, mme a gakgamala ka go re: "Hee batho! Morweetsana yo o tla kwa mogobeng wa rona a sa lalediwa yo, o montle jang! Ao! Nkgonne, a ke wena?" A bua a sa dumele se a se bonang. "Rona re ntse re tsaya gore o sule fa bontsale ba sena go re netefaletsa gore o meditswe ke Badimo ba Noka. A mme ke wena tota? E le ruri kana diaparo tse tsa mokgabo ke tsa segosi fela!"

Selekane a araba ka go re: "Le fa go ntse jalo, ke nna ka namana. Diaparo tse ke mpho e e tswang mo go yo o nnang kwa tengteng ka fa tlase ga metsi. Ke di filwe go nna tebogo ya tse ke di abetseng Badimo ba Noka, ba bontsalake ba letseng ba ba sotla maabane."

Boitumelo bo ne bo tlhakane le poulelo fa a goroga le monnawe kwa go mmaabo mme a bolela se se mo diragalatseng, le fa gona a ne a se ka a bolela ka ga bomolemo jo a bo diretseng mosadimogolo yo o ditebego di boifisang.

Ke fa bontsalae ba raana ba re: "Ke go reng fa Selekane e le ena a tshwanetseng go nna lesego a le nosi? A le rona re yeng go itseela tse di siameng mo Badimong ba Noka. Re tla tshwanela go ya kwa logageng lwa dikgakgamatso, mme le rona re itsele tse di siameng mo dikhumong tsa lona."

Ba tsena mo mokgabong wa bona o montle go gaisa, mme ba itlhaganelela kwa nokeng, ba feta ba latlhela mekgabiswane ya bona kwa teng ga noka jaaka Selekane a ne a dira. Ba dira fela jaaka ena, ba falautlha mogobe o mogolo, mme ba tloga ba bona logaga lo lo ka fa tlase ga metsi.

Mosadimogolo wa segole a itlhaganela a ba kgaatlhantsha a tla a kopa-kopa. Ba simolola go tshega bogole jwa gagwe, ba gana go ama seatla sa gagwe se se bopameng. Ba mo raya ba re: "Hei, dibaga, dibaga! Rona re tlele go batla dibaga!"

A ba kopa, a re: "Barwadiaka, nkutlwelang botlhoko. Dintho tsa me di batlile go mpolaya; a lo ke lo di phepafatseng ka go di latswa, gore dikgakgamatso tse di tswang mo malemeng a lona di tle di di fodise!"

Ba goa, ba re: "Wa reng! Re latswe dintho tsa gago tse di maswe? Re tlele go batla dibaga. Re neye mekgabiswane e re e tletseng, le gona o

direle ka bonako re tswe mo lefelong le le boifisang le."

Fela mosadimogolo a ba kgalema, a re: "E seng ka lebelo jalo! Ke bona gore dipelo tsa lona di dintsho go feta difatlhego tsa lona. Gompieno ke gona mongwake a tla lalang a jele mpa go tlaa."

Ke fa moriti o mogolo o thibela kgoro ya logaga, mme ba utlwa marothodi a pula le mosumo wa metsi a a elelang ... mme mosadimogolo a nyelela mo ponong ya bona a ntse a kopakopa, a ba tlogelela go nyelediwa ke kwena.

Leruarua

comfort

Sebotshe o ne a ntse a tuntuetsa monnawe wa lesea, a mo goletsa mo tharing a ntse a leka go mo didimatsa ka go mo kgotlhokgotsha ka mmele wa gagwe a ntse a re: "Didimala Selonyana sa Mme."

Batsadi ba bana ba babedi bao ba ne ba tlhokafetse, mme lesea le sa ntse le lelela go utlwa tlhokomelo e e bobebe ya ga mmaalo, le gana go gomotsega le gona mengao ya lona e thuba tidimalo le kagiso e e neng e ba dikaganyeditse.

Yo mogolwane o ne a ntse a leka go mo rapela a ntse a re: "O tloga o utlwiwa ke 'yo-ke-ka-se-kang-ka-bua-leina-la-gagwe' mme a tloga a re itaya," fela Sebotshane a se ka a kgaotsa.

Ke fa Sebotshe a kgetla kalana ya setlhare sa thathamorathwa se se neng se tlhogile mo segotlong sa motlhokomedi wa bona, a e hupisa lesea, a ntse a re: "Tsaya Ntlenyane ya Mmê, a setlhare sa Kgomotso se go lebatse kutlobotlhoko!"

Ke fa go akofa go nna le tidimalo e e gakgamatsang. Ka nte tidimalo ga e a tlisa se se neng se gopotswe, gonne ka yona nako eo ke fa motlhokomedi wa bona a tlhaga mo mojakong wa ntlo, mme a botsa gore ngwana o didimaditswe ke eng ka tshoganetso jalo."

Sebotshe a araba, a re: "Ke mo file letlhare la 'Setlhare sa Kgomotso' fela gore a le anye, mme la mo didimatsa, malome."

Malomaagwe a botsa ka kgalefo: "E le gore ke mang yo o go neileng tetla ya go kgoma setlhare se se mo segotlong sa me?"

Le fa Sebotshe e rile a utlwa lentswe la ga malomaagwe a tshoga go se

kae, o ne a araba kwa ntle ga go okaoka, ka e ne e le ngwana yo o nang le nnete, a re: "Ga go ope yo o rileng ke se kgome, e bile ga go ope yo o rileng ke se ka ka se kgoma. Jaanong ke ne ke tla itse jang gore ke dira phoso?"

Malomaagwe a mo kgelogela a re: "Didimala, ngwana ke wena! O tlodile dikeletso tsa me le ditaelo tsa me. Ka jalo o tla tshwanela go boga. Feta ke go ise kwa go yo dipheko tsa gagwe di tla go senyang sefatlhego se sentlenyane seo."

A bua jalo a mo eteletsa pele a mo isa kwa ga Make wa ngaka e e bosula e e neng e nna kgakala – dikilometara di le dintsi.

Mongwe le mongwe yo ba kopanang le ena mo tseleng, a gakgamadiwa ke kutlobothoko e a e bonang mo sefatlhegong sa ngwana yo montle yo o ne a botsa, a re: "Tsala, o ithaganeletse kae o eteleditse mosetsana yo montle jaana pele?"

Mongwe le mongwe yo o botsang jalo o ne a mo araba ka go re: "Ke isa motlogolo wa me kwa mothong yo o sa direng sepe ka difatlhego tse dintle. Ena yo o itsegeng e le 'Mosenyabontle', gore a tle a thatlhamolole bontle jwa gagwe, ka gore o tlodile dikeletso tsa motlhokomedi wa gagwe."

Mosetsanyana o ne a lelela mongwe le mongwe yo o botsang ka go re: "Nnyaya, nnyaya, o se ka wa dumela bosetlhogo jwa go tlhoka nnete ga gagwe! Ga ke a tlola taolo epe ya gagwe; se ke se dirileng fela ke go kgetla lethare la Setlhare sa Kgomotso go gomotsa nnake. A e ne e le phoso go fetola selelo sa gagwe boitumelo?"

Nako nngwe le nngwe fa a leka go tlhalosa, malomaagwe o ne a mo kgokgoetsa, a mo tlatlamelela, a re: "Lo se ka lwa reetsa maaka a gagwe a bongwana. Ammaaruri, o tshwanetswe ke go amogela se ke batlang se mo diragalela."

E rile leeto la bona le le gaufi le go khutla, Sebotshe a simolola bo tshoga thata fa a gopola gore o gaufi le go diragalelwa ke eng, e bile a setse a le gaufi le go tsholola dikeledi fa ba kopana le kgosi le morwa wa yona le bamopati ba ne ba jetse baagisani ba bona nala.

E rile kgosi e bona Sebotshe, ya retologela kwa mongweng wa baepati, ya re: "Ammaaruri ngwana o tshwanetse go bo a godisitswe sentle mo a sa tshwanelang go tshwarwa jaaka lekgoba jaana. Botsa motlhokomedi wa gagwe gore o ithaganeletse kae a eteleditse ngwana yo montle pele jaana?"

Malomaagwe a araba morongwa wa kgosi fela jaaka a ntse a araba ba bangwe.

Ke fa Sebotshe a kuruetsa ka selelo, a re: "O se ka wa mo dumela. Ga ke a tlola taolo epe!" A boa a tlhalosa se se diragetseng.

Ke fa morwaakgosi a re: "Rra, ke tshogela ngwana yo montle yo. Nte ke mo tseye go nna mosadi wa me."

Kgosi ya reetsa morwaayona ka pelotheri, mme ga akofiwa ga buisanwa. Ga fela malomaagwe yo o setlhogo a itumeletse go rebola Sebotshe mme ena a amogela motlhape wa dikgomo tse di nonneng tsa bogadi go ya go tlatsa lesaka la gagwe.

E rile ka nako e e tshwanetseng ga jewa lenyalo le le boitshegang, mme ya re morago ga lona monyadi le monyadiwa ba itumelela go nna fa kgosing.

Motse otlhe o ne o keteka modiro ka boitumelo mme ya re morago morwaakgosi le mogatse ba tshola ngwana wa mosimane. Ba ne ba mmitisa Tlhakoyapitse, mme ka ntlha ya boitumelo kgosi ya naya mmanwana le rrangwana dikgomo le dinku le dipodi di le dintsi. Ya ba naya le balatedi le lefatshe gore ba ye go itlhomela motse wa bona. Balatedi ba kgosi e ntšhwa ba kgobokanya metlhape le matsomane a bona ka boitumelo letsatsi lengwe, mme ba huduga ba ya go itshenkela setsha se ba ka ikagelang legae le lešwa teng.

Ba ne ba tsamaya dimmaele di le dintsi, mme ya re lwa bofelo ba fitlha fa nokeng e kgolo. E rile banna ba kgobokanela fa dintshing tsa noka ba ipaakanyetsa go tshedisa diruiwa tsa bona, kgosi ya ba raya ya re: "Go tshwanetse ga bo go na le mafulo a mantle a diruiwa tsa rona ka kwa moseja ka kwa."

Ba gagkamala go bona metsi a bulega, go tlhaga tlhogo e e boitshegang ya leruarua, le ba nanabelela. La tla le lebagantse Sebotshe le ntshitse meno a a ditšhaka mme la bua ka lentswe le le tshosang, la re: "Ke tlile go go ja, mmaagwe Tlhakoyapitse!"

Mmatlhakoyapitse a leba ka poifo le kgamarego, a ntse a akanya ka ga lesea le a le belegeng, mme a re: "O se ka wa nja tlhe, Leruarua yo o siameng. Bogolo o ka ja matsomane le metlhape yotlhe."

Mme a hema ka tebogo fa sebopiwa se atlhama, se dira jaaka a se kopile, mme se metsa diruiwa bongwe ka bongwe.

Go leboga ga gagwe ga go a tsaya sebaka gonne e rile fela fa kgomo ya bofelo e eta e ragaraga mo mometsong wa leruarua, e bile le boitshega mo go tshosang, la boela kwa go Sebotshe gape la feta la re: "Jaanong ke ya go go ja, Mmatlhakoyapitse."

Le bua jaana meno a lona a makima a phatsima mo kgalalelong ya letsatsi.

Sebotshe a le rapela a re: "Se nje, ke a rapela. Tsweetswe se nje! Bogolo ja batho botlhe."

Leruarua le le setlhogo la tsenelela balatedi ba gagwe ka bongwe la nna la ba reletsa go fitlhela go setse malata a bona a mararo.

Letshogo la gagwe la oketsega fa a bona le morago ga go metsa batho le dilo di le kanakana le sa ntse le tla kwa go ena, mme le boeletsa go tshosa ga lona, le re: "Jaanong ke ya go go ja, Mmetlhakoyapitse!"

Sebotshe a ipipa matlho ka diatla tse pedi gore a se ka a bona pono e a itseng e tshwanetse go latela, mme a sa ntse a ikaeletse go falotsa morwaawe, mme a re: "O se ka wa nja, leruarua la batho. Bogolo ja Rratlhakoya pitse mo boemong jwa me!"

Ke fa leruarua le dira jaaka a kopa, mme ena a sunasunetsa ka kutlobotlhoko fa a lemoga gore mogatse yo a mo ratang le ena o ya go mediwa jaaka diruiwa le balatedi ba gagwe mme o setse a le nosi le morwaawe mo dintshing tsa noka. A ikgomotsa ka go gopola gore leruarua le tshwanetse go bo le kgotshe, mme le tla ba tlogela ka a le abetse tsotlhe tse di neng di ka dira gore a tshele ka boitumelo gore ngwana wa gagwe a se ka a sala a tlhoka yo o ka mo godisang ka tshwanelo.

Ke fa go tla thaelo ya bofelo. Letshogo la gagwe la gola le go feta fa a bona leruarua le tla kwa go ena lekgetlo la bone, le sa ntse le sa kgora. La boeletsa kopo ya lona e e tshosang le mo lebile ka matlho a a bohibidu jwa madi, e bile le bula molomo wa lona o o se nang kutlwelobotlhoko le ipaakanyetsa go mo metsa, le re: "Ke tlile go go ja Mmatlhakoyapitse!"

A goa ka boitlhobogo, a ntse a leka go bona gore a ka falola jang: "Nnyaya, nnyaya!"

O ne a gopola gore go botoka lesea la gagwe le ka ya kwa go ba bangwe – ka go re ga go tshwane ka le tla swa ka bonako le gona ga le kitla le sala le le losi, mme a araba ka go re: "Tsweetswee, o se ka wa nja bogolo tsaya lesea la me ke le!"

Ke fa leruarua le metsa Tlhakoyapitse.

Fa le sena go mo metsa la tla le gaketse le go feta. La re: "Jaanong ga go tlhole go na le se se ka go falotsang, Mmatlhakoyapitse, ka gore o abile tsotlhe gore o tle o tshele. Ke tlile go go ja!"

Ka nako e bopelokgale jwa mmoela, mme a rumaruma fela fa ditlhaa tse di boitshegang di mo khupetsa ka gore o ne a tshotse tšhaka e e bogale e e neng e fitlhegile mo tlhageng fa dinaong tsa gagwe. Ka lesego ga nna jaaka a ne a gopotse. E rile leruarua le mo metsa, a eta a le kgakgamolola mometso le dimpa tse, go ya go tswa ka kwa mogatlang.

Dikgomo le dinamane tsa tsona tsa nna tsa photsega; dinku le diko-nyana, dipodi le dipotsane, digwagwa tse dikgolo le tse dinnye – tota sengwe le sengwe se leruarua le neng le se meditse letsatsi leo, go akaretsa le basadi le banna ba bona le bana ba bona, kgosi le morwaayona mme la bofelo ga tswa ena.

Mongwe le mongwe wa bona a goa ka boitumelo a re: "O re pholositse Mmatlhakoyapitse, o re pholositse! O bolokile matshelo a rona. Go tloga jaanong, o mmaarona rotlhe!"

Ka jaanong leruarua le le boifiwang le ne le sule, ba ne ba sa tlhole ba boifa sepe, mme ba ikagela motse gaufi le fa le neng le swetse teng, go tlotla mmangwana yo o ba pholositseng mo kotsing e e tshabegang ka ntlha ya lorato lwa gagwe mo go morwaawe.

Barwa ba babedi

Barwa ba babedi

Go kile ga bo go le basimane ba le babedi, ba bidiwa Masilo le Masilonyana. Ba ne ba nna le batsadi ba bona, ba humanegile. Letsatsi lengwe basimane ba babedi ba, ba ya go tsoma mme ya re ba tsena kwa teng ga sekgwa, Masilo a raya monnawe, a re: "O tseye motlhala o o yang kwa mojang, nna ke tla tsaya o o yang kwa molemeng."

Ba bo ba kgaogana. Masilo a tsamaya mme a se ka a bona sepe, fela Masilonyana ena a tsena fa thabaneng nngwe mme a simolola go e palama. E rile a tsena kwa godimo ga thabana a fitlhela dinkgo di le tharo di ribegilwe. O ne a gakgametse, mme gape a šwegašwega go itse se se mo teng. E le gore dinkgo tse tharo di batlang mo lefelong le? Go šwegašwega ga mo fekeetsa mme a ribogolola e nngwe. A fitlhela go se na sepe. A ribogolola ya bobedi mme le yona a se ka a fitlhela sepe mo go yona. Ke fa a ribogolola ya boraro, mme mosadimogolo yo o dinala ditelele a tšobetsaga ka fa tlase ga yona, a goa ka kgakalo e kgolo, a re: "Nthibegetse ka bonako! O nkhumololelang?"

Masilonyana a sia a tshogile, a ntse a bitsa mogoloe, Masilo, go tla go mo thusa.

Mosadimogolo a mo sala morago mme morago Masilonyana a lapa a bo a palama setlhare a tshaba mosadimogolo. Mosadimogolo a tsenelela setlhare a se rema ka dinala tse ditelele. Masilonyana a tswelela go goa mogoloe, a tlatlositse lentswe a kopa thuso.

Masilo a mo utlwa, mme a tla ka dintšwa tsa gagwe tse pedi. Dintšwa tsa tlhasela mosadimogolo tsa bo tsa mmolaya, mme Masilonyana a fologa setlhare, mme ya re ba ntse ba lebile dinala tsa mosadimogolo ba gaka-

maditswe ke boleele jwa tsona, ba lemoga gore di sa ntse di tsweletse go gola di nna ditelele. Ke fa ka tshoganetso go tswa mosadi, bana, dikgomo le dipodi mo go tsona.

Bana ba raya Masilonyana, ba re: "Re a go leboga, Ntate."

Mosadi le ena a retologa a mo raya, a re: "Mogatsaka, o nthusitse."

Masilonyana o ne a itumetse thata, fela Masilo o ne a mo fufegela. Ba tloga mmogo ba boela gae.

Morago ga nako ba ntse ba tsamaya, bana ba bo ba re ba tshwerwe ke lenyora. Masilo a bo a re o itse felo gongwe fa go nang le sediba mme a ba kopa go ya go nwa mo go sona. A ba bolelela gore sediba seo ga se a bolokesega gore basadi ba ka nwa mo go sona le bana, ka jalo mosadi le bana ba tshwanetse go emela kgakala. A ya le Masilonyana kwa sedibeng.

Masilonyana a feta a tshwara Masilo ka mangelana fa ena a lepelelela mo teng ga sediba a a nwa a bo a tlatse dinkgonyana gore mosadi le bana ba tle ba nwe. Fa jaanong e le nako ya ga Masilonyana go nwa, mogoloe a mo lesa ka bomo a relelela mo sedibeng.

E rile fa a tsaya dinkgwana tsa metsi, a utlwa monnawe a goa mo teng ga sediba, mme a mo kgathologa a leba kwa go mogatsa monnawe le bana. A feta a ba bolelela gore Masilonyana o sule, jaanong ke ena rraabo le mosadi ke wa gagwe le dikgomo le dipodi le tsona ke tsa gagwe.

A ba tsaya a ba isa gae. E rile a goroga kwa gae rraagwe le mmaagwe ba itumela thata ba re morwaabona o iponetse mosadi le dikgomo tse dintsi le dipodi.

E rile go nna bosigo ba mmotsa gore monnawe o kae, mme a ba raya a re ga a itse ka gonne monnawe o ne a boa ka tsela e sele. Ba ne ba leta nako e telele mme ya re Masilonyana a sa bonale, ba ithoboga.

Masilonyana ena o ne a sa ntse a le mo sedibeng, a nnetse go goa e lela. Ke fa noga e tla kwa go ena e mo raya e re: "A o monna?"

A araba a re: "Ee, ke monna."

Noga ya mmotsa gore o dira eng mo sedibeng, mme a e bolelela ka bosetlhogo jwa ga mogoloe. Noga ya ithebola go mo ntsha mo sedibeng, mme a dumela ka boitumelo. Noga ya simolola go mo latswa ya bo ya mo metsa mme ya tswa ka ena mo sedibeng. Noga ya ya kwa batsading ba gagwe ya feta ya ikgara fa isong ya leta.

E rile ka moso phakela, mongwe wa bana a ya go ga metsi. Fa a tshwanetse go tsenya sego mo nkgong a bona noga e rapaletse foo mme a goa ka letshogo a siela kwa ntlong.

Mmaagwe Masilo a roma ngwana wa bobedi yo le ena a boileng a roroma ka ntlha ya letshogo. Ke fa a ikisa go ya go bona, mme ya re a tswela kwa ntle a gakgamadiwa ke go utlwa lentswe la ga Masilonyana le tswa mo nogeng le mmolelela gore noga e mo thusitse e bile le mo kopa

gore a duele noga ka sengwe gore e mo lese. Ke fa mmaagwe a simolola go buisana le noga: "A o batla dikgomo?"

Noga ya araba: "Nnyaya."

A botsa gape: "A o batla dipodi?"

Noga ya re: "Nnyaya."

Mosadimogolo a simolola go tlelwa ke boitlhobogo. O ne a sa itse gore o ka naya noga eng. Ke fa a retologela kwa nogeng a e botsa gore e batla eng.

Noga ya araba: "O ntshenyetsa nako. Ke batla go tsamaya, le gona ke tsamaya le Masilonyana."

E rile e tswa ka kgoro a sela thitelo, a re: "A ke go fe letlapa le?" a bua a le latlhela kwa go yona.

Noga ya itumela ka jaana e ne e tla ritela kwa e nnang teng. Ya tsaya letlapa ya tlogela Masilonyana.

E rile Masilo a bona morwarraagwe a tshoga thata mme a tshaba a ya go nna kwa lefatsheng le le kgakala.

Mosetsana le setsuatsue

Bogologolotala go ne go na le Kgosi ya Motswana e e neng e na le morweetsana yo bontle jwa gagwe bo neng bo utlwetse gaufi le kgakala. Leina la gagwe e ne e le Ntitiagatsana.

Kgosi e kgolo ya Matebele e ne ya utlwalela ka ga morweetsana yo montle yoo, mme letsatsi lengwe ya bolelela bagakolodi ba gagwe gore ba ye kwa lefatsheng la Batswana ba ye go batla motse oo ba bo ba tle le mosetsana gonne o ne a batla go mo nyala. Ba se ka ba tlhola ba ema, ba tloga ka lona letsatsi leo.

Bagakolodi ba ne ba tsamaya leeto le leleele, ba tsena ka metse le metsana. E rile ba tsena ka motse oo, ba rakana le bana ba itshamekela ka fa morago ga matlo. Go ne go le mosetsanyana yo montle mo go bona, mme ya re ba mmona ba fetsa mogopolo gore ke ena morweetsana yo o neng a batlwa ke kgosi ya bona le gore e le ruri o ne a tla e tshwanela. Moeteledipele wa bona a simolola go itlotlisa le batho bangwe, a bo a ba botsa gore mosetsana yoo ke mang. O ne a bolelelwa gore ke morwadia kgosi.

E rile letsatsi le le latelang ba boela kwa kgosing ya Matebele ba feta ba e raya ba re: "Re go bonetse mosadi. Leina la gagwe ke Ntitiagatsana le gona o bontle jo bo thibang letsatsi. E bile ke morwadia Kgosi kgolo ya koo."

Kgosi e ne e itumeletse dikgang tse, mme ya bopa sefelo se se boitshegang ya se roma go ya go phamola mosetsana yoo. Sefelo seo sa foka, sa foka, sa bo sa bona kwa gaabo Ntitiagatsana. O ne a tshameka le ba

bangwe ka fa ntle mme sefelo sa feta sa mo phamola sa mo isa kwa kgosing ya Matebele.

Kgosi e ne ya itumelela mosetsna yo thata, mme ya bo e setse e mo nyala. A nna motho yo o tlotlegang mo morafeng wa yona. Le fa a a ne a le mohumagadi wa kgosi, o ne a nna mo bohutsaneng a tlhoafetse batho ba ga gaabo, bogolosegolo mmaagwe le rraagwe. Kgosisigolo e ne ya lemoga selo se, mme ya loga leano la go mo thibela go ka ngwega.

Kwa ga gaabo Ntitiagatsana, bagolo ba gagwe ba ne ba hutsafetse thata fa ba lemoga gore morwadia bona o timetse, mme ba botsa ditsala tsa gagwe kwa a leng teng. Ba ne ba araba, ba re: "Sefelo se segolo se ne sa tla mme sa mo tsaya."

Mmaagwe o ne a lela sa masisapelo.

Rraagwe, e bong Kgosisigolo, le ena o ne a mo lelela, mme a romela mophato go ya go mmatla.

Ba ne ba farantlholola metse le metsana, mo dikgweng, ba batla gotlhe fela, mme ba se ka ba mmona.

Bomalomaagwe le borrangwaneagwe ba bo ba re: "Re tshwanetse go batla Ntitiagatsana gore re bo re mmone."

Le bona ba semelela ba mmatla.

Ba tsamaya, ba tsamaya, ba bo ba fitlha kwa lefatsheng le le kgakala - lefatshe la Matebele. 'Tsatsi lengwe fa ba ikhutsitse mo moriting wa setlhare, ba bona bana ba ile kgonnye. Mosetsana mongwe yo mmotlana o ne a ntse a rwalela dikgong tse di oleng ka fa tlase ga setlhare, a tshotse selepe a ntse a di remaganya. Fa a ntse a dira jaana o ne a opela, a ntse a re: "Ke go remagantse, nna morwadia Ntitiagatsana: Ntitiagatsana yo o neng a tla a rwelwe ke sefelo go mo tliša Tebele."

Borlangwane Ntitiagatsana ba gakgamala gore a e ka nna ena morwadia Ntitiagatsana. Ba ne ba reetsa gape mme ba raana ba re: "Ngwana yo e tshwanetse ya bo e le morwadia Ntitiagatsana."

E rile ba sena go buisana, ba mmitsa. Rangwane mmaagwe yo mogolo a feta a mo raya a re: "Mmaago ke mang?"

A araba a re: "Ke ngwana wa ga Ntitiagatsana. Ntitiagatsana yo o neng a phamolwa ke sefelo sa mo tliša mo Matebeleng mo."

Ba ne ba itumetse thata ka jaana ba ne ba itse gore la bofelo ba bone morwadia mogoloa bona. Ke fa ba raya mosetsanyana ba re: "Tsamaya o ye go raya mmaago o re a ye go go kgetlela lotlhaka kwa nokeng. Fa a gana o lele gore a bo a dumele, fela o se ka wa bolelela ope gore o re bone."

Ke fa ba tsamaya ba feta ba iphitlha mo teng ga motlhaka, mme ngwana a tsamaya a ya go kopa mmaagwe go ya go mo segela lotlhaka. Ntitiagatsana o ne a sa kgone go tswa ka ntlo ya gagwe gonne Matebele a ne a dirile gore a disiwe ke dinaka tse di neng di bua jaaka batho. Fa a ne a

leka go tswa di ne di lela mme di bolelela Matebele gore Ntitiagatsana o a tsamaya, ka jalo o ne a sa kgone go diragatsa kopo ya ga morwadie.

Ngwana a tswela go lela go fitlha mmaagwe a bo a raya badiredi ba gagwe a re: "Tshelang metsi mo dinakeng tse, gore ke tle ke ye go segela ngwanake lotlhaka. Ga ba tle le ya go segwa ke ope gape. Ke tshwanetse go tsamaya gona jaanong, e seng jalo ga a kitla a kgaotsa."

Badiredi ba gagwe ba tshela metsi mo dinakeng mme tsa se ka tsa lela.

Ntitiagatsana a wela tsela le morwadie go leba kwa nokeng.

O ne a setse a nonne mo a neng a tsamaya ka bothata, fela la bofelo a bo a goroga kwa nokeng mme a simolola go sega lotlhaka.

Ka borangwaneagwe ba ne ba ntse ba mo lebile fa ba neng ba iphitlhile teng mo motlhakeng, ba itlhagisa, ba mo raya ba re: "Ntitiagatsana, a ke wena?"

Ntitiagatsana a lemoga gore ke bona mme a ba dumedisa ka boitumelo: "Borarangwane, borarangwane!"

Ba ne ba phophoma boitumelo mme ya re ba sena go tlotlatlotla le ena, Ntitiagatsana a re: "Lo tla tshwanela go iphitlha, e seng jalo Matebele a tla lo bolaya."

Ba dumela, fela ba mo raya ba re: "Ga re a tshwanela go ngodiega, re tshwanetse go go busetsa gae."

Letsatsi le letsatsi Matebele a ne a ya go tsoma otlhe, a tlogela basadi le bana, ke fa letsatsi lengwe, ba sa ntse ba ile, Ntitiagatsana a raya bana a re: "Re tshwanetse go tshaba mo Tebele mo re siele kwa gae."

Ke fa ba phuthaphutha ditsabona, mme ya re ba ise ba tloge, Ntitiagatsana a raya badiredi ba gagwe a re ba tshela metsi mo dinakeng tse di buang le go netefatsa gore di nne di tletse. A tsamaya le bana ba gagwe ba boela le borangwaneagwe kwa lefatsheng la Batswana.

Mongwe wa borangwaneagwe e ne e le radibakwana, mme a baakanya bana gore e re fa Matebele a lemoga gore ba tshabile mme a leka go ba latela, ba opele pina e e tla dirang gore Matebele a katekate ka samorago a ithaya a re a tsamaela kwa pele.

Ntitiagatsana le bana ba gagwe ba tsamaya mosepele o moleele wa go boela gae kwa gaabo.

Kwa morago kwa motseng wa Matebele, badiredi ba lapisiwa ke go tlatsa dinaka tse di buang ka metsi, mme tsa oma tsa simolola go lela, tsa re: "O ile! Ntitiagatsana o ile!"

Ya re Matebele a le mo letsomong kgakala, a utlwa dinaka. Ba ema ba reetsa. Ba utlwa mafoko a ipoeletsa: "O ile! Ntitiagatsana o tsamaile!"

Matebele a sianela kwa gae go ya go bona gore a ke nnete, Ntitiagatsana o ile, mme ba fitlhela ntlo e le lolea. Dinaka di boletse nnete. O ile. Ba sianela kwa ntle, ba fitlhela motlhala wa dinao tsa gagwe, mme ba di sala morago.

E rile bana ba ba bona ba tlhaga, ba simolola go opela: "Ba etla, ba etla, ba etla. Matebele a ga rre, Majabatho a ga rre: dikgato tsa bona di kitla lefatshe: ba a bina: dikgato tsa bona di kitla lefatshe."

Matebele a utlwa pina ya bana mme ba goa ka boitumelo. Fa bana ba ntse ba opela, Matebele ona a katakata ka sa morago a sa itemoge, mme nako nngwe le nngwe fa Matebele a atamela, bana ba opele gape.

Matebele a ba sala morago jalo, mme e re nako le nako fa ba atamela, bana ba tlhabeletse pina ya bona ya moreo e e itsang Matebele go ba tshwara.

E rile Ntitiagatsana a atamela legae le bana, borangwaneagwe ba tabogela kwa kgosing, ba ntse ba goa, ba re: "Bolotsa mophato, Matebele a tla a re ja direthe!"

Kgosi ya potlaka, ya bolotsa mophato wa banna ba tlhometse ka digai le marumo go ya go ithakanya le Matebele. Ba kopana le ona a opela pina ya ntwa a bile a bina, mme mophato wa a tlasela, wa a lwantsha go fitlha o a bolaya.

La bofelo Ntitiagatsana le bana ba gagwe ba goroga mo gae, mme morafe wa tla go mmona. Wa bua ka kgakgamalo, wa re: "Bonang, bonang gore o montle e bile o akotse jang, bona bana ba gagwe ba bantle."

Maatla a ga Tawana

Monna mongwe wa morafe wa Batawana le mogatse ba ne ba feditse dingwagangwaga ba eleditse go utlwa setshego sa ngwana se se ka tse-nyang boitumelo mo ntlong ya bona; le fa go ntse jalo tsholofelo ya bona ya se ka ya diragala dingwaga tsotlhe tsa botshelo jwa lenyalo la bona, ba nna ka dipelo tse di sulafetseng. Ke ka moo e rileng fa 'tsatsi lengwe mosadi a raya mogatse a re tsholofelo ya bona ya bogologolo e kete e tla dirafadiwa, ena a mo raya, a re: "Mogatsaka, dingwaga tse tsotlhe tse re ntseng re le monna le mosadi, ke ntse ke go rata thata, fela go tloga jaanong ke tla go rata go menagane. Le gona letsatsi le o tla bayang ngwana wa mosimane mo diatleng tsa me, ke tla diragatsa keletso ya gago le fa e ka nna efe."

Ga feta dikgwedi, mme ka nako eo ba fiwa ngwana wa mosimane mo boitumelo jwa bona bo tshwanetseng go ka bo bo ne bo phophoma. Fela mosadi a tlelwa ke pelaelo, mme a loga leano la go leka lerato le monna wa gagwe a le mo solofeditseng.

A mo raya a re: "Mogatsaka, ke go belegetse ngwana wa mosimane, ke ka moo ke go gakololang jaaka o ntsholofeditse. Ke batla o ntlietsa sebete sa tau gore ke se je."

E rile go utlwa jalo monna a tlelwa ke letshogo, mme a araba, a re: "Ke tla se tsaya kae, mogatsaka?"

Ke fa mosadi a peretla melomo, mme a re: "Mme go raya gore tsholofetso ya gago e ne e le lolea, mogatsaka. Ga o nthate le e seng!"

Monna o ne a utlwile botlhoko tota e bile a hutsafaditswe ke mafoko a ga mogatse a a botlhoko mme a ikaelela gore, le fa go ka diragala eng, o ya

go mo direla jaaka a eletsa. O ne a nna malatsi a le mantsi a didimetse, a akanya leano le a ka le logang. A fetsa ka go re: "Botsipa ke jona fela bo ka nkgontshang go bona sebetse sa tau. Jaanong ke tla dira jang?"

Ka yona nako eo, matlho a gagwe a wela mo letlalang le le kaleditsweng mo ditlhomesong, mme a tlelwa ke leano le le popota. A ithaya, a re: "Ke tla itlhaba mmamatlhwane ka letlalo le. Mme ka ke sa ka ke ka kgona go itebaganya le tau e kgolo, ke tla lebogela fela le fa e le tawana – ka e bile mogatsake ga a bolela gore e e kana kang."

A loga maano a gagwe sentle, mme ya re letsatsi le le latelang, kwa ntle ga puo, a tsaya letlalo leo le ditloonyana a di tshola mofago a bo a tsena ka sekgwa se se gaufi, se a neng a itse gore se na le ditau.

O ne a di tsoma sebaka se seleele a sa bone sepe, fela la bofelo a di bona di robetse mo moriting wa mosu o mogolo. A konopela letlapana kwa go tsona go tlhola gore di etse tlhoko go le kana kang, fela tsa se ka tsa itshikinya. A tsaya letlalo lele la tau a le apara, a ntse a akanya a re: "Ka tla ka nna lesego ruri ka go re di kgotshe thata."

Ka kelotlhoko e kgolo a rokelela letlalo mo go ena. Fa a sena go kgotsofala gore o dirile se a neng a se batla, a nanabelela mo gare ga ditau ka kelotlhoko di sa ntse di thulametse, a feta a rapama mo gare ga tsona jaaka e kete le ena ke tau.

E rile di sena go ikhutsa tsa thanya mme tsa supoga ka bonako ka di ne di utlwa monko o di sa o tlwaelang mo gare ga tsona. Le ena a leka bojotle go dira jaaka tsona, fela a se majato jaaka tsona. E nngwe ya tsona ya bua ka go belaela ya re: "Selo se ga se tau se, ke motho."

Tau eo ya mo dupa, fela ya fitlhela monko e le wa tau, mme e belaela. Ka nako eo tau e nngwe ya re: "A re mo lekeng. A re šetleng matlapa, gonne go itsege sentle gore batho ga ba kgone go phura matlapa jaaka rona. Fa e le motho o tla itshupa ka bonako fela."

Fela monna yo o ne a di tlhalefetse, mme ya re di simolola go phura matlapa, ena a latlhela ditloo fa fatshe mme a phura tsona. Ditau di ne tsa tlhoka seipato mme tsa mo amogela di ithaya di re ke nngwe ya tsona.

Ka tshokologo ditau di sa ntse di kgotshe sebolawa sa tsona, tsa ya go thakgalala ka fa tlase ga setlhare se segolo, di sa tlhole di tshwenngwa ke yo di sa mo itseng yo, go fitlha le phirima mme di thulamela.

E rile letsatsi le le latelang fa ditau di tsoga phakela go ya go tsoma jaaka gale, a re: "Ke a lwala, gompieno ga ke nke ke ya go tsoma. Ga nka ke ka thusa sepe, mme ka jalo ke tla sala le bana."

Tau e e nang le dipelaelo ya ngunanguna, ya re: "Selo se ke motho, ke a lo bolelela!"

Fela tse dingwe tsa e kgalema tsa re: "Ke tau. A re tsamaye."

Monna a itshalela mo gae, mme ya re fela fa ditau di setse di katogile mo di ka se kang tsa utlwa, a bo a bolaya tawana e nngwe ka bonako. A

ntsha sebete, mme a tlogela nama ya yona a wela tsela go boela ga gagwe.

E rile fela a goroga, a raya mogatse, a re: "A o a bona mogatsaka, ke diragaditse keletso ya gago."

A bua jalo a baya sebete sa tau fa thoko ga gagwe.

Ditumediso tsa ga mogatse di ne di tlhakane le boitumelo jo bo thubang letsatsi, mme a bo a setse a apaya sebete sa tau a se gasula ka boitumelo. Ya re go ise go ye gope a bo a setse a phaphalala kgokgotso, e ngwaa-ngwaa e bile e le bolelo jo e neng e kete o tla swa.

A kopa metsi, mme monna wa gagwe a a mo siela – mme go a nwa ga mo gakaletsa lenyora go fitlha e re a itlhoboga, a latela malome Phiri, ngaka e e itsegeng ya dipoa.

Ena a mo raya a re: "O tshwanetse go nwa metsi a a tswang mo mogobeng o o didimetseng. Metsi a segogwane se iseng se ke se šape mo go ona."

Ka nako eo go ne go le bosigo, mme Phiri a tlhatlosa lentswe a leletse ngwedi, a utlwala jaaka setshego se se tshosang.

Lenyora la mosadi le ne le gaketse mo a neng a ka se ka a emela ka moso, a bo a setse a wela tsela go ya go senka mogobe. A ya le dinoka le melapo le melatswana, mme e re a goroga teng a kgatlhantshiwe ke lentswe la ga Segogwane e bile e kete le a mo sotla. A fetele pele.

O ne a setse a tloga a khurukhubanngwa ke lenyora le letsapa fa la bofelo a fitlha fa mogobeng wa metsi a a itshekileng, a a didimetseng a a iseng a ke a kgongwe ke Segogwane. Tota e ne e le mogobe o diphologolo di nwang mo go ona. Mosadi a kokobela a hema mowa wa go phologa, a twaetsa metsi, a a tlatsa ka mpa tse pedi go fitlha mpa ya gagwe e lepelela gore a bo a palelwe ke go ema. O ne a gakgamala fa a lemoga gore o nole metsi otlhe mo mogobeng, gore go se ka ga sala le e seng lerothodi.

A tlamega go nna foo ka gore o ne a imelwa ke dimpa, go fitlha ka tshokologo fa Mmutla a tla go nwa. Fa a bona mogobe o kgadile a botsa a re: "Metsi a ile kae?"

Mosadi a araba: "A nolwe ke dimpa tsa me."

Mmutla a nna nakonyana a akanya, fela a tlhoka tharabololo ya bothata jo, a bo a ema ka maotonyana a morago go supa fa a sa itumela, mme a wela tsela.

Phologolo ya bobedi go tla e ne e le Tlou, fela ka lesego a bo a sa tshwarwa ke lenyora thata mme ya re mosadi a sena go mo araba jaaka a arabile Mmutla, a tswelela fela a itidimaletse.

Le gale Thakadu ena o ne a nyorilwe la go swa morago ga motlhwa o o babababang o a neng a fitlhotse ka ona, a fitlhela go se na se a ka se dirang, mme a sutlha tlhaga a ngongoregile, e bile a eta a dumaduma a tenegile.

Go ne go tsere Khudu malatsi a le mantsi go fitlha kwa mogobeng oo go

tswa kwa kgaolong ya komelelo e a neng a ntse a nna mo go yona, ka ntlha ya maoto a gagwe a makhutshwane. O ne a swabile thata, ka gore le fa khudu e kgona go nna malatsi a le mantsi e sa nwe, gona o tshwanetse go ne a a nwa. A retologa kwa ntle ga lefoko ka tsholofelo ya gore o tla bona setlhatshana sengwe se se matute go inyorolola ka sona.

Kgabo ena o ne a ephetela fela, mme ka jaana a rata dilo bobbe, o ne a tlile fela go tsena pitso ya diphologolo ya gale go utlwa dikgang, ka a ne a utlwile gore mosadi mongwe o bone Senonnori se se boitshegang se se nnang mo sekgweng go le motshegare fela wa tsatsi le tlhabile. Batho le diphologolo ka go tshwana ba ne ba roroma fa go umakwa leina la Senonnori, mme Kgabo o ne a batla go utlwa sentle ka ga dikgang tseo. Mosadi o ne a boifa le go feta fa a utlwa ka ga dikgang tseo mo go Kgabo, mme seo sa dira gore Kgabo a dumele gore ga go na nnete epe mo magatweng, a bo a itsamaela.

Ke fa diphologolo di tla di setse Kgabo morago ka mefuta ya tsona. Tshipo, Phuduhudu le Mošwe le Mogwele le bana ba gagwe ba mo ja direthe, ba setswe morago ke Samane. E ne e se gona gotlhe gonne Tshipa ka bofatshwa o ne a tlharalatsa mogatla a o tsholeditse jaaka boraše jo bo tlhatswang mabotlolo. Tsotlhe di ne di botsa gore metsi a tsona a nolwe ke mang – mme karabo e ntse e le nngwe fela. Dingwe di ne di ngadile thata, fela tse dingwe di iphetela fela ka setu.

La bofelo ke fa jaanong e kete mokoloko wa diphologolo o fedile, mme mosadi wa batho a bo a utlwa e kete letshogo le a mo tlogela fela a boifa lefifi la bosigo jo bo atamelang. Owaai, ke fa Ntšhwe yo mofatshwa a rotoga mo lefitshwaneng.

Jaanong mo dibopiwenng tsa lefatshe, Ntšhwe o ne a na le neo ya maatla a setho, mme ka tshwanelo mosadi o ka bo a ne a itumeletse go mmona, mme tsholofelo eo ya nyelela fa a bona Ntšhwe a ipaakanyetsa go bua le ena, mme ya re a sa ntse a re ke tla bula molomo, nonyane e kgolo ya bo e setse e mo dilotse ka matlho a a tshosang e re: "Metsi a rona a kae?"

Ke fa mosadi a kgaratlha a leka go ema a ntse a re: "A nolwe ke dimpa tse tsa me."

A bua a ntse a golola thamo e telele: "Mme kana ga se nna ke go dirileng dimpa dikgolo. Ke itletse go nwa metsi ka jaana ke nyorilwe e bile ga ke boe ke sa nwa!"

Ke fa a tsholetsa monala wa leoto la gagwe le lesetlha le le se nang diphofa mme a kgakgamolola mpa ya mosadi, mme metsi a pumpunyega a boa a tlala mogobe wa diphologolo.

Ntšhwe a bo a nwa a tlatsa mpa a bo a tlogela mosadi fela fa a sa le a wela teng a itsamaela, a itumeletse gore o buseditse dibopiwa tse dingwe se di neng di se tseetswe ke mosadi.

Ga feta malatsi a le mantsi monna a ntse a emetse mosadi wa gagwe go

boa, a tlhokometse lesea ka mo a ka kgonang ka teng, mme a se ka a tlhola a mmona gonne o ne a sule – a bolailwe ke maatla a a fitlhegileng a tau e e binwang ke morafe wa ga gaabo, e e busolosetsang tawana. Kotlhao e ne e diragaletse yo o tlodileng molao wa seano. E felela foo.

Monna wa segalaupa

Go kile ga bo le monna le mosadi wa gagwe ba nna le bana ba bona. Ya re ka letsatsi lengwe mosadi wa gagwe a tshola ngwana yo mongwe gape, mme go le komelelo e kgolo mo ba neng ba se na sepe se ba ka se jang. Go ne go se na sepe mo ntlong. Ke fa monna a raya mosadi wa gagwe a re: "Re tla dira jang? Re bolawa ke tlala mo re tshelang ka mareku a ditlhare."

Mosadi a mo raya a re: "Ga ke itse se re ka se dirang, fela gongwe se se botoka e ka nna go ya go kopa dijo kwa gaetsho. Bona ba dikile ba netswe ke pula kwa kgaolong ya bona."

Monna a golega dikgomo mme a bololela kwa bogwaagwe ka koloi. E rile a goroga teng, ba mo raya ba re: "Lo tsogile jang, wena le mosadi wa gago?"

A araba ka go re: "Mosadi wa me ke gona a tsholang ngwana, mme ga re na le e seng sejo. O nthomile kwano go tla go kopa dijo."

Batsadi ba mosadi wa gagwe ba pega dikgetsi tsa mabele le digwapa mo koloing, mme a wela tsela go boela gae.

E rile a atamela ga gagwe a emisa, a tsena mo sekgweng a feta a epela dijo tsele. O ne a sa batle go ja dijo tseo le ba lapa la gagwe. E rile a sena go di fitlha, a ya gae a itshopere, a feta a raya mogatse, a re: "Batsadi ba gago ba re ga ba na dijo."

Ba lapa la gagwe ba ne ba bolawa ke tlala, mme ena e a re moso mongwe le mongwe a nyelelele mo sekgweng kwa a epetseng dijo teng, a tseye mabele, a retolole tshega gore e se ka ya mo kgoreletsa, a bo a khubama a simolola go sila mabele, a eta a opela, a ntse a re: "Riti, riti, riti," fa a ntse a

kgorometsa tshilwana a gaila. Ka tshoganetso, a tlola a tshogile, a re: "Ke bonang?"

O ne a boifa gore mongwe o ntse a mo lebeletse. A retologa a šebašeba, mme a bua pelo e boela mannong, a re: "Ohu, ke ne ke iponela seako sa mabele a."

E rile a sena go sila, a bo a apaya a bo a ja gore dimpa tsa gagwe di sale di le matogo, a kgotshe. Ke fa a opelela ditshepe: "Ditshepe tsa makgabana, ditshepe tsa makgabana, tlang lo anywe. Lona kwa makgabaneng tlang lo anywe morokotso lona kwa makgabaneng."

Ga tla ditshepe di le tharo, nngwe ya tsona e le segole, mme mo boemong jwa go di naya mašwi, a di gama a nwa mašwi a tsona. E re a sena go kgora a boele gae. Fela fa a tsena fa gae a bo a re: "Mosadi, o nkapeetse eng?"

Mosadi a araba a re: "Ke apeile morogo wa thepe fela."

Monna a bo a re: "Ke tshwerwe ke tlala. Ntsholela."

Mosadi a mmeye pitsana pele, mme ena a e tseye a je gotlhe mo go neng go setse.

E rile letsatsi le le latelang a ya kwa a epetseng dijo teng, a tabola mabele, a retolola tshega jaaka gale, a khubama a simolola go sila, a ntse a opela: "Riti, riti, riti." A bona moriti o kgabaganya mo godimo ga lelwala mme a tlola a tshogile, a re: "Ijoo, nnaare ke bonang?"

Ya re a lemoga gore e ne e le eng, a re: "Ohu, kante ke iponela moriti wa seako sa mabele fela."

A sila, a apaya a bo a ja. Ke fa a bitsa ditshepe, a di gama, a bo a nwa mašwi a tsona a bo a leba gae. E rile a tsena kwa gae a raya mogatse ka lentswe le le magogoša, a buela kwa tlase: "O apeile eng, mosadi?"

Mosadi a mo raya a re: "Ke eng o re ja ditshego? Letsatsi lengwe le lengwe o tla dimpa tsa gago di le kwa, o bo o nkopa dijo?"

Monna a mo omanyana, a re: "Ke tla go betsa fa o ka tlhola o bua le nna jalo."

A bo a ya go robala.

Letsatsi le le latelang a wela tsela a ya kwa a epetseng dijo teng. Mongwe wa bana ba gagwe a mo sala morago, a feta a palama setlhare se rraagwe a neng a silela ka fa tlase ga sona. Ena a simolola go sila mabele a ntse a re: "Riti, riti, riti." A bona moriti o kgabaganya lelwala mme a kgaotsa go sila. A lelala mo setlhareng mme a bona morwaawe. A mo goelela a re: "O batla eng? Ke go reng o tlile fa? Ke tlile go go betsa."

Ngwana a fologa setlhare a tshogile.

Rraagwe a mo fa dijo, mme a mo raya a re: "O se ka wa bo wa bolelela mmaago sepe. Fa o ka mmolelela, ke tla go bolaya."

Mosimanyana a ja ka tidimalo, a eta a tsenya dijo tse dingwe mo kgetsing e a neng a e tshotse. E rile a sena go ja, a re: "Jaanong ke ya gae."

Monna a mo kgalema gape a re: "Fa o ka bolelela mmaago, ke tla go bolaya!"

E rile mosimanyana a sena go goroga kwa gae a tsaya bogobe a bo futswela ka metsi. Rraagwe ena ka nako eo o ne a ja digwapa kwa sekgweng. O ne a sa kgathalele morwaawe.

Ka letsatsi lengwe monna a tshwanela go ya pitso kwa kgotleng. E rile a sa ntse a se yo, mosimanyana a isa mmaagwe kwa dijo di epetsweng teng. Ba feta ba epolola dijo tseo ba di pega mo koloing ya dipholo, ba di isa gae.

E rile pitso e tswa monna a tlhamalalela kwa a fitlhileng dijo teng go ya go ikapeela. A fitlhela khuti e se na sepe. A opelela ditshepe: "Ditshepe tsa makgabana, tlang lo anyweng! Lona kwa makgabaneng, tlang lo anyweng morokotso."

Fela tsa se ka tsa tla. A opela gangwe le gape, mme la bofelo ga tla tshepe e e segole. A e gama a nwa mašwi a yona. O ne a kgobegile marapo, a bo a boela gae ka tlala. A feta a kopa mosadi wa gagwe dijo, mme ena a araba, a re: "Ga ke a apaya sepe."

A mmetsa gore a bo a tshabe le bana. A tshabela kwa ga gaabo, mme a se ka a tlhola a boela kwa go mogatse. Batsadi ba gagwe ba mo itsa go boela kwa go ena, mme a nna le bona go fitlha bana ba bo ba gola.

Selwa

Go kile ga bo go na le kgosi e bidiwa Mhitshwane. E ne e se na bana. Selo se se ne se mo utlwise botlhoko, gone o ne a se na mojaboswa.

Fela e rile morago ga dingwaga di le dintsi, mosadi wa gagwe a tshola ngwana wa mosetsana, yo ba neng ba mmitsa Selwa. Selwa o ne a busetsa boitumelo mo ntlong ya bagolo ba gagwe. Le fa batho ba motse ba ne ba seba ba re ba gakgamala gore a motho yo o ntseng dingwaga di le dintsi a sa kgone go tshola ngwana o ka kgona go tshola ngwana jang, Selwa ena e ne e le mosetsanyana yo montle yo o lorato yo o neng a tlwaetse go itshamekela le ntsalae wa dingwaga tsa gagwe.

E rile ba ntse ba gola, Selwa le ntsalae ba ya go rupa mmogo. E rile ba aloga ba boela gae go tla go keteka meletlo ya gale ya motse.

Selwa o ne a tshwanetse go nyalwa ke mosimane yo o mo kgethetsweng ke rraagwe, go ya ka thulaganyo ya setso. Tsa lenyalo tsa rulaganngwa, mme ya re modiro o ntse o tsweletse go rulaganngwa, bontsalaa Selwa le basetsana ba bangwe ba laelwa go dila fa fatshe mo ntlong e ntšhwa go e baakanyetsa banyadi. Basetsana ba kopa Selwa go ya le bona mmung le bolokong, mme a dumela.

Go ne ga nna dimo mo motseng oo, mme ena a kopiwa go ya go rwalelela dinama tsa banna. Mongwe le mongwe o ne a tshwaragane le se a tshwanetseng go se dira. Dimo a fitlha kwa sekgweng, a simolola go rema dikgong, mme e re fa a tsholetsa selepe a kabe mowa, mme e re a se digela a re: "Kgoo!"

o Ya re a ntse a rema jalo, a utlwa mongwe a ntse a opela, a re:

o "Wena yo o opelang o re 'Kgoo!'

Wena yo o opelang o re 'Kgoo'!
Ya go ba bolelela kwa gae
Gore Selwa o sule."

Dimo a ema a reetsa. Go opela ga tswelela. A leka go ithiba ditsebe ka go remela ka bonako, mme a nna a utlwa kopelo. A baya selepe, a ya ntlheng e lentswe le tswang teng. A ema ka tshoganetso. Lentswe le ne le tswa fela ka fa tlase ga fa a neng a gatile teng, a bo a tsenwa ke letshogo. Ke fa a simolola go epa, mme a tlola a bona Selwa a tlhaga a ne a theletswe ka motlhaba. A mo ntsha, a mo tsenya mo moropeng, a boela gae.

E rile a goroga kwa kgotleng, a fitlhela nama e setse e budule e bile banna ba e tlhasetse. A tsena mo ntlong ya ga mmaagwe Selwa, a baya moropa fa khutlhantshwaneng, mme a mo raya a re: "O tlhokomele gore bana ba se ka ba tshamekela gaufi le selo se sa me."

Mosadi a mo raya a re: "Dimo, a o gopola gore nka lesa bongwanake go go senyetsa?"

E rile Dimo a sena go tsamaya monnaa Selwa a ya fa moropeng, mme a simolola go opela:

"Komana tsa borre Dimo
Duma, duma, opela o dume
Dumaduma re utlwe!"

E rile a utlwa moropa o bua a sianela kwa go mmaagwe a feta a mo raya a re: "Tla o utlwe gore fa ke opelela moropa wa ga rre Dimo wa reng."

Ba ya kwa moropeng mme mosetsanyana a simolola go opela gape:

"Komana tsa borre Dimo
Duma, duma, opela o dume
Dumaduma re utlwe!"

Mo moropeng ba utlwa Selwa, a re: "Nnaka, ntheetsa. Ke nna mogoloo Selwa."

Mmaagwe a bo a khurumolola moropa a ntsha ngwana wa gagwe. A bo a tlatsa moropa ka letlhodi a bo a tsenya ntšwanyana mo teng. A bo a khurumela moropa sentle gore Dimo a se ka a lemoga gore Selwa o ntshitswe. Selwa a bo a bolelela mmaagwe le monnawe gore go tlele jang gore a tsene mo teng ga moropa wa ga Dimo. A ba bolelela gore basetsana ba ne ba mo katetse mo motlhabeng le gore o tshelolotswe ke Dimo a bo a mo tsenya mo moropeng wa gagwe. Maagwe le monnawe ba direla ka bonako ba loga leano ba ya go mo fitlha mo sefalaneng.

Morago Dimo a bo a tla a feta a re: "A bana ga ba ise ba tshamekele gaufi le dilo tsa me?"

Mmaagwe Selwa a bo a araba a re: "Dimo, ga ke ka ke ka letla bana go tshamekela gaufi le dilo tsa gago."

Ya re a sikara moropa wa gagwe a kgalema ka go re: "O bo o bua nnete."

A bua a wela tsela.

Ka nako eo banna ba ne ba setse ba jele e bile ba ile gae. Ya nna gona rraagwe Selwa a utlwang gore Selwa ga a boa le basetsana ba bangwe, mme a ya go bolelela mogatse le batsadi ba bangwe gore basetsana ba tshwanetse go bo ba fitlhile Selwa. Ba raya basetsana ba re: "Lo dirileng ka Selwa?"

Basetsana ba didimala.

Ke fa kgosi e ya kwa mosading wa yona e feta e mmolelela gore Selwa ga a yo.

MmaSelwa a e bolelela gore go diragetse eng.

E rile letsatsi le le latelang kgosi ya epa pitso, ya feta ya raya batho ya re: "Ngwanake o timetse."

Banna ba ya go batla manong gore a tle go bona gore Selwa o diragaletswe ke eng. E rile ba sena go a bona, ba a tlisa kwa kgotleng, mme ba a kopa go bolelela kgosi se se diragaletseng morwadia yona. Lengwe la manong la ema la opela la re:

"Tlhoror, tlhoror, tlhoror,

Reetsang lona banna ba ba dihutshe tsa boboa

Mme nna ke tla lo bolelela.

Tlhoror, tlhoror,

Ba bolaile ngwana wa kgosi ya morafe."

Fa lenong le ntse le opela jalo, le eta le supa monnaa kgosi le bomorwadie.

Kgosi ya re: "A lo utlwa nonyane e? Ya re ngwanake o bolailwe."

Lenong la bobedi le lona la opela yona pina eo. Le lona la supa monnaa kgosi le bomorwadie.

Lenong la boraro le lona la opela la bo la supa fela jaaka a mangwe, mme a duelelwa go bo a boleetse batho ba ba phuthegileng se se diragaletseng Selwa.

Kgosi ya nna ya khutsa ya re: "A lo utlwa dinonyane tse? Tsa re ngwanake o bolailwe! O bolailwe ke bomorwadia nnake ba pateletsa ba bangwe go ba thusa."

Pelo ya gagwe e ne e utlwisitswe botlhoko ke bosetlhogo jwa ga monnaa yona le bomorwadie.

Lenong le lengwe la bo le ema le re: "Ga go tlole go na le se se ka buiwang. Morwadio o bolailwe ke basetsana ba bangwe, mme monnao o tshwanetse go otlhaiwa ka go bolaiwa le ngwana wa gagwe ka gore o ne a batla go bolaya morwadio gore a tle a nne kgosi."

Banna ba lekgotla ba bo ba re: "Nnyaya, ga re a tshwanela go mmolaya, gonne ga re ise re bone setoto sa ga Selwa go supa gore o sule. A bogolo re

ba belesetseng, ba tswa ka motse, mme ba se ka ba tlhola ba bo ba boa. Re dumelana rotlhe gore ba molato wa go ikaelela go bolaya. Gongwe fa re sa ba bolaya re ka boa ra bona Selwa a sa ntse a tshela."

Lekgotla la dumelana le seo, mme ba fetsa ka go re monnaa kgosi le morwadie ba belesediwe.

Selwa a bo a tswa mo sefalaneng a bolela tsothle tse di mo diragale-tseng.

E rile morago ga moo a tshela ka boitumelo le monna wa gagwe mme ba busa mo motseng oo.

Kgosi le mmakgosi yo montle

Go kile ga bo go le kgosi e bidiwa Lepenyole. O ne a na le basadi ba le bararo. A naya wa ntlha lefifi, wa bobedi a mo naya ngwedi a sena go mo folosa mo loaping, mme Melwadi, mosadi wa gagwe wa boraro, a mo naya letsatsi.

Basadi ba bangwe ba, ba ne ba fufegela Melwadi ka e bile a ne a le montle mme mo godimo ga moo mogatsaa bona a mo file letsatsi.

E rile letsatsi lengwe kgosi e ile go tsoma kwa sekgweng, ba raana ba re: "A re bontshaneng dilo tse mogatsaa rona a di re fileng."

Ba simolola ka go ya kwa ntlong ya yo o filweng lefifi. A ba bontsha karolonyana e nnye fela ya lefifi. Go tloga foo ba ya kwa ga yo o neilweng ngwedi mme a ba bontsha karolonyana fela. Ba ya kwa ga Melwadi, mme a ba bontsha karolonyana ya letsatsi.

Ba gana ba re: "Nnyaya, ga o a re bontsha letsatsi sepe. Le ntshe gape re le bone."

Melwadi a re: "A lo rata go ntsenya mo kotsing?"

Ba mo raya ba re: "Nnyaya, re batla go bona letsatsi fela."

Ke fa Melwadi a ntsha letsatsi a le naya mongwe wa bona gore a le bone. A le tsaya mme a le tlogela la wa.

Letsatsi la phatsimela batsomi mme memetso ya bona ya oma le melomo ya bona ya phaphalala. Kgosi ya gakgamadiwa ke go bona letsatsi, mme ya re: "Go tla jang gore letsatsi le mphise?"

A roma banna kwa go Melwadi a ba raya a re: "Yang go raya mosadi yole lo re Kgosi Lepenyole o a mmita."

Banna ba eta ba opela: "O a bidiwa Melwadi. O a bidiwa Melwadi. O

bidiwa ke Kgosi Lepenyole."

Melwadi o ne a itse gore mogatse o galefile gonne letsatsi le tšhomotse, mme a opela a re: "Ke a go utlwa, ke etla. Ke a go utlwa, ke etla. Ke a itse gore ke ya go bolaiwa ka ntlha ya se ke se dirilweng ke basadi ba bangwe ba gagwe."

Banna ba mo isa kwa kgosing, mme ya ba raya ya re: "Mo tseeleng kwa makgabaneng, lo fete lo mmolae, lo bo lo ntlisetsa sebete sa gagwe."

Banna ba tthatloga makgabana ka Melwadi, fela ba palelwa ke go bolaya mosadi yo montle jalo. Ka moo ba bolaya photi, ba e ntsha sebete. Ba raya Melwadi ba re o ka nna wa ikela ga lona.

Melwadi a boela kwa motseng wa ga gaabo. Batsomi bona ba isa sebete sa photi kwa kgosing.

E rile kgosi e se bona, ya re: "Nnyaya, lo mmolaile."

Kgosi e ne e laetse gore mosadi wa yona a bolaiwe ka ntlha ya go galefa, fela jaanong e ne e hutsafetse ka jaanong e ne e itse gore ga e kitla e tlhola e bona Melwadi gape.

E rile dingwaga di le dintsi morago ga foo, Kgosi Lepenyole a ntse a lekola lefatshe la gagwe, a tsena kwa Melwadi a neng a nna le batsadi ba gagwe teng. Ke fa a mmona. O ne a gakgametse mme a itumeletse go mmona gape, mme a goa ka boitumelo, a re: "Mogatsake, mogatsake!"

Fela Melwadi ena a re: "Ga ke mogatso. O intatotse. O ne o re ke bolaiwe. Tsamaela koo!"

Kgosi ya re: "Mpoela, ke tla go naya letsatsi."

Melwadi a mmolelela gape, a re: "Nnyaya, rra. O mpolaile, fela badiredi ba gago ba nthekegela."

Ke fa a tsamaya a mo tlogela.

Monna le basadi ba gagwe ba babedi

Go kile ga bo go le monna mongwe a bidiwa Phekoyamotse, a nyetse basadi ba le babedi. Segotlo sa gagwe se ne se na le mefuta e mebedi ya ditlhare. Sengwe sa ditlhare tseo se ne se na le maungo a a monate mme a se sengwe a le botšarara.

Letsatsi lengwe a raya bomogatse a re: "Ke a tsamaya ke ya go ithuta bongaka. Lo se ka lwa sa lo ja maungo a sepe sa ditlhare tse. Fa lo ka a ja lo tla swa."

Fela basadi ba se ka ba reetsa kgalemo ya gagwe mme ya re a sena go tsamaya, ba ja maungo mme ba swa.

Ya re mosadimogolo mongwe a feta foo a ba fitlhela ba rapaletse fa fatshe, mme a bitsa diphologolo le dinonyane, a di raya, a re: "Ke mang wa lona yo ke ka mo romang go ya go bolelela Phekoyamotse gore bomogatse ba sule?"

A simolola ka nonyane e nnye e go tweng Mantsimotsimo, a e raya a re: "Mantsimotsimo, o tla feta o raya Phekoyamotse o reng?"

Nonyane ya re: "Tsitsi-tsitsi!"

Mosadi a thikhitha tlhogo, a re: "Nnyaya, ga ke batle go go roma."

A bo a raya leeba a re: "Leeba, wena o tla reng?"

Leeba la re: "Kuuru-kuru-kuuru!"

Mosadi a thikhitha tlhogo, a re: "Nnyaya, ga ke batle o tsamaya."

A retologela kwa mokokong, a o raya a re: "Mokoko, wena o tla reng?"

Mokoko wa araba wa re: "Kokoroo-Koroo. Ke tla re,

Ke tllile go bitsa Phekoyamotse, kokoroo-koroo!

Go mmolelela gore bomogatse ba jele leungo le le

Botšararatšarara, mme ba sule, kokoroo-koroo!"

Mosadi a re: "Ee. Wena o ka ya."

Mokoko wa ya kwa go Phekoyamotse wa feta wa opela, wa re:

"Ke tlile go bitsa Phekoyamotse, kokoroo-koroo,

Go mmolelela gore bomogatse ba jele leungo le le Botšararatšarara,
mme ba sule. Kokoroo-koroo!"

E rile Phekoyamotse a utlwa, a kgetla dingata tsa dithupa di le pedi a leba gae. A fitlhela basadi ba gagwe ba rapaletse fa fatshe ba sule. Ke fa a ba tsenelela ka dithupa a ba betsa, a ba betsa gore ba bo ba tsoge, ba tshele gape.

Tau le Mmutla

Nako nngwe Mmutla o ne a raya Tau a re: "A re agele diphologolo lesaka."

E rile Tau a dumelana, Mmutla a bo a goa, a re: "Lesaka, ikage," la bo le ikaga. Ke fa Mmutla a raya Tau a re: "Robala o itire yo o suleng, mme ke tla bitsa diphologolo tsotlhe. Wena o bo o tsoga o di bolaya."

Tau a robala jaaka e kete o sule, mme Mmutla a palama dikota tsa kgorwana, a goa: "Biii! Tlang lo bone Malatswi o sule."

Malatswi e ne e le leina le Tau a ne a bidiwa ka lona ke Mmutla le diphologolo tse dingwe tsa naga. Diphologolo tsotlhe tsa naga tsa tla go tla ka lesaka.

Fela Khudu ena a tsaya lotlhokwa, a kgotla Tau ka fa morago, mme Tau a funyetsa fa a utlwa lotlhokwa. Khudu a raya ngwana wa gagwe a re: "Khutswana ngwanaka, a re itsamaele. Ga go selo se e ka reng se sule sa bo se funyetsa fa se kgotlwa."

Ba bo ba tsamaya.

Ke fa Malatswi a tsoga mme a bolaya diphologolo.

Ke fa Mmutla a re: "A re re 'mokgotshwana ikage'."

Tau a araba, "Wena bua, ke wena o itseng dilo tsotlhe."

Ke fa pula e tla, Tau a bo a re: "A mokgotshwana o rulelwe".

Mmutla a araba a re: "Nna ke itse go bitsa bojang".

Tau a kopa gore bojang bo bidiwe.

Mmutla a bo a re: "Bojang, itshege," mme jwa se ka jwa itshega fela, jwa bo jwa itlisa fa go bona.

Tau a bo a re: "A marulelo a ithulele," fela Mmutla a araba ka go re: "Ija, o dirile go feta fa ke ka kgonang teng."

Tau o ne a gakgametse, mme a re: "Ao, o raya jang? A go a kgonega gore motho yo o itseng go dira gore dilo di itire a se ka a kgona gore marulelo a ithulele!"

Ke fa Tau a palama ntlo fa Mmutla a sala kwa tlase a otlha kgobati. Fa a ntse a dira jalo, Tau a dumelana. Ke fa Mmutla a gotsa a bo a besa nama e e mafura mo magaleng. E rile e butswa, Mmutla a bofelela mogatla wa ga Tau ka kgobati, a bo a tthomela nama e e mafura ka phatsa, a bo a raya Tau a re: "A nka ja eno, mogolole?"

Tau a goa ka lentswe le le bogale a re: "E beye!"

Ke fa Mmutla a gagamatsa kgobati e a bofileng Tau ka yona, mme ya re Tau a utlwa botlhoko, a goa, a re: "Itšhi!"

Mmutla a bo a amola kalana mo logonnyeng, a re, "A phatsanyana e ke yona e ka bolayang mogolole e?"

A tswelela go dira jalo go fitlhela Tau a bo a swa.

E rile a sena go bolaya Tau a bo a ja dijo tsotlhe. E rile letlalo la ga Tau le sena go oma, marapo le dinama di sena go tshologa, ya re maitsiboa mangwe a tsena mo sekgoropeng seo a leba kwa ntlong ya ga Phiri, a feta a bua ka lentswe le le magogoša, a re: "Kgoromeletsa dijo tsa gago kwa ntle, di goromeletse kwano ntle."

Phiri a di kgoromeletsa kwa ntle mme bana ba ga Phiri ba lala le tlala. O ne a tswelela jalo malatsinyana, mme Phiri a bopamelwa ke bana. Jaanong e rile ka letsatsi lengwe letsatsi le setse le tthatlogile le MmaPhiri e se yo, bana ba ga Phiri ba bona Mmutla a tswa mo teng ga sekgoropa sa ga Tau, a ntse a binabina, a opela a re: "Ke Mmutlamogolo; ke fentse Phiri."

E rile maitsiboa diphitshana tsa bolelela mmaatso se di tlhotseng di se bone le se di se utlwileng, mme ena a di raya a re, "Go siame, re tla bona."

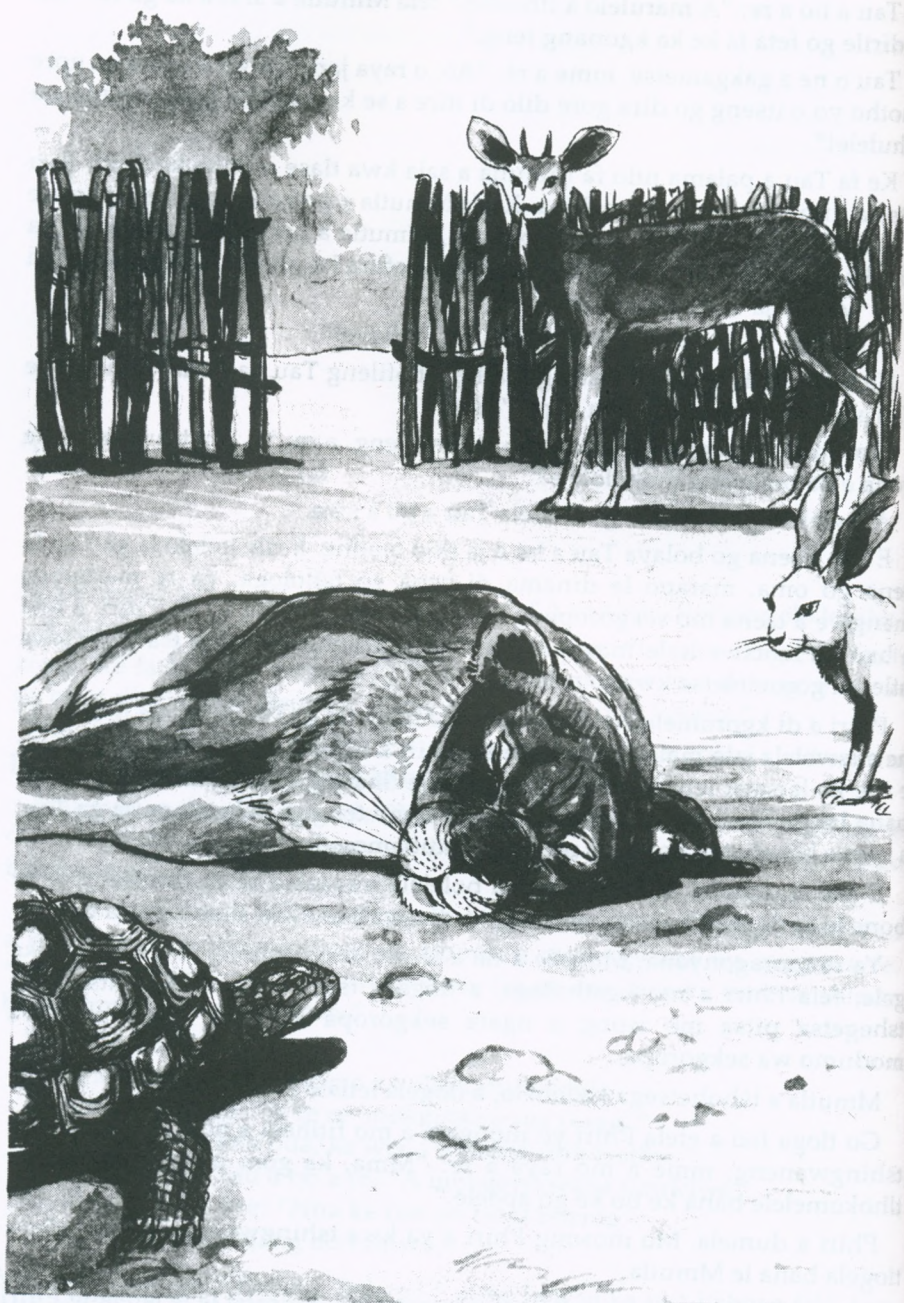
Ya re moragonyana, Mmutla a tla a le mo sekgoropeng sa ga Tau jaaka gale, fela Phiri a mo kgathologa, a tloga a tsaya letlapa le le ntseng le tshegetsatsa pitsa mo isong a ngata sekgoropa ka lona, mme a utlwa modumo wa sekgoropa.

Mmutla a tšhobetsega ka lebelo, a tlogela letlalo foo.

Go tloga foo a etela Phiri yo mongwe a mo fitlhela a ntse a tthagola mo tshingwaneng, mme a mo raya a re: "Mma, ka gore o nosi, nte ke go tlhokomelele bana ke bo ke go apele."

Phiri a dumela. Mo mosong Phiri a ya kwa tshingwaneng jaaka gale, a tlogela bana le Mmutla.

Mmutla a tlhola a ba tlhokometse letsatsi leo. Letsatsi le le latelang Phiri

a ba tlogela gape le Mmutla. Bana ba ga Phiri ba ne ba tshwana botlhe ka mmala. Letsatsi leo Mmutla a bolaya yo mongwe.

E rile maitsiboa a letsatsi leo, Mmutla tsholela Phiri nama e e sa ntseng a le nana.

A mmotsa gore o tsaya nama kae. Ena a mmolelela gore e rile ba sa ntse ba tshameka a ya go tsoma mme a tla a bolaile photsana.

"Nnyaya, go siame."

E rile Phiri a sena go ja, a kopa go tlisediwa bana gore a ba amuse. Mmutla a ya go ba tsaya. Jaanong ka ba ne ba le some, Mmutla a buseletsa yo mongwe.

Letsatsi le le latelang a sala le bona gape, mme a bolaya wa bobedi. A mo apaya, a bo a mo naya mmaagwe, le ena a mo ja jaaka wa pele. E rile a re go tlisiwe bana, a buseletsa wa borobedi gararo, gore palo e nne e nne some.

Letsatsi le letsatsi o ne a bolaya phitshana mme a dire fela jaaka a sa le a simolola ka ya ntlha.

E rile kwa bokhutlong fa jaanong go sa sala epe, Mmutla a kopiwa go tlisa bomonnawe go tla go amusiwa. Mmutla a itira jaaka e kete ga a tlhaloganye, mme a botsa gore bomonnawe ke bomang.

Phiri a araba ka go re: "Ke raya bomonnao ba o ba itseng."

Mmutla a re: "Ga ke ba itse, mma."

Phiri a re: "Ao, Mmutla, ke raya bomonnao ba bantshonyana bale."

Mmutla a bo a re: "A ga o itse gore o ba jele botlhe, le gore wa bofelo ke ena yo o mo leganong la gago yoo?"

Phiri a sela sengwe a re o mmitola ka sona, mme Mmutla a le botsa phokojwe Phiri a tla a mo ja direthe.

Mmutla a bona letshwago, a feta a iphitlha mo teng ga lona. E rile Phiri a tsena foo a bona matlho mo letshwagong, mme a botsa gore a go na le mongwe mo teng ga lona, a re: "Mmamatoroto 'a tshwagong, a ga o a bona Mmutla a tla jaana?"

O ne a botsisiwa ke go bona matlho, mme a sa bone mmele wa ga Mmutla. Karabo ya tswa mo letshwagong e re: "Re ka bona Mmutla kae rona re rototse matlho?" Phiri a atamela, a re: "A e ka se ka ya nna ena yo."

Ke fa Mmutla a tshobetsega, a sia. Phiri a le mamalala fa morago ga gagwe, a mo lebisa ntlheng ya noka.

E rile Mmutla a fitlha fa nokeng a bo a iphetola letlapa le le kgolokwe fa dintshing tsa noka. Ke fa Phiri a tla a fegelwa, mme a bona letlapa, mme a khutsa, a re: "A motho ga ke a bona Mmutla a le ka kwa moseja ka kwa!"

A bua jalo a sela letlapa leo a le kolopela kwa moseja ga noka, a le re, "Furrrr!"

E rile le wela ka kwa Mmutla a fetoga go nna mmutla gape, a ema, a goa a re: "Ke itsitse gore e tla nna wena, Mma, yo o tla ntshedisang noka. A nkgonne ga a ntshedisana noka e tletse!" Ke fa Phiri e kete o ka phatlolwa ke pelo.

Tshwene le Phiri

Letsatsi lengwe Tshwene o ne a kopa Phiri go mo pata go ya kwa ga gaabomogolo.

Ba tsamaya mmogo, mme ya re ba tsena bomalomaa Tshwene ba mo naya pholo. E rile ka letsatsi le ba boang ka lona, Tshwene a raya Phiri a re a tsamaele kwa pele ka pholo, mme o tla mo tshwara mo tseleng.

Phiri a itlhaganela ka go re o ne a eleditse go ja nama ya kgomo, mme e rile a sena go tsamaela kwa pele a tllhasela pholo a e bolaya gore e tle e re Tshwene a tsena fa go ena a fitlhele nama ya pholo fela.

Go tloga foo Phiri a simolola go thulathulega a eta a thulana le sengwe le sengwe se a kopanang naso, ka gore o ne a tshwerwe le bolwetse jwa bofofu.

Tshwene a botsa: "O tsenwe ke eng?"

Phiri a araba ka go re pholo e ne e sia fa a ntse a e thiba, mme ka jalo a e tsaya a e bolaya, a raya gore ba tle ba itse kwa teng fa e le fa fatshe.

Tshwene a belaela thata le gona a tenegile.

Ke fa Phiri a tsamaya a ntse a bonyabonya ka matlho a ne a le botlhoko.

Ke fa Tshwene a tsaya phatsa a ya go epa segwere se se bidiwang nogwe. Fa a sena go se epa a bo a se sila, a bitsa Phiri, a re: "Tla kwano ke go alafe."

Phiri a tla kwa go Tshwene, mme Tshwene a feta a mo tshasa molemo o a o sidileng. E rile o tsena mo matlhong, Phiri a tlolaka, a thulaka sengwe le sengwe se se gaufi, a ntse a goa a re: "Ke wa more mong?"

Ke fa Tshwene a araba a re: "Ke nogwe. Ka o njetse pholo, ke go senketse nogwe."

Phokojwe le Phiri

Phokojwe o kile a raya Phiri, a re: "A re ye ke ye go go bontsha kwa dije di leng teng."

Ba tsamaya mmogo, a mo isa kwa lesakeng la dinku (bangwe ba re kwa lesakeng la dinku tsa Leburu). Ba fitlhela dinku di tlathletswe moo ka go ne go le bosigo, mme ya re ba potologa lesaka ba bona phatlhana e ba ka tsenang ka yona. Ba sutlhelela mo sakeng. E rile go ise go ye gope ba bo ba setse ba bolaile dinku di le dintsi e bile ba di jele.

Fela gangwe le gape Phokojwe o ne a tlogela go ja, a ya go itekanya phatlhana. Morago a lemoga gore dimpa tsa gagwe di setse di le dikgolo, mme fa a ka kgora go feta foo o ka tloga a palelwa ke go tswa. Ke fa a itsamaela a tlogela Phiri a nnetse go ipshina mo sakeng. Phiri o ne a ikgopoletse selo se le sengwe fela – go ja, mme a tsenya tlhogo a retha nama.

Ya re morago le ena a batla go tsamaya. Ya re a leka go tswa ka phatlhana, ga tsena tlhogo le mafatlha fela, mme dimpa tsa thamela ka di ne di tletse go feta selekanyo.

E rile letsatsi le tloga le tswa, mong wa dinku a fitlhela Phiri foo. Phiri a itewa thata mme a tloga a tšhomola, a tshaba, a sena go itewa go feta jaaka a ne a jele.

A tsamaya jalo mme kwa pele a kopana le Phokojwe gape. A feta a mmaya molato wa gore ke nta ya selomelakobong e bile ke molotlhanyi.

Ke fa Phokojwe a itira jaaka e kete o utlwile botlhoko o gobetse. A rapalala fa fatshe a itshidila, a ntse a re: "O, nkgonne, ba mpolaile. Ke kopa gore o mpelege."

Phiri a bo a mmelega. E rile fela a sena go palama mo mokwatleng wa ga Phiri, a bo a setse a tlhaba pina le ditshego tsa gagwe di ile godimo, a ntse a re: "Moswi o belege motshedi!"

Phiri a mo utlwa mme a mmelegolola.

Phokojwe a bo a sia. E rile a sena go katoga Phiri a bo a nna fatshe. Fa a le foo a bona Phiri a tla mme a tshabela mo logageng. Ya re Phiri a tsena moo a mo fitlhela a tshegeditse marulelo ka thata ya gagwe yotlhe. Phiri o ne a galefetse Phokojwe mo go maswe, fela Phokojwe a re: "O, mogolole, tshegets a marulelo a, a ka tloga a re ribegets a. A tshegetse pele mme morago ke gona o ka mpetsang. Fela o se ka wa bo wa a lesa. Ke sa ntse ke ya go batla kota ke tla go a tshegets a ka yona."

Phiri a dumela mme Phokojwe a itsamaela.

Fa Phiri a ntse a tshegeditse marulelo jalo, a letile Phokojwe go tla go a tshegets a ka kota, ditshwene tsa logaga loo tsa goroga, mme tsa botsa Phiri: "O tshegeleditseng marulelo a ntlo ya rona jalo?"

Phiri a araba: "Phojwe o rile a a wa."

Ke fa ditshwene di laela Phiri gore a tloge, di mo raya di re: "Tswa fa, ga a we."

Phiri a wela tsela gape a ya go batla Phokojwe. A mo fitlhela fa mosimeng o o nang le phalo ya dinotshe, a tshotse lemepe ka leroo, a dira jaaka e kete o a buisa. Phiri a raya Phokojwe a re: "Khutsanyana ke wena! Gompieno ke go bolaile!"

Phokojwe a araba, a re: "Ee, ke a itse. Moo ga go na pelaelo. Ke fositse tota, le gona ga ke kope go itshwarelwa. Mme kana o a itse gore gompieno ke Sontaga, mme o tshwanetse go utlwa gore go diragala eng mo teng mo. Bana ba sekolo ba a opela, mme nna ke tshotse buka ke a buisa."

Phiri a oba tlhogo, mme a utlwa go môka ga dinotshe, mme a re: "Ruri, ke nnete."

Phokojwe a mo raya a re: "Ke ka moo ke neng ke go raya ke re, 'E seng gompeino'. Fela ka moso o ka nna wa mpolaya. Le wena o ka nna wa tsaya buka wa opela."

Phiri a botsa: "Jaanong buka ke e tsaya kae?"

Phokojwe a re, "O, o ka nna wa e itseela. Tsena fela mo mosimeng mo o e itlele. O tla e fitlhela fa godimo."

Phiri a tsena a ya go itseela buka, fela dinotshe tsa mo mokela, tsa mo loma mo matlhong mo.

Phokojwe ena a itshabela.

Mhele le Khudu

Mhele o ne a tlhola a ikgantsha a re o lebelo. 'Tsatsi lengwe a ikgantshetsa Khudu, yo a neng a mo nyatsa, a re: "O mang wena? A o ka siana?"

Khudu a araba a re: "Ee, ke mongwe, le gona nka go sia."

Ke fa Mhele o re ba tlhome lebelo, mme Khudu a dumela. Letsatsi le le latelang ba ya kwa lefelong le ba neng ba tshwanetse go ya go tlhoma lebelo teng.

Mhele a re: "A re tsamaye."

A bo a setse a tlogetse Khudu fela kwa tshimologong. Morago ga lebaka Mhele a ema a kua, a re: "Khudu, o kae?"

Khudu a re: "Ke fano."

Mhele a re nano! Morago ga sekgalanyana, a goa gape: "O kae, Khudu?"

Karabo ya utlwala gape e re: "Ke fano!"

Ga tswelela jalo, Mhele a eta a ntse a ema, a botsa gore Khudu o kae, mme le ena a ntse a araba, a re: "Ke fano", go ya go fitlha kwa lebelo le felelang teng. E rile a eta a lebile kwa dinweng, a gadima kwa morago, a utlwa Khudu a bua kwa pele a re: "Ke fano, ke gorogile pele ga gago."

Ka nnete a fitlhela Khudu a eme kwa dinweng.

Ka nte Khudu o ne a tsieditse Mhele. E ne e rile bosigo a kgobokanya dikhudu, a eta a di baya fa thoko ga tsela e go yang go tlhomelwa lebelo mo go yona mo tlhageng. Ka jalo e ne e a re fa Mhele a ema a botsa gore Khudu o kae, a bone e nngwe fa thoko ga tsela - e le e e letseng e beilwe foo maabane.

Ke ka moo go nang le seane se se reng: "Tshipo o rile ke lebelo, marota a re ka namile."

Tau le Phokojwe

E rile letsatsi lengwe Phokojwe* a ntse a tsoma, a kopana le Tau.

Phokojwe a bo a re: "Dumela, rremogolo."

Tau a araba: "Dumela, ngwana wa gaetsho."

Ba nna mo moriting wa setlhare sa mosu, ba tsaya dikgang.

Tau a re: "Phokojwe, ke eng o fitlhela o tsamaya o le nosi fa o senka dijo? A re tsome mmogo."

E rile ba sena go bua nako e telele ba dumelana gore ba tla tsoma mmogo, mme fa ba ka bolaya phologolo e kgolo, e tla nna ya ga Tau. Fa ba bolaile e potlana, e tla nna ya ga Phokojwe.

Ba tsoma ba kgaogane ka ditsela. E rile ba ise ba ye kgakala, Phokojwe a bona phologolo e kgolo mo a neng a ka se ka a e tlasela. A e ratela, a tloga a kgwelogela kwa go itiketsa, a e tlhakanya tlhogo gore e kgwelogele kwa Tau a bobileng teng. Tau a bolaya phologolo eo. O ne a itumetse thata ka e ne e le kgolo e bile e nonne. A raya Phokojwe a re: "Tsamaya o ye go raya mosadi wa me o re a tle le bana ba tle go tsaya nama ya phologolo e ya me. Nna ke tla nna ke tsomatsoma."

Phokojwe a re o tla dira jalo, mme a leba ntlheng ya ntlo ya ga Tau, mme a eta a ntse a gadima go bona gore a Tau o a mmona. Fa Tau a sa tlhole a mmona, a leba kwa ga gagwe, a ithaya a re: "Motho yo mogolo yole o gopola gore ke sematla. Ke ye go bitsa mosadi wa gagwe le bana go tla go tsaya nama, mme lapa la me lona le tshwerwe ke tlala. E seng nna!"

* Phokojwe ga e kgone go palama setlhare, le gale ka e le phologolo e e bobebe, fa dikala di ne di lepeleletse kwa tlase e bile di le lesuthu, e ne e kgona go palamelela.

La bofelo a goroga kwa ga gagwe, mme a feta a ipoka, a bolelela mosadi wa gagwe le bana gore o bolaile phologolo e kgolo ka thata le botlhajana jwa gagwe. A ba raya a re nama e ka fa tlase ga setlhare sengwe. Phokojwe a tsamaya le ba lapa la gagwe ba feta ba tsaya nama yotlhe ya phologolo e e bolailweng ke Tau, ba feta ba e tsenya mo lephagong la lefika le e neng e le legae la bona.

Go ne go fitlhiwa koo fela ka go palamelela ka setlhare se se neng se tlhogile foo.

Tau a tlhola a tsoma fela a se ka a bolaya sepe gape mme a ya gae.

A feta a botsa mosadi wa gagwe gore nama e kae. Mosadi wa gagwe a bolelela gore ga go na nama. Tau a re: "A Phokojwe ga a go bolelela ka ga phologolo e ke e bolaileng, le gore wena le bana lo tle go tsaya nama?"

Mosadi a latola, a re ga itse sepe sa go nna jalo, le gona le ka leitlho ga ise a bone Phokojwe.

Ya re go utlwa jalo, Tau a galefa thata mme a ya kwa ga Phokojwe go ya go mo ruta batho. E rile a goroga teng, a lemoga gore ga a ka ke a palama setlhare, mme a ya go iphitlha gaufi le metsi kwa a neng a itse gore Phokojwe o tla tla go nwa teng.

E rile morago ga sebakanyana Phokojwe a tswa kwa ga gagwe a leba kwa metsing. E rile fela a sa ntse a re o inama go nwa, Tau a mo tlolela, fela Phokojwe a bo a le bonako. A inaya naga. E rile a sa ntse a re o tsena mo mosimeng o o ka fa tlase ga medi ya setlhare, Tau a mo tshwara ka mogatla.

Phokojwe a simolola go tshega, a re: "Ha-ha-ha! Wena o ithaya o re o ntshwere ka mogatla, ka nte o kakatletse modi wa setlhare se. O kgante fela ka letlapa o tle o bone gore a ke modi kgotsa ke mogatla wa motho."

Tau a tsamaya a ya go batla letlapa, mme ya re a sa ntse a ile koo, Phokojwe a sala a tsenelela kwa teng ga mosima. E rile Tau a tla a bo a sa kgone go bona Phokojwe, mme a iphitlha gaufi le mosima ka a ne a itse gore Phokojwe o tla tshwanela go tswa a ya go nwa.

Morago ga nako e telele Phokojwe a ntsha tlhogo mo mosimeng. A lebaleba ntlheng tsotlhe mme a se ka a bona Tau le fa a ne a belaela gore o tshwanela a bo a le gaufi le foo. Ke fa a goa, a re! "Malome, ke a go bona fa o iphitlhileng teng foo!"

Fa a rialo, Tau a bo a katogela mo teng ga sekhi se a neng a iphitlhile mo go sona. Ka yona nako eo Phokojwe a bo a betsega.

Morago ga foo ke fa go nna pitso ya diphologolo. Go ne go letlwa diphologolo tse di dinaka fela go tla pitsong eo, kwa ntle ga Tau, yo o neng a laola pitso.

Phokojwe, ka go rata dilo, a batla go itse gore go ya go diragala eng kwa pitsong. A ya go rafa dinotshe, mme a itirela dinaka ka lelota, a di bofelela

mo tlhogong. E rile a goroga kwa pitsong, Tau a se ka a mo lemoga ka ntlha ya dinaka.

Phokojwe a fitlhela go se na sepe se se mo kgatlang kwa pitsong jaaka a ne a solofetse, mme a ya go nna fa molelong, a thulamela. Mogote wa molelo wa gakolosa dinaka tsa gagwe. Ke fa Tau u mo lemoga. Ya re a re o a mo tlolela, Phokojwe a bo a setse a thantse mme a tlolela kwa. Ya re Tau a ntse a mo kobile a huhumela ka lekgotlho. A goa Tau a re: "O se ka wa tla kwano, lefika le le a wa. Itlhaganele o ye go batla setlhare o le tshegetse."

E rile Tau a sa ntse a ile go batla setlhare, Phokojwe a inaya naga.

E rile morago ga moo Phokojwe a ya kwa ga Tau a ya go ikopa maitshwarelo ka ntlha ya boferefere jo a bo mo diretseng. Tau a mo itshwarela, mme ba nna ditsala gape. Ya re ba ntse ba tsoma mmogo, 'tsatsi lengwe ba bolaya pholo.

Tau a re: "Ke tla kgaogannya nama, ke bo ke e lebelela fa wena o ntse o isa dirwe kwa magaeng a rona."

Tau a neela Phokojwe sehuba sa pholo, a re: "Se, ke sa mosadi wa me. Se mo isetse."

Phokojwe a tsaya sehuba a se isa kwa mosading wa gagwe.

Fa a boa, Tau a mo naya mootwane, a re: "Tsaya o ye go naya mosadi wa gago."

Phokojwe a o tsaya a ya go o naya mogatsa Tau, mme ena a mo raya a re: "Nama e ga se ya ga mogatsa kgosi e."

E rile a bua jalo, Phokojwe a latlhela mootwane fa fatshe, a mo tlhaba ka legofi mo sefatlhegong. A bo a boela kwa pholo e bolaetsweng teng.

Tau a feta a mo naya nama e ntsi, a re: "Tsaya o ye go naya mosadi wa me!"

Fela Phokojwe a e isa kwa ga gagwe. Phokojwe a tswelela jalo go isa dinama tse dintle kwa ga gagwe go fitlha nama yotlhe ya pholo e fedile, mme ba kgaogana le Tau, mongwe le mongwe a ya kwa ga gagwe.

E rile Tau a tsena kwa ga gagwe a fitlhela mosadi wa gagwe a galefile thata, a mo raya a re: "O kgosi e e ntseng jang e e nthomelang nama e e ntseng jaana? A o kile wa mpona ke e ja mootwane wa phologolo? Mo godimo ga moo o romela Phokojwe gore a tle go ntlhapatsa a bo a mpetse!" A thalosa tsotlhe tse di diragetseng. E rile go utlwa jalo, Tau a leba kwa ga Phokojwe.

Tau a feta a re: "Hee, wena kwa makgotlhong. Tswa mo lephagong moo!"

Ka lentswe le le lenyatso, Phokojwe a re: "O mang wena? O tswa kae? O ya kae, o morwa mang, le gona o batlang?"

Tau a araba a re: "Ke jetse wena nala. Ka ke sa kgone go palamela ka setlhare, lepeletsa mogala, o nkgogele koo."

Phokojwe a bitsa mogatse. A mo sebela a re: "Tlisa mogala o o bokoa o tla kgaogang fa re goga Tau re mo tlatlosetsa kwano."

Mogatse a tliša thapo e e dirilweng ka matlalo a dipeba. A e latlhelela Tau. Phokojwe le mogatse ba simolola go goga Tau.

E rile a le gaufi le go fitlha kwa godimo ga lekgotlho ya kgaoga mme Tau a pirigana kwa tlase. A ema ka maoto a ikana a se na mathe gore fa a tla kopanang le Phokojwe teng o tla mo simega, a tswa foo a leba kwa gagwe.

Go tloga foo Phokojwe a tsamaela kgakala le Tau nako e telele.

Tlou le Kwena

Letsatsi lengwe Tlou a kopana le Kwena fa thoko ga noka. Tlou a simolola go ikgantshetsa Kwena ka thata ya gagwe e e boitshegang, mme a supa seo ka go tshophelela selopo sa gagwe mo kutung ya setlhare a bo a se kumola. A raya Kwena a re: "A o ka dira jaana?"

Kwena a araba ka go re: "Ga se tlwaelo ya me go tsamaya ke kumola ditlhare. Fela ke na le thata fela jaaka wena."

Ka nako eo diphologolo tse dingwe di ne di setse di kgobokanetse foo, mme puo ya gore go ka bonwa jang gore ke mang yo o maatla go feta yo mongwe – a ke Tlou kgotsa Kwena, e ne e ile godimo.

Kwena o ne a rapame a arametse letsatsi mo dintshing tsa noka fa Tlou ena a ne a tsweletse go kumola ditlhare, a di kwatabolola makwati, a robakaka dikala ka meno a a dinaka.

Balatedi ba ga Tlou ba ne ba mmabatsa, ba re o feta batho botlhe ka maatla mo lefatsheng.

Kwena ena, o ne a ntse a reeditse dithoriso tseo a le mo motlhabeng, mme a bolela gore thata ya gagwe e bonala sentle fa a le mo teng ga metsi.

Tlou ena a bolela gore thata ya gagwe ga e laolwe ke go re o fa kae, a ke mo metsing, mo lefatsheng le fa e ka nna kae.

Kwa bofelong diphologolo tsa tsaya tshwetso ya gore go tla tshwanela go dirwa sengwe go supa gore ke mang yo o maatla go feta yo mongwe, mme ga dumelanwa gore go dirwe jalo ka go goga. Mongwe a rongwa go ya kwa sekgweng go ya go batla thapo e e tiileng ya mothantheyane.

Tlou a e tshwara ka ntlha e nngwe fa Kwena a neetswe ntlha e nngwe.

Kwena a bolela gore o tla tsena mo metsing ka ntlha e a e tshwereng fa

Tlou a re ena o tla e goga a le fa lekgabanyaneng le le gauifi. Go ne ga dumelanwa gore fa Tlou a ka se ka a ntsha Kwena mo metsing, Kwena o tla bo a le mofenyi.

E rile Tlou a ya go pota lekgabana ka kwa a bo a na le diphologolo tse e leng bagakolodi ba gagwe. Di eta di opela dipina tsa pako fa di ya koo.

E rile Tlou le balatedi ba gagwe ba tikela, Kwena a nwela ka ntlha ya gagwe ya thapo mo metsing, a feta a e bofelela mo lefikeng le legolo. E rile a sena go dira jalo a boela mo dintshing tsa noka fa a neng a ntse a arametse teng, a feta a ithapamela teng.

Kwena a bona ka go gagamala ga thapo fela gore Tlou o simolotse go goga. O ne a utlwa le jaaka diphologolo tse dingwe di mo rorisa, di mo rotloetsa gore a goge ka thata.

E rile Kwena a bona thapo e repa a ithaganelela kwa metsing ka a itse gore jaanong Tlou o tlogetse kgaisano.

Diphologolo dingwe di ne tsa rongwa go ya go bona gore a ditsala tsa ga Kwena ga di mo thuse. E rile Kwena a di utlwa di tla a tswa mo metsing mme a di botsa gore Tlou o tla goga leng ka gore o lapisitswe ke go mo emela gore a simolole kgaisano ya go goga.

Diphologolo tseo tsa didimala fela. Tsa boela kwa go Tlou go ya go mmolelela gore Kwena o nosi.

Fa Kwena a bona thapo e simolola go gagamala gape e bile a utlwa le dithoriso, a itse gore Tlou o ntshitse thata ya gagwe yotlhe.

Kwena a ithobalela mo motlhabeng gape.

Morago ga sebaka dithoriso tsa didimala le thapo ya repa. Kwena a itse gore jaanong kgaisano e fedile.

Tlou a tsaya tsela e sele fa a boela gae gore a se ka a kopana le Kwena, fela diphologolo tse dingwe tse di neng di na le Tlou go pota thaba ka kwa, tsa ya kwa go Kwena tsa mmolelela gore Tlou o ineetse mo kgaisanong.

Kwena a re: "Ke itsitse gore go tla nna jalo. A mme ga ke a supa gore ke lekana le ena ka maatla?"

Phokojwe le Phiri

Phokojwe le Phiri e ne e le baagisanyi. Phiri o ne a sa itshwenye ka gope ka merero ya ga Phokojwe, fela Phokojwe ena o ne a netefatsa gore a itse dilo tsotlhe tse Phiri a di kgathalelang.

Phiri o ne a ya kwa Kgosing nngwe a ya go kopa go nyala morwadia yona. O ne a tsamaya a ipoka, a bua ka ga maatla a gagwe, bopelokgale le boitshoko. A ipoka a se na mathe mo morwadia kgosi eo a bileng a ithaya a re o bone lekau tota, mme a mo dumela a itesa gore a ka nna a mo tsaya.

Phiri o ne a itumela thata. O ne a ikaeletse go tshola tema eo sephiri, mme ka ntlha ya boitumelo a se ka a tlhoka go e umakela dingwe tsa ditsala tsa gagwe tse dikgolo, a di bolelela gore mmutla o se ka wa bo wa rotha madi. Dikgang tse tsa wela mo ditsebeng tsa ga Phokojwe tse di nnang di ntse di bulegetse ditshebo tsa motse.

Ka go fufegela Phiri, Phokojwe a akanya gore a ka mo swabisa jang. A ya kwa mosetsaneng o o solofeditseng Phiri lenyalo, a mo kopa gore o batla go mo nyala. Mosetsana a mmolelela gore ga ka ke a amogela lorato lwa gagwe ka a setse a beeletswe ke Phiri.

Phokojwe a supa kgakgamalo e kgolo go utlwa jalo, mme a re: "A o batla go nthaya o re o beeletswe ke Phiri? Go tlile jang gore o ineele motho fela yo e seng wa sepe go ratana le wena?"

Mosetsana a re: "Phiri o mogolo, o na le maatla e bile o pelokgale, mme nna ke mmona e le lekau le le siameng."

Phokojwe a botsa: "Ke mang yo o go boleletseng dilo tse ka ga Phiri?"

Mosetsana a araba ka go re: "Ke di boleletswe ke Phiri ka namana."

Phokojwe a re: "Phiri o dimpa di tona, le gona boboa jwa mpa ya gagwe

bo boleele mo bo gogobang fa fatshe. Letsatsi lengwe boboa joo jwa gagwe bo tla tshwara molelo, mme o tla fisa naga yotlhe o bo o sala o le motlholagadi."

Phokojwe a tswelela go tshwenya mosetsana ka tsa lenyalo, fela mose-tsana le ena a boeletsa a re ga a ka ke a mo nyala a setse a solofeditse Phiri.

Phokojwe a bo a re: "O tshwanetse go nyala motho yo o lekanang nao. Fa e le Phiri ena, kana ke motlhanka wa me, e bile ke pitse ya me. Letsatsi lengwe ke tla go bontsha gore ke bua nnete."

E rile Phokojwe a ntse a itsamaela a kopana le Phiri mme a mmotsa gore dikgang tsa reng.

Phiri a mmolelela gore go tla tloga go nna le lenyalo le legolo.

Phokojwe a botsa gore e ka ne e le lenyalo la ga mang.

Phiri a bua ka boipelo, a re: "Ke lenyalo la me. Ga ke re ke beeletse morwadia Kgosi?"

Phokojwe a bolela gore o itumetse thata go utlwa dikgang tseo, mme a kopa go nna motlhokomedi wa gagwe nako e e tlang fa a etela morwadia Kgosi. Ka go gopola gore e tla bo e le selo se se siameng go nna le motlhokomedi fa o goroga kwa Kgosing, Phiri a amogela kopo ya ga Phokojwe.

Ka letsatsi le le rulagantsweng, Phiri le Phokojwe ba kopana. Phokojwe o ne a adimile mothibampana o o sugeleng le kubu. Fa Phiri a bona dilo tse, a botsa Phokojwe gore ke go reng a tla a apere mothibampana e bile a tshotse kubu.

Phokojwe a bolela gore mothibampana ke seaparo se se lebaneng fa motho e le motlhokomedi. Kubu yona o e tsholetse gore a tle a kgone go baakanya batho ba ba tshwanetseng go tla kgobokana fa ba bona Phiri ka a beeletse morwadia Kgosi.

Phiri a itumelela tlhaloso eo. O ne a itumetse tota. Ke fa ba tloga go leba kwa Kgosing – Phiri a eteletse pele, Phokojwe a mo setse morago, a apere mothibampana a sikere kubu mo legetleng.

Fa ba sena go tsamaya sebakanyana, Phokojwe a simolola go salela kwa morago. Phiri a goa, a re: "Hee, itlhaganele o atamele fa morago ga me, re tloga re goroga kwa Kgosing."

Phokojwe a bua ka lentswe le le ngongoregang, a re: "Ke ne ke sa itse gore kwa Kgosing go kgakala jaana. Nna ke lapile thata, le gona ke go betse mo leotong, jaanong le a opa – le opa thata fela."

Phiri a emela Phokojwe gore a bo a tle go fitlha fa go ena a tla a tlhotsa.

Phokojwe o ne a sa tlhole a sikere kubu, mme a e goga kwa morago ga gagwe. Phokojwe a bo a re: "Ke lapile mo go maswe. Ga nka ke ka kgona go ya pele fa fela wena Phiri, yo o itsegeng ka maatla le kgotlhelelo ya gago, o ka se ka wa mpelega."

Phiri a se ka a dumelana le seo, a re go tla rona gore a belege motlhokomedi wa gagwe.

Phokojwe a re: "Fa motho yo mogolo jaaka wena a sa kgone go belega selonyana se sennye jaaka nna, a ruri o tla bo a na le thata? Batho ba kwa Kgosing ba go itse o le maatlalale pelokgale. Jaanong e tla re ba go botsa ba re: 'Motlhokomedi wa gago o kae', o tla reng? Fa o sa kgone go mpelega, bua fela jalo mme ke tla ithapamela ka fa tlase ga setlhare se. Fa e le gore ke tshwanetse go swela fa, go siame ke tla swela teng. Fela o gakologelwe, Phiri, gore ke bolotse le wena gore e re batho ba kwa Kgosing ba go bona o na le motlhokomedi, ba bone gore o pelokgale tota. Fa e le gore o fentswe ke bokoa go le kalo, tswelala o itumele, fa e le nna, ke setse ke le gaufi le loso."

Phiri a lebelela Phokojwe sentle. Phokojwe a tsholetsa leoto jaaka e kete le opa thata, a fegelwa a kunya jaaka e kete o lapile la go swa.

Ya re Phiri a ntse a mo lebile jalo, a re: "Go siame, Phokojwe, fa o sa kgone go tswelala fa ke sa go thuse, ke tla go belega. Go ka tloga ga rona, jaaka o boletse, fa ke goroga kwa Kgosing ke se na motlhokomedi. Mpepu. Fela e re re tsena kwa Kgosing o itsamaisa."

Phokojwe a leboga Phiri ka a mo thusitse. A ikudupanya jaaka e kete o utlwa botlhoko thata, mme a itira yo o tshwereng bothata fa a palama mo mokwatleng wa ga Phiri. A tsaya mothibampana a o ala mo mokwatleng wa ga Phiri, fela jaaka motho o saletsa pitse. Kwa tshimologong ba tsamaela ka bonya. Ke fa Phokojwe a re: "Phiri, ga re kitla re goroga ka nako kwa Kgosing go tshwara moletlo wa kamogelo, fa o ka se ka wa tshetshelela."

Phokojwe a kgadikanya kubu ya gagwe.

E rile ba sena go tsamaya sekgala, Phokojwe a re: "Phiri jaanong re goroga mo Kgosing. O tshwanetse go katikanya sekau. Seo se tla bontsha batho ba teng gore le fa o rwele morwalo, o kgona go taboga bonolo ka lebelo."

Phokojwe a tlhamalala mo godimo ga Phiri, a kgadikanya kubu a ntse a mo kopa gore a oketse lebelo. Fa Phiri a itebetseng teng Phokojwe a betsa Phiri mo letlhakoreng ka kubu ya gagwe.

Phiri a re: "Ke eng jaanong? O mpeletsang?"

Phokojwe a re: "Didimala. Jaanong re setse re goroga kwa Kgosing kwa batho ba teng ba go itseng ka thata le maitshegetso. Fa ke go betsa, wena supetsa batho gore go bediwa ga se sepe mo go wena."

Fa ba roroga kwa Kgosing ke fa Phokojwe a betsa Phiri gangwe le gape ka kubu, mme e re Phiri a utlwa kubu a katikanyetse ka pele gore a bo a fitlhe fa batho ba kgobokaneng teng.

E rile ba goroga koo Phokojwe a ratha Phiri thata mme a itsaya botsatsa

a photsha mo mokwatleng wa ga Phiri, a re: "Jaanong o ka ya go fula bojang, pitse ya me."

Fa Phokojwe a rialo, batho botlhe ba ba neng ba kgobokane foo ba a swa ka ditshego, mme ka go tshaba ditlhong Phiri a nyamela mo sekgweng fa a lemoga gore Phokojwe o mo tsieditse.

Phokojwe ena a tlamalalela ka bopelokgale kwa go morwadia Kgosi a feta a mo raya a re: "A ga go a nna jaaka ke go boletse? Kana Phiri ke modiredi wa me e bile ke pitse ya me. Fa rraago a dumela gore ke go nyale, Phiri ke ena a tla bong a re tlhatswetsa dipitsa."

Morwadia Kgosi a dumela go nyalwa ke Phokojwe.

Noko le Mmutle

Noko o ne a tshela bogologolotala, diphologolo di sa ntse di kgona go bua jaaka batho. O ne a na le bothata jwa gore o ne a na le tshimo e kgolo, mme a se na yo o ka mmelegelang bana ka ba ne ba le bantsi.

Letsatsi lengwe a kopana le Mmutle, a mo raya a re: "Mmutle a o ka mpelegela bana?"

Mmutle a araba, a re: "Ee, ke tla ba go tlhokomelela ka boitumelo."

Ba tsamaya mmogo ba ya kwa ga Noko, mme Mmutle a reboletlwa bana go ba belega.

Letsatsi le le latelang, Noko a phakelela kwa masimo go ya go thagola. E rile a sa ntse a se yo, Mmutle a bolaya ngwana yo mongwe, a mo ja.

Ka phirimane fa Noko a goroga, a raya Mmutle a re: "Tlisa banake ke ba amuse."

Mmutle a ba tlisa bongwe ka bongwe, mme ya re a sena go ba amusa, Mmutle a mo tsholela nama.

Noko a re: "Mmutle, o tsere kae nama e?"

Mmutle a araba: "E rile ke tshwerwe ke tlala, ka ya go bolaya thite-ntswana kwa dithabaneng kwa."

Letsatsi le letsatsi Noko a ile masimo Mmutle a sala a bolaya mongwe wa bana ba gagwe a mo apaya, mme e re Noko a tla maitisiboa, Mmutle a tlise bana ka bongwe go tla go anya, a bo a tsholela Noko nama.

Malatsi otlhe a araba ka go re: "E rile ke tshwerwe ke tlala ka ya go bolaya thitentswana."

Ga bo go tla letsatsi le go neng go setse ngwana a le mongwe fela, mme jaaka gale Noko a raya Mmutle a re a tlise bana. Mmutle a boeletsa

ngwana a le mongwe gantsintsi. Noko o ne a sa kgone go farologanya bana ba gagwe ka ba ne ba tshwana. Ke fa ngwana a kgora a bo a gana go anya, mme Noko a botsa: "Ke eng fa ngwana yo ena a gana go anya?"

Mmutle a araba ka go re ke ka ntlha ya gore o kgotshe nama. E bile o tlhotse a bolaetse bana phologolo. Letsatsi le le latelang Mmutle a bolaya ngwana wa bofelo. E rile Noko a boa kwa masimo, a kopa Mmutle go tlisa bana go tla go anya.

Ke fa Mmutle a simolola go lela. Noko a botsa go re dikeledi ke tsa eng mme Mmutle a araba ka gore: "Bana ba jelwe ke motsamai mongwe yo o neng a feta fa."

Noko o ne a tshogile thata mme a kopa Mmutle go ya go bitsa Ramokwidinyane go tla go tshela bola le go mmolelela se se mo jetseng bana.

Mmutle a ya kwa go Ramokwidinyane, a feta a mo raya a re: "Tshela bola, o mpolelele gore o gopola gore bana ba ga Noko ba jelwe ke mang."

Ramokwidinyane a bo tshela, a bo a re: "Bana ba jelwe ke yo o ntseng a ba belega."

Mmutle a simolola go leka go bolelela Ramokwidinyane gore bana ba ga Noko ba jelwe ke batsamai ba ba neng ba feta kwa ga Noko. E rile ba fitlha kwa ga Noko, Ramokwidinyane a gasa bola, mme a re: "Bana ba gago ba jelwe ke batsamai ba ba fetileng fa ga gago fa."

O ne a buisiwa jalo ke go tshaba Mmutle.

Ke fa Noko a roma Mmutle go ya go bitsa Tshwene, go tla go laola gore bana ba jelwe ke mang. Mmutle a ya kwa go Tshwene a feta a mo raya a re: "Tshwene a o ke o tshele bola ke utlwe gore o tla re bana ba ga Noko ba jelwe ke mang."

Tshwene o ne a le botlhale mme a araba ka go re: "Ditaola ga di a direlwa go tshameka."

Ke fa Mmutle a isa Tshwene kwa ga Noko.

Fa ba sena go goroga kwa ga Noko, Mmutle a nnela kgakala le bona. Fa ba mo raya ba re a atamele, a araba ka go re o sa ntse a itlhomola.

Tshwene a gasa bola, a bo lebelela ka kelotlhoko, a bo a Re: "Bana ba gago ba jelwe ke mmelegi wa bona."

Ya re go utlwa jalo, Mmutle a tshobetsega ka lebelo. Noko le Tshwene ba mo ja direthe, mme ya re Mmutle a ntse a tlola mo mafikeng a bona logaga lo lo nang le melomo a le mebedi, a iphitlha mo go lona. Fa Noko le Tshwene ba tsena foo, ba bona leitlho le phatsima mo lefifing. Ba bo ba re: "Mmantshegi, Tshikanokana, a ga o a bona Mmutle a feta jaana?"

Mmutle a araba, a re: "Nny ... nnyaa, ga ke a mmona."

Ba tswelela, mme Tshwene a tloga a ema, a re: "Gongwe motho yo o neng a re araba mo lefifing yole e ne e le Mmutle! A re boe re ye go bona gore ke mang."

Ba tsena mo logageng, mme ba lemoga gore ke nnete e ne e le Mmutle.

Ba tswala molomo wa logaga mme Mmutle a tswa ka o mongwe. Noko le Tshwene ba ne ba utlwile bothoko thata fa Mmutle a sia kwa ntle ga go gadima gore a bo a tsene kwa nokeng e tletse. A feta a iphetola lentswenyana fa dintshing tsa noka. Fa Noko le Tshwene ba tsena fa nokeng, Noko a bona letlapa leo, a le sela, a re: "A letlapa la go ka betsa Mmutle ka lona".

Tshwene a re: "Gongwe ke Mmutle."

Noko a re: "Nte ke dire jaaka e kete ke betsa Mmutle ka lona."

Tshwene a re: "Nnyaya. Le latlhele mo nokeng. Gongwe ke Mmutle ka namana."

Fela Noko a le latlhela kwa moseja wa noka, mme ya re le wela ka kwa, la fetoga Mmutle, mme a tlola a ntse a tabogataboga, a opela a re: "Nkgonne o ntshedisitse noka e tletse! Nkgonne ga a ntshedisisa noka a tletse!"

Tsie e e neng ya tsikitla Tau

Letsatsi lengwe Tsiane o ne a ya le mosadi wa gagwe kwa sekgweng go ya go fula moretlwa. Tsiane a feta a tlatsa tuntwana ya gagwe a bo a e naya mogatse, a re: "Tsaya o ntshodise. O se ka wa bo wa o tsholola."

E rile mosadi a ntse a o rwele, a kgopiwa. Setuntwana sa gagwe sa wa, moretlwa wa tshologa.

Tsiane a mo omanyana, a re:

"Mosadi,
O tsholotse moretlwa wa me,
Moretlwa o ke o iphuletseng,
Ke o iphuletse ke tshwerwe ke tlala,
O tshwanetse go ntuela."

Mosadi wa gagwe a mo duela ka selepe, mme a wela tsela go leba gae.

Mo tseleng a bona mosimane a fatsa dikgong ka papetla ya tshipi. A mo raya, a re: "Ke go reng o fatsa dikgong ka tshipi?"

Mosimane a araba, a re: "Ga ke na selepe."

Tsiane a mo adima selepe, mme a mo raya, a re: "O tlhokomele, se se ka sa robega."

Mosimane a leka go fatsa ka kelotlhoko, fela selepe sa robega sa bo sa wela mo nokeng.

E rile Tsiane a bona seo, a goeletsa, a re:

"Mosimane,
O roba selepe sa me,
Selepe sa me se mosadi wa me a ntuetseng ka sona,

Mosadi wa me yo o tsholotseng moretlwa,
Moretlwa ke o iphuletse,
Ke o iphuletse ke tshwerwe ke tlala!
O tshwanetse go ntuela."

Mosimane a mo duela ka kao, mme Tsiane a tsamaya.

Ke fa a fitlhela basimane ba gama dikgomo ba di katloile ka motang wa mothanthanyane. A ba raya a re: "Ke go reng lo katloile ka mothanthanyane?"

Ba re: "Ga re na kao."

A ba raya a re: "Lo ka nna lwa dirisa e ya me, fela lo se ka lwa e kgaola."
Fa ba katloa kgomo, ya kgaoga ba bo ba katloa ka bontlha bongwe jwa yona.

Fa Tsiane a bona gore kao e kgaogile, a galefa thata, a ba raya a re:

"Basimane,
Lo kgaotse kao ya me,
Kao ke duetswe ke mosimane ka yona,
Mosimane a robile selepe sa me,
Selepe ke duetswe ke mosadi wa me ka sona,
Mosadi wa me a ntshololetse moretlwa,
Moretlwa ke o iphuletse ke tshwerwe ke tlala.
Lo tshwanetse go ntuela."

Basimane ba mo duela ka dimao, mme a tswelela le mosepele wa gagwe.

Kwa pele a fitlhela banna ba roka ka mebitlwa. A ba raya a re: "Bannabagolo, ke eng lo roka ka mebitlwa?"

Ba re: "Ga re na dimao."

Tsiane a re: "Tsaya lo roke ka dimao tse, fela lo se ka lwa di roba."

Bannabagolo ba leka go roka ka kelotlhoko, fela dimao tsa robega.

Tsiane a ba omanyana, a re:

"Borra,
Lo robile dimao tsa me,
Dimao ke duetswe ke basimane ka tsona,
Basimane ba nkgaoletse kao,
Kao ke duetswe ke mosimane ka yona
Mosimane a nthobetse selepe,
Selepe ke duetswe ke mogatsake ka sona,
Mogatsake a ntshololetse moretlwa,
Moretlwa ke o iphuletse ke tshwerwe ke tlala.
Lo tshwanetse go ntuela."

Bannabagolo ba mo duela ka dituku, mme a wela tsela.

Fela fa a tswa foo, a bona basadi ba tlhagola mo masimo. Ba ne ba

ipofeletse methanthanyane mo ditlhogong go itshireletsa letsatsi. A ba goa a re: "Ke eng lo ipofeletse matlhare mo ditlhogong?"

Ba araba, ba re: "Ga re na dituku."

Tsiane a ba adima dituku tsa gagwe, a ba raya a re: "Lo se ka lwa di gagola."

Fela e rile ba di ipofelela, tsa gagoga, mme Tsiane a galefa, a ba raya a re:

"Basadibagolo,
Lo gagotse dituku tsa me,
Dituku tse di duetsweng ke bannabagolo ka tsona
Bannabagolo ba nthobetse dimao,
Dimao ke duetswe ke basimane ka tsona,
Basimane ba nkgaoletse kao,
Kao ke duetswe ke mosimane ka yona,
Mosimane a nthobetse selepe,
Selepe ke duetswe ke mogatsake ka sona,
Mogatsake a ntsholetse moretlwa,
Moretlwa ke o iphuletse ke tshwerwe ke tlala.
Lo tshwanetse go ntuela."

Basadibagolo ba mo duela ka mmidi, mme a wela tsela go leba gae.

Moragonyana Tsiane a emisiwa ke go bona dikgaka di e ja lekgwarapana. A di raya a re: "Ke go reng lo ja lekgwarapana?"

Tsa araba tsa re: "Ga re na mmidi."

Tsiane a di raya re: "Tsayang mmidi ke o, fela lo se ka lwa o fetsa."

Fela dikgaka tsa o tseenelela otlhe.

Fa Tsiane a lemoga gore ga go a sala sepe, a re:

"Dikgaka,
Lo jele mmidi wa me otlhe,
Mmidi ke duetswe ke basadibagolo ka ona,
Basadibagolo ba nkgaoletse dituku,
Dituku ke duetswe ke bannabagolo ka tsona,
Bannabagolo ba nthobetse dimao,
Dimao ke duetswe ke basimane ka tsona,
Basimane ba nkgaoletse kao,
Kao ke duetswe ke mosimane ka yona,
Mosimane a nthobetse selepe,
Selepe ke duetswe ke mogatsake ka sona,
Mogatsake a ntsholetse moretlwa,
Moretlwa ke o iphuletse ke tshwerwe ke tlala.
Lo tshwanetse go ntuela."

Dikgaka tsa mo duela ka mae.

Tsiane a a tsaya a a tlhomaganya mo tseleng a a katologantse, a re: "Yo o batlang go a gata o ka a gata, fela yo o sa batlang go swa, a se ka a a gata!"

E rile go ise go ye gope Tsiane a sena go bua jalo, tau ya tla le tsela ya feta ya a gata.

Tsiane a tsholetsa lentswe a re:

"Tau,

O gatile mae a me,

Mae ke duetswe ke dikgaka ka ona,

Dikgaka di njetse mmidi otlhe,

Mmidi ke duetswe ke basadibagolo ka ona,

Basadibagolo ba nkgaoletse dituku,

Dituku ke duetswe ke bannabagolo ka tsona,

Bannabagolo ba nthobetse dimao,

Dimao ke duetswe ke basimane ka tsona,

Basimane ba nkgaoletse kao,

Kao ke duetswe ke mosimane ka yona,

Mosimane a nthobetse selepe,

Selepe ke duetswe ke mogatsake ka sona,

Mogatsake a ntsholetse moretlwa,

Moretlwa ke o iphuletse ke tshwerwe ke tlala.

O tshwanetse go ntuela."

Tau ya gana go mo duela.

Tsiane a bua gangwe le gape, a ntse a re: "Tau, ntuela; ntuela Tau, duela mae a me."

Tau ya gana go mo duela.

Kwa bokhutlong, Tsiane a gôgômêla mo nkong ya ga Tau, a mo tsitsi-bosa.

Tau a ethimola, a ethimola, a ntse a re:

"Tsiane ntswe nkong,

Tsiane ntswe nkong,

Ntswe nkong, Tsiane, Tsiane,

Tsiane, ntswe nkong."

Segokgo le Tau

Letsatsi lengwe Segokgo a bo a ya go tshwara ditlhapi kwa nokeng. E tshwanetse go bo e ne e le letsatsi la gagwe la lesego, gonne ditlhapi di ne tsa bonala ka bontsi mo e rileng la bofelo a bo a bapile le mokgobe wa ditlhapi mo seretseng sa dintshi tsa noka.

Ke fa a ipolelela ka boitumelo a re: "Jaanong ke tshwanetse go gotsa ka ikapeela selalelo."

A bua jalo a setse a kgobokanya dikgonnyana, e bile a goditse molelo a besa ditlhapi tsa gagwe.

Fela jaaka go itsege, monko wa tlhapi e e besitsweng o monate e bile o tsamaela ka bonako le mowa. Ke fa go diragala gore Tau a eme a dupelele a bo a setse a latela monko.

A goroga fela Segokgo a tshwanetse go ja tlhapi ya ntlha e e neng e setse e budule. A garuma ka kodu e e boifisang a re: "Eo e tlise kwano!"

Segokgo a e mo naya kwa ntle ga lefoko.

"E monate jang!" ga bua Tau a itatswa e bile matlho a batlile go tswalega. A nnela gaufi le molelo, a re: "Jaanong mpesetsa tse dingwe gape!"

Segokgo o ne a tshogile mo a neng a ka se ka a lora go gana ka tlhapi fa a bona tau e e boitshegang fa pele ga gagwe, le gona o ne a ka se ka a tshaba a tlogela ditlhapi tsa gagwe. Ka jalo a semelela a besa ditlhapi, ka tsholofelo ya gore Tau o tloga a kgora a bo a mo tlogelela di se kae. Kana ke ena a tshwereng ditlhapi; ga se mo a ka bong a falwa ke tlala jaana.

Tau a nnela go reletsa ditlhapi bongwe ka bongwe fa Segokgo wa batho ena a bolawa ke setšhwane sa go batla dikgong. Molelo wa mo utlwalela le pelo ya hibilela pele fa a lebile mokgobe wa ditlhapi tsa gagwe o ntse o

ngotlega. Dikeledi tsa boithlobogo tsa keketla le marama, mme Tau a swa ka setshego go di bona.

Segokgo a tiisa pelo a mo aketsa, a re: "Nnyaya, nnyaya! Ga ke lele. Mosi ke ona o ntshang dikeledi mo matlhong a me."

Ke fa a naya Tau tlhapi ya bofelo e e monate, mme ena a e kwiditetsa gangwe kwa ntle ga lefoko la tebogo.

Ka nako eo kgaka ya feta ka bona e gakgametse, e ntse e re: "Kwikwerr! Kwikwerr!" Ya bo e nyamela mo tlhageng go bo go sala go rile tu!

Segokgo a botsa: "Fa e le wena o ka di tsaya jang? O palelwa le ke go tlhola letsatsi fela le nna. Ke la ntlha ke bona nonyane e e makgaka e e se nang tebogo jaaka e. Tota e bile ke belaela gore o tloga a tsamaya a raya ditsala tsa gagwe a re ga se nna ke neng ke mo direla diphofa tse di boleta tse di maronotho tsele."

Tau a tsholetsa tlhogo, a botsa: "A o ne o re ke wena o mo dirileng diphofa tse di maronotho tsele?"

Segokgo a araba: "Ee, ka re ke nna. A o ntse o sa itse?"

Tau a iteba mmele o mosetlha ka keletso, mme a re: "Le nna ke batla letlalo le le maronotho. A o ka le fetola le lona?"

Segokgo a sonya matlho, a lebelela letlalo la ga Tau. A tloga a bua ka bonya e bile a ikobonya, a re: "E ka nna tiro e e boima thata."

Tau a bua a ema ka dinao, a re: "E ntirele, tsweetswee! Mo go leng boima ke tla go thusa. Wena mpolelela fela gore ke direng."

Segokgo a batla a thubega ka setshego fa a lemoga gore o kgonne go tsietsa Tau bonolo jalo, fela a kgona go tlhonama, mme a re: "Go tlhokega dilo di le pedi."

"Sa ntlha ke nare e kgolo e tshagadi, sa bobedi ke setlhare se se godileng sentle sa mokala."

Tau a bua ka go šwegašwega: "Sa ntlha nka se go tlisetsa pele. Nkemela gona fa."

Le fa tau e le kgolo jaana, ya nyamelela mo sekgweng, ya nanara mo tlhaga e neng e sa tshikinyege. Ga feta nako e telele go didimetse mo Segokgo a neng a rata go digwa ke boroko, fela Tau a tloga a tlhaga a gogoula nare e kgolo e tshagadi e a e bolaileng.

Segokgo a re: "Jaanong e tshwanetse go buiwa, ka gore ke batla dikgole tse dintsi tse di kwenneng pele nka go dira montle fela jaaka kgaka."

Kwa ntle ga go belaela sepe, Tau a apola nare letlalo ka dinala tse di bogale, a bo a le fatola ka botswerere go nna dikgole.

Fa a sena go fetsa, Segokgo a re: "O a bona he! O dirile ka botswerere. Ke solofela gore maronotho a gago a ya go gaisa a ya ga Kgaka."

Tau a bua ka go šwegašwega: "Jaanong bolela gore ke dire eng gape."

Segokgo a re: "O tshwanetse go mpatlela mokala o o thata. Fa o bona mokala o o lebegang o ka dira tiro, o o kgweloge o o thule ka sehuba. Fa

o tshikinyega, o itse gore o supa gore medi ya ona e bokoa, o itse gore ga o a siama. O tshwanetse go bona setlhare se se sa tshikinyegeng le fa o se lala ka sehuba."

Tau a tsena ka sekgwa, a eta a lekelela ditlhare ka sehuba, a eta a kgoboga, a ruruga, fela la bofelo a fitlhela mokala o o kutu kima, e e nenge se tshikinyege le e seng fa a o thula ka sehuba.

Segokgo a tlhatlhoba setlhare seo mme a kaya gore se siame, mme a laela Tau go ya go tsaya dikgole le nama ya nare.

Ke fa Segokgo a rwalela ngata ya dikgong gape a bo a kgotsa molelo fa Tau ena a baakanya matshego a a yang go besetsa nama.

Segokgo a tswelela go tthalosa: "Jaanong re tla fa go leng boima tota. O tshwanetse go rapama fa tlase ga mokala o, o nte ke go bofelele mo go ona. Fa o gagamaditswe thata, mmala le ona o tla nna botoka."

Tau wa sematla a rapama mme Segokgo a mo thathetsa ka dikgole gore a bo a sale a sa kgone go itshikinya, mme Tau a tswelela go nna a mmontsha fa e keteng ga go a gagamala thata, a ntse a re: "Fa go sa ntse go repile."

"Ke sa ntse ke kgona go tshikinya maoto a morago. Ga ke re le ona o tshwanetse go a gagamatsa go feta foo!"

Segokgo o ne a sa kgone go fitlha boitumelo jwa gagwe fa sematla sa Tau se iteseletsa go bofelelwa mo setlhareng gore se se ka sa bo sa kgona le go itshikinya.

La bofelo ke fa Tau a re: "Ke gona jaanong o dirileng sentle! Ga go ope yo o ka mpofang go go gaisa. A jaanong re tswelale ka go rontha o tle o kgone go nkgolola, ka gore ga ke batle go nna ke bofilwe go sa tlhokege."

Segokgo a bua ka lentswe la phenyo a re: "O nepile! Ke wena o kopi-leng, mme o tla amogela se o se ikopetseng."

A besa dimapo tsa tshipi di le mmalwa, mme e re e e gotelang e nna khibidu a bo a e phamola a e thuthumetsa mo letlalong la ga Tau, a re: "Eo ke ya tlhapi ya ntlha e o e njetseng. Eo ke ya tlhapi ya bobedi. Eo ke ya e e mafura e o neng o e reletsa ele, mme e yona ke ya tlhapi e le ya sefelekwe e o e utswitsweng."

A tswelela jalo go tshuba Tau ka ditshipi tse di besitsweng, a tlogela marontheo a mantsho gotlhe mo mmeleng wa ga Tau.

A mo ja ditshego, a re: "Jaanong o marontheo jaaka kgaka, mme fa o ithaya o re ke tla go golola gona o ikakeditse. O tla nna foo go fitlha o bo o swa."

Tau wa batho o ne a tlaletswe, fela go leka go kgaratlha go ne go sa thuse sepe, mme Segokgo a mo gakaletsa kutlobotlhoko ka go ya go bitsa ba lapa la gagwe botlhe a feta a ba baya fa thoko ga ga Tau. Ba ipshina ka nama e e besitsweng sentle ya nare Tau a ntse a ba lebile, go se na se a ka se dirang.

Letsatsi la phirima. Segokgo a ikela gae le ba lapa la gagwe, a tlogela Tau a le nosi mo sekgweng. Tau a nna jalo malatsi a le mantsinyana. Fa jaanong a setse a ithobogile, a emetse go swa ka ntlha ya tlala le lenyora, ga feta Motlhwa, a nanabela mo a neng a sa utlwale fa a raletse bojang, a batla dijo.

Tau a goa a kopa: "Nthuseng! Nthuse tsweetswee, Motlhwa wa batho!" Motlhwa a ema a gakgametse, a mo leba.

A mmotsa: "Sebopiwa se sennye jaaka nna se ka thusa phologolo e e boitshegang jaaka wena ka eng?"

Tau a araba: "O na le ditlhaa tse di maatla tse di ka ngenang dikgole tse ka ponyo ya leitlho. Ke na le malatsi ke le fa e bile tlala e mpheditse."

Motlhwa a akanya go se go nene. A tloga a araba, a re: "Ka mo o itelang tlala ka teng, go raya gore e tla re fela ke fetsa go go golola o bo o nja."

Tau a bua ka kgakgamalo e e tiileng, a re: "Le e seng. A nka duela molemo ka bosula?"

Motlhwa a araba: "Ke dumela gore fa o ka nna le tšhono eo, ga o ka ke wa e tlogela. Le gale gona ke tla go golola."

A bua jalo a tsenelela dikgole, a di ngena gore e re la bofelo Tau a bo a gololegile.

Tau a ikotlolola ka kelotlhoko a bo a rapama foo go fitlha a ikutlwa a na le maatlanyana a go ka thetheekela go tswa fa setlhareng seo sa mokala. O ne a tshwerwe ke tlala tota mo a neng a ka metsa Motlhwa fa a ka bo a ne a sa tlhalefa, a iphalosa.

Morago ga malatsinyana fa Tau a sena go nna le maatla e bile a iponetse dijo ka go bolaya diphologotswana tse dinnye, a ikaelela go ya go ruta Segokgo batho.

A pepedumisa kodu, a re: "Jaanong o kae Segokgo yo o leferefere yole? Fa nka le tshwara lenweenwee leo, ke tla fetsa ka lona."

A gwanta mo sekgweng a eta a botsa mongwe le mongwe yo a kopanang nae gore a ga a ise a ke a bone Segokgo.

Ke fa a kopana le motsosa o o bopameng o le kgakajana, mme a o goeletsa, a re: "A o kile wa bona Segokgo? Ke tshwanetse go ithakanya le ena."

Motsosa ya ne e kete o tla roroma fa a araba, a re: "Nnyaya. Ao Modimo! Ga ke ise ke bone Segokgo, le gona fa nka se bona setlhodi seo nka iphitlha gore a se ka a mpona."

Tau a re: "Ga ke re mme gona ga o mo tshabe?"

Motsosa a re: "A o bona jaaka ke swagafetse? Ke molato wa sona setlhotsana sele. Ke ne ka omana le ena, a bo a ntshupa ka monwana, a nkhuetsa, ke bo ke swagafala jaana."

Tau a re: "Go ka nna jang jalo?"

Motsosa a re: "Ga ke itse. Fela se ke sa batleng go se bolelelwa ke gore fa

mongwe a ka kgopisa Segokgo, ga a mo tlhasele. O mo supa fela ka monwana a bo a diragalelwa ke dilo fela jaaka nna jaana."

Tau a tshoga mo go maswe. O ne a ntse a sa itse gore Segokgo o na le maatla a a kalo.

A ithapeletsa, a setse a hulara, a re: "Ke a go rapela, o se ka wa bo wa mmolelela gore ke ne ke mmatla."

Ka nte e ne e se Motsosa. E ne e le Segokgo a tsene mo sekgoropeng sa ga Motsosa a ntseng a bua le Tau. Ke fa a tswa mo sekgoropeng, a oma ka ditshego, a bo a sala Tau morago go fitlha a tsena fa go ena.

A feta a bua ka bodipa, a re: "Mongwe o ntheile a re o ntse o mpatla. E le gore o mpatlelang?"

Tau a itigela fa fatshe a khubama fa pele ga Segokgo, a kwakwaetsa, a re: "Nnyaya, nnyaya, nnyaya, ga ke a ke. Ga a go bolelela nnete. Ke ne ke sa batle wena."

Segokgo a re: "O bo o bua nnete. Fa nka tlhola ke utlwa gore o a mpatla, o tla ikotlhaa fela jaaka bontsi jwa diphologolo bo dirile. Le gona mo godimo ga moo, ke nna ke laolang mo sekgweng se. Diphologolo tsotlhe di tshwanetse go inkobela, ka jalo o se ka wa lebala."

Tau a tshaba a tshogile, mme go tloga ka letsatsi leo Segokgo a nna kgo-si ya diphologolo, go se epe e e ka lorang go tlhoka go mo ikobela.

Bayamarekhung

Ditlhare tsa maokana di na le borekhu jo bontsi jo bo galalelang, jo bo monate jo bo mmala wa magala a motswere jo bo tswang mo di kgobogileng teng mo dikutung. Bana ba Batswana ba bo rata mo ba tswang ka digongwana go ya marekhung.

Ka letsatsi lengwe setlhopha sa bana ba motse se ne sa bolola go ya go batla lefelo le lešwa la marekhu a a monate a. Ba ne ba itumetse thata ba eta ba tshega e bile ba opela ba ntse ba tabogile mo tselaneng e e tswapatswapelang go tswa ka motse. Ba tsamaya jalo, ba tsamaya, go fitlha la bofelo ba lemoga gore ba timetse.

Ba rile ka re ke bona ke bona, mme ba se ka ba bona tsela e e boelang gae, mme letsatsi la kokobela la nna lehibidu. Ke fa ba bona mekgoro e mebedi mo sebatlanyaneng se se fa gare ga ditlhare. Ba ya kwa go yona ba itumetse, ba lebogela gore la bofelo ba bone fa ba ka kopang boroko teng.

Ba fitlhela mosadimogolo a le fa thoko ga molelo fa pele ga mokgoro o mogolwane, mme ya re ba atamela ba lemoga gore o na le letsogo le le lengwe. A bua ka manyaapelo, a re: "Ao, bongwanaka, lo tlhokile letlhogonolo go le kana kang gore lo be lo fitlhe mo lefelong le le senya le le boifisang le?"

Mosetsana yo mogolwane a araba, a re: "Re timetse, mme re tllile go kopa boroko."

Mosadimogolo a re: "Bobe bongwe jo bo lo setseng morago ke jona bo lo tlisitseng fano, gonne mong wa me ke dimo. O nkgatse letsogo jaana fa a ne a ntira setshwarwa, mme a re o tla mpolaya fa nka bo ka leka go

tshaba. Nako e setse e ile, ga lo ka ke lwa kgona go tshaba ka jaana ke setse ke utlwa phešwana e e mpolelelang gore o etla."

Fa a bua jalo go ne go utlwala molotsana wa phefo, mme dimo o o boitshegang a tlhaga a tsentse letsogo la motho ka fa legwafeng, a gata dikgato tse ditelele. A feta a re: "Dumelang bongwanaka."

O ne a bonala a itumeletse go ba bona, mme a naya mosadimogolo morwalo wa gagwe o o boifisang.

Bana ba lemoga gore ba ka bolokesega fela ka go itumedisa dimo, mme ba a raba ka go re: "Dumela Rra."

Dimo a re: "Tsenang, ke tle ke lo fe dijo le tshireletso, ka gore ke a bona gore lo timetse."

Ke fa mosadimogolo a ba baakanyetsa dijo ka tidimalo, fa dimo ena a ba lebeletse jaaka ba jesiwa ke tlala, mme ya re a sena go bofelela lebati ka kelotlhoko, a ya go robala kwa mokgorong o mmotlana.

Dimo a ba tsosa phakela, a ba naya mabele a tletse tlatlana, a ba raya a re ba baakanye sefitlholo fa ena a sa ntse a ya go tsoma mo sekgweng. Mosadimogolo a didimala fela ka jaana o sale a itsitse maabane fa ba ne ba ja dijo tsa ga Dimo gore o setse a ba loile, mme ba ka se ka ba tlhola ba tshaba-le fa ba ka re ba a leka.

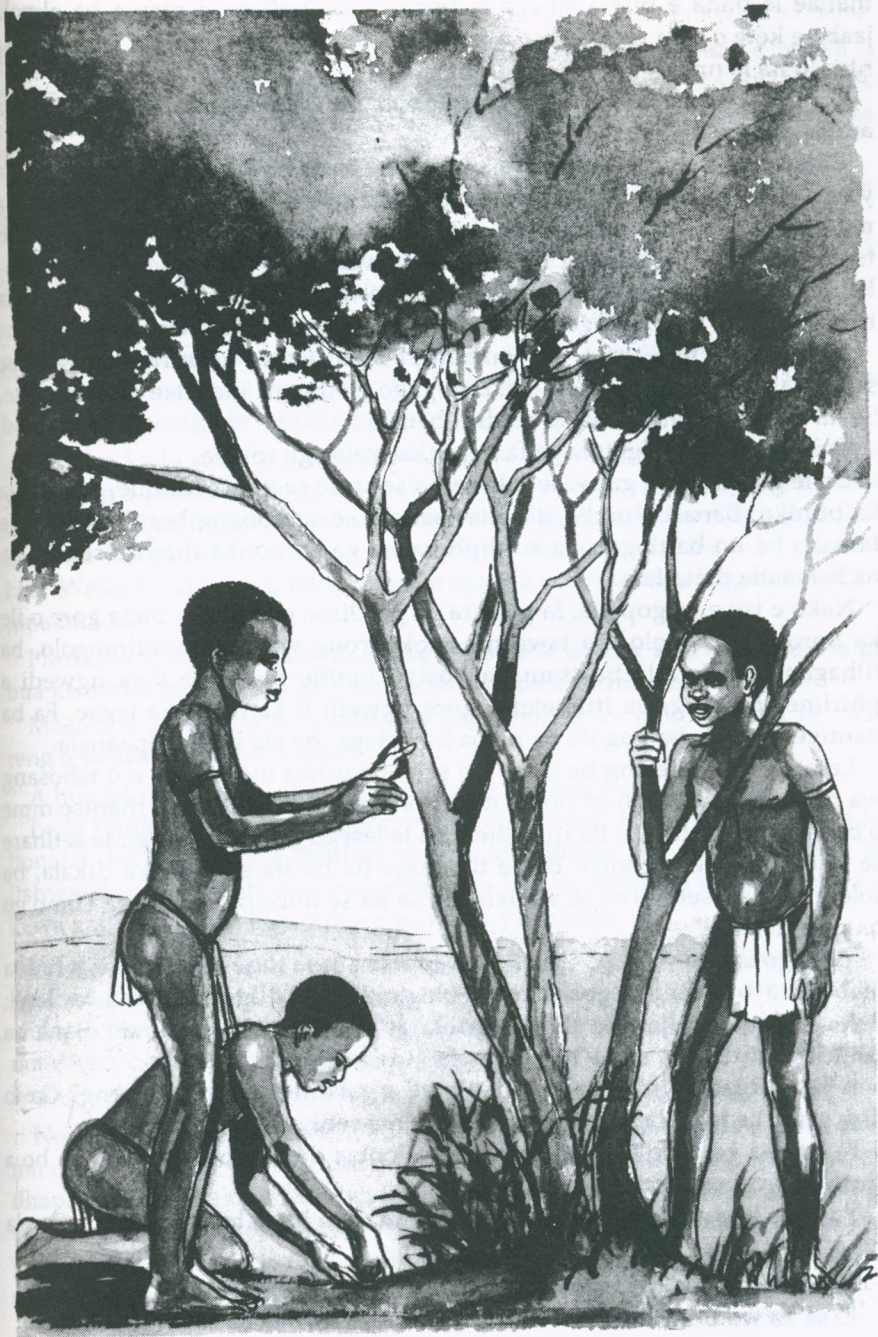
E rile a ipaakanyetsa go tsamaya Dimo yo o bosula a ba raya a re: "Lo itsholeng sentle, bongwanaka. Lo tlhole lo thusa mmaalonamogolo ka tiro fa nna ke sa ntse ke se yo."

Ke fa a thubega ka setshego se se neng se utlwala jaaka legadima le utlwala kgakala, mme a ba tlogela a tsamaya.

Fa Dimo a sena go tsamaya, mosadimogolo a re: "Bongwanaka, lo mo kotsing e e boitshegang. Ke tla leka ka bojotlhe go lo thusa, ka gonne Dimo ke sebopiwa se se bosula. O ikaeletse go lo nontsha, a bo a lo ja bongwe ka bongwe, ka gore o tshela ka nama ya motho. Reetsang ka kelotlhoko: O na le digwana tse pedi mo mokgotshwaneng wa gagwe, tse a tsentseng more mo go tsona. Se sengwe se sesweu mme se sengwe se serokwa. Go na le ditlolo tse a di tlolang fa a robala bosigo mo teng ga tsona. Setlolo se se mo segwaneng se serokwa se mo thulametsa boroko jo bogolo, mme se se mo segwaneng se sesweu se koba boroko e bile se mo naya maatla a go emelana le mere e e bosula e a ka e romelwang ke mongwe."

"O letse a tlodile setlolo sa segwana se sesweu go koba boroko gore a tle a lo phakedise, mme fela fa a ka tlola setlolo sa segwana se serokwa, o thulamela thata a tlhole a robetse letsatsi lotlhe. O tla simolola ka go lo dira makgoba, ka jalo e re a lo raya a re lo mo neye segwana se sesweu, lo mo neye se serokwa ka jaana go tla bo go le lefifi mo mokgorong, o tla bo a sa bone sentle."

Dimo a boa go setse go le bosigo letsatsi leo. O ne a itumetse, a dira

metlae le bana e bile a tshega le bona. Ba babotlana a ntse a ba akgola jaaka e kete o a ba rata, a ntse a re: "Bongwanaka, ke itumetse jang fa lo sa ntse lo na le nna!"

Ba itira ba ba itumeletseng go mmona, ba tshameka le ena, ba ntse ba araba, ba re: "Ee, rra!"

Dimo o ne a itumetse thata fa a lebeletse bana ba ja selalelo, mme ya re a ya go robala kwa mokgotshwaneng wa gagwe a tsaya yo mongwe a re a mo emele. E rile a sena go nna fatshe a roma ngwana yoo go ya go mo tseela segwana se sesweu se se kaleditsweng mo ditlhomesong tsa mokgoro. Dimo a se tsaya fela jaaka a se neelwa, mme a simolola go se tloa mmele otlhe – a sa lemoge le e seng gore o rutilwe magokonyane.

A bo a raya ngwana a re: "Jaanong tsamaya o ye go tsaya segwana se serokwa, o netefatse gore ditsala tsa gago tsotlhe di itloditse mmele otlhe. Se tla ba naya thata se bo se ba dira bantle."

O ne a ntse a tshegatshega fa a ipaakanyetsa go robala.

E rile go ise go ye gope, setlolo sa bo se setse se mo ikadimile, mme a ya ka boroko. Bana ba ne ba itloditse setlolo se se kobang boroko, mme ka bonako ba bo ba tlogetswe ke diphera tsa ga Dimo, ba thantse sentle, ba na le maatla thata fela.

Nako e ise e ye gope ke fa go rora ga ga Dimo go lemosa bana gore o ile ka boroko jo bogolo. Ba tswa mo mokgorong wa ga mosadimogolo, ba itlhaganetse. Ba lala ba tsamaya bosigo botlhe ba lebile kwa ngwedi a phirimelang teng, ba itumeletse gore ngwedi o ka ntlha ya legae. Fa ba bannye ba lapa, ba bagolo ba ne ba ba belega, ba eta ba ba fapaanela.

Letsatsi le le latelang bo setse bo sele, ba utlwa molotsana o o tshosang wa phefo kwa morago ga bona, mme ba lemoga gore Dimo o thantse mme o ba tsere ka motlhala. Ba iphitlhela ba le lesego gonne go ne go le setlhare se selele fa pele ga bona. Ba se tihatloga ba bo ba še tswa ka dikala, ba solofetse gore setlolo se se sireletsang se ba se tlotseng se tla itsa Dimo go ba palamelela.

Ya re go ise go ye gope Dimo a bo a setse a le fa tlase ga setlhare, a fudua mabole, a ba lelala a goa a re: "Fologang moo dikhutsanyana ke lona: Fologang, e seng jalo lo tla ikotlhaela go tlhoka tsebe ga lona." Bana ba tshikinya ditlhogo, mme ba palamela kwa godimo.

A kgarakgatshega fa tlase ga setlhare a galefile, a re: "Lwa reng? Ga lo dire jaaka ke lo laela! Go siame, ke tla rema setlhare se."

Fa a sena go rialo a bo a simolola go lootsa dinala mo letlapeng, a bo a simolola go šaga kutu ya setlhare.

Ya re se le gaufi le go wa, ga tswa mantswe a bana kwa godimo, a opela pina, a re:

"Setlhare kikitlala:

O se ka wa bo wa wa

Setlhare kikitlala

O se ka wa bo wa wa!"

Fa Dimo a lemoga gore setlhare se dira jaaka pina a bua, a emisa a tlhakane tlhogo, a leba lonala lwa gagwe lo lo fedileng. Ka nako eo ga tlhaga nonyane e kgolo e e bidiwang phukonong, ya feta ya kotama kwa dikaleng tse di kwa godimo.

Ya raya bana ya re: "Tlang! Ba ga lona ke ditsala tsa me. Ingapareleng ka diphofa tsa me, ke lo ise gae!"

Ga nna lesweteke fa bana ba ithaganelela go palama ka menoto ya nonyane ba bo ba ingaparela ka diphofa tsa mmele wa yona, ba iphitlha mo go tsona – ba ingaparela ka thata ya bona yotlhe. Ya tsharolola dipuka, ya tlhatloga ka bona, fa setlhare se sala se gosomana.

Fa e sale bana ba sa boe kwa go batleng mareku, bagolo ba bona ba sala ba ba senka bosigo le motshegare, mme go se nko e tswang lemina.

Jaanong ke fa e tla re phakela wa letsatsi leo mongwe wa bommaabana yo o neng a phaketse go gaisa malatsi otlhe, a ile go tsholola molora kwa thotobolong ya motse, a fitlhela nonyane e kgolo e kotame mo thotobolong. Ka kutlobotlhoko, a goa nonyane a e hutsa, a re: "Bana ba rona ba kae? Wena Phukonong yo o nang le maatla a boloi, bolela gore bana ba rona ba kae!"

Phukonong o ne a ngadisitswe ke lentswe le a neng a sa le solofela le go bua kwa ntle ga maitseo ga mosadi yoo, mme a itidimalela.

Mosadi a gana ona maswenyana ao, a betwa ke pelo, mme a re: "Go reng o sa arabe? Tsaya o utlwe!"

A bua jalo a tshela molora otlhe o tletse tlatlana mo nonyaneng.

Le fa Phukonong e ne e le nonyane e e molemo, fela o ne a kgopiwa ka bonako, ka jalo o ne a ikutlwa gore o foseditse mo go ka se kang ga itshwarelwa ka go tsholwa makgwakgwa jalo. A tlhatloga gape ka morwalo wa gagwe a fofela kwa ntleng ya kgosi ya motse.

A feta a bontsha kgosi mmele wa gagwe o o tshetsweng molora, mme a bua ka kgalefo ya kutlobotlhoko a re: "Ke yona tebogo e ke e amogelelang molemo wa me e. Ke itsenya mo mathateng ke ya go falotsa bana ba lona, mme ke lebogiwa jaana! Le fa ke tla busetsa bana ba lona kwa magaeng a bona, yo o nthapaditseng ena ga a kitla bona ngwana wa gagwe a tshela."

Nonyane e kgolo ya isa bayaborekhung bongwe ka bongwe e ba folosa mo diphofeng tsa yona, mme nako le nako fa ngwana yo mmaagwe a mo thlapaditseng a leka go fologa le ba bangwe, a mo itse. E rile jaanong go setse ena fela, Phukonong a tlhatloga, a tlhatloga, a tlhatloga, a fofela kwa godimodimo, mme ya re jaanong a setse a sa bonale sentle kwa godimodimo kwa, a tlogela ngwana wa batho gore a wele fa fatshe.

Salamone wa lesiela

Go kile ga bo go le mosimanyana yo o neng a tlhokafaletswe ke rraagwe, mme a mo lelela ka khutsafalo gore e bo e re letsatsi lengwe mmaagwe a ye kgosing a fete a e kope gore a bolaiwe.

Kgosi ya amogela kopo ya gagwe, mme ya bolotsa mosimane yoo le letsholo la letsomo gore a tle a bolaelwe mo letsholong.

Motlhanka wa ga rraagwe mosimane, a mmolelela gore go ikaeletswe eng ka ena Salamone, mme a mo raya a re a itlhokomele thata mo letsholong.

Batsomi ba ne ba phatlaletse mo go neng go sa bonale gore a Salamone o ka kgona go falola, fela a kgona go ba tila a bo a tshabela kwa kgosing, mme ka go ne go se ope yo o mo amileng, a se ka a kgona go tlhalosa ngongorego ya gagwe. Ke fa a tshaba.

Ya re a ntse a tshaba jalo, a kopana le Tshoswane. A mmotsa gore o ya kae. A bolelela Tshoswane bothata jo a leng mo go jona le gore ga a itse gore o ka tshabela kae. Ke fa Tshoswane a tomola lonakana lo longwe lwa gagwe a lo mo naya, a mo raya a re: "Fa o tsena felo gongwe kwa go nang le bothata o nkgopole."

Mosimane a wela tsela, mme ya re a ise a ye kgakala, a kopana le Lephoi. Le ena a mmotsa gore o ya kae, mme karabo ya gagwe ya nna: "Ga ke itse."

Lephoi a mo naya lofofa lo lo tswang mo lofukeng, mme fela jaaka Tshoswane, a mo raya a re: "E re o kopana le bothata o nkgopole."

A tswelela ka leeto la gagwe, mme la bofelo a tsena fa ntlong e e se nang lebati le e seng kgoro epe fa e se kwa setlhoeng, mme a se ka a itse gore a

ka dire jang. Ke fa a gakologelwa mafoko a ga Tshoswane, mme a tsaya lonakana a le itlhomela, mme a fetoga tshoswane, a kgona go tsena mo ntlong eo ka lenga le ditshoswane di tsenang ka lona. A fitlhela mosadi mo teng a mo gakgamaletse, mme ena a mmotsa potso e a e boditsweng ke Tshoswane le Lephoi. A fitlhela gape go na le sethunya se segolo, mme a botsa gore ke sa eng.

Mosadi a araba ka go re: "Ke nna le Dimo fa, mme sethunya se ke sona se mo nayang maatla, mme fa o ka se kgaoganya o tla bo o mo fentse."

Ya re go ise go ye gope Dimo a bo a tla, mme Salamone a iphetola tshoswane gape.

Fela e rile Dimo a tsena mo ntlong a bo a re: "Monkgo wa motho o tswa kae?"

Mosadi a gana a bo a latola a re ga go ise go ke go tsene ope mo ntlong. Ke fa le ithobalela ledimolejabatho. Ya re le thulametse Salamone a robaganya sethunya mme Dimo a bo a setse a thanya. Dimo yo e ne e le ledimolejabatho le le nang le ditlhogo di le some. E rile fela fa ba simolola go lwa, Salamone a bo a kgaola tlhogo e nngwe. Ke fa Dimo a re: "Mme kana go sa ntse go setse ditlhogo tse dingwe di le robongwe, ga o ka ke wa tlhola o kgaola epe gape."

Salamone a bo a kgaola tlhogo ya bobedi, mme Dimo a re: "Owaaii, ga o ka ke wa kgaola epe ya tse robedi tse di setseng."

Ga tswelala jalo go fitlhela ditlhogo tsa ga Dimo di kgaolwa tsotlhe, mme ena nako nngwe le nngwe fa a kgaolwa tlhogo a bo a re: "Ga o ka ke wa tlhola o kgaola e nngwe."

E rile ditlhogo di sena go kgaolwa tsotlhe, Dimo a bo a sule.

Ke fa Salamone a tsaya mosadi yoo le dikgomo ba fuduga mo lefelong leo ba ya go ikagela kwa kgaolong e nngwe ya lefatshe leo.

Kwa morago kwa gaabo Salamone, morafe wa sala o phatlaladiwa ke ntwana, mme mo batshabing ga bo go le motlhanka yo o neng a tsibosa Salamone ka ga maano a go mmolaya a a neng a logilwe ke baba ba gagwe. E rile a ntse a tshaba jalo, a tsena fa ntlong ya ga Salamone.

Salamone a mmotsa gore o tswa kae. A mmolelela ka ga ntwana le ka mo batho ba tshabileng ka teng, a bo a mo raya a re: "Mmaago le batho ba bangwe ba tla ba ntshetse morago, ga ba kgakala."

Salamone a mo roma gore a ye go bitsa mmaagwe, mme a feta a mo tlhabela kgomo, a bo a roma mongwe gore a mo tshelele morô ka mogopo. E rile a sa ntse a twaetsa morô, a kgaramelaetsa mogopo mo sefatlhegong sa gagwe. Morô o o bolelo wa mo tsena ka legano le ka dinko mme a swa.

Ke fa Salamone a tsaya batho a ba busetsa kwa matlotleng a ga gaabo, a feta a nna kgosi ya bona, ka gore kgosi ya pele e ne e sule mo ntweng.

Fanyane, mosetsana yo o tlhogo e thata

Bogologolotala go ne go nna ba lapa le le itumetseng kwa dithabeng tse di kgakala tsa lefatshe la Batswana. Letsatsi lengwe ke fa rre wa lapa a tlhokafala mme bana le mmaabo ba sala ba le bosi. Lefelo leo le ne le le lentle ka metsi a mantsi a a elelang, fela ga bo go nna madimomajabatho gaufi le foo. Ke fa mmaabo a ikaelela go fudugela kwa lefelong le le bolokesezileng.

E rile Fanyane, mongwe wa bomorwadie, a utlwa gore ba ya go fuduga mo lefelong le lentlenyane leo, a simolola go lela, a re: "Ke tla sala fa ke le nosi. Lo ka nna lwa tsamaya."

Ka jalo e rile mmaabo le bokgaisadie le bomogoloe ba fuduga, ba mo tlogela a le nosi mo ntlong.

E rile ba tsamaya mmaagwe a mmolelela gore a lotlele dipati, a nne mo teng le gona a se ka a bulela ope.

Ka letsatsi le le latelang mmaagwe a mo tlisetsa dijo, a feta a ema fa lebating, a opela a re:

"Fanyane, ngwanaka,
Fanyane ngwanaka,
Bogobe jwa gago ke jo.
Fanyane, ngwanaka, Fanyane, ngwanaka,
Tsaya, tsaya bogobe o je."

Fanyane a araba, a re:

"Ke a utlwa, Mma
Ke a utlwa, Mma."

A bo a bula lobati. Fanyane a ja bogobe, mmaagwe a bo a tsamaya. Go ne go diragala jalo moso mongwe le mongwe.

Letsatsi lengwe ke fa lengwe la madimomajabatho le bona mmaagwe Fanyane a tla a bo a opela a le fa lobating. A bona jaaka Fanyane a bulela mmaagwe, a bo a mmona a tsamaya. Ke fa Dimo a ya kwa lobating, a feta a opela pina ya ga mmaagwe Fanyane:

"Fanyane ngwanaka, Fanyane ngwanaka
Bogobe jwa gago ke jo.
Fanyane ngwanaka, Fanyane ngwanaka,
Tsaya, tsaya bogobe o je."

Fanyane a goa, a re: "Tsamaela koo, ledimolejabatho."

O ne a mo lemogile ka lentswe le le kodu kima e bile le le magogoša, le sa tshwane le le le molotsana la ga mmaagwe.

E rile letsatsi le le latelang, mmaagwe a sena go mo fa dijo, a bo a tsamaya, Dimo a atamela fa lobating gape mme a leka go opela ka lentswe le le molotsana jaaka la ga mmaagwe Fanyane. Fela ka lentswe la gagwe le le kodu kima e bile le le magogoša, Fanyane a mo raya a re a tsamaele koo.

Dimo a kgobega marapo mme a ya kwa go Ramokwidinyane, a mo raya a re: "Tsweetswee, Ramokwidinyane, nthute go opela ka lentswe le le molodi jaaka la mosadi."

Ramokwidinyane a mo raya a re a tseye lentswe a le bese go fitlha le nna lehibidu a bo a le metsa. Fela Ramokwidinyane o ne a mo laetse gore e re fa a le metsa a se ka a bo a ntsha modumo ope wa go supa gore o a šwa, e seng jalo le tla tswa ka ntlha e nngwe. O tshwanetse go le metsa fela mme a se ka a re sepe le fa le mo fisa.

Dimo a ya gae, a feta a besa lentswe go fitlha le nna lehibidu, a bo a leka go le metsa. Fela ka ntlha ya bolelo a goa: "Ijoo, ke a šwa."

Ke fa lentswe le tswa ka kwa.

Phakela ka letsatsi le le latelang, a ya kwa lobating lwa ga Fanyane gape a feta a opela ka lentswe la gagwe le lekima le le magogoša.

Fanyane a mo lemoga ka bonako mme a mo raya a re a tsamaele koo. E rile morago mo go lona letsatsi leo fa mmaagwe Fanyane a tla, Fanyane a mmolelela ka ga Dimo yo o tlang letsatsi lengwe le lengwe fa lobating a feta a opela. Mmaagwe a mo kopa gape gore a fuduge a ye go nna le ba lapa, mme a gana gape.

Ka nako eo Dimo a ya kwa go Ramokwidinyane gape a feta a mo rapela gore a mo thuse go fetola lentswe. Ramokwidinyane a mo naya yona kgakololo ele gape: gore a bese letlapa e re le le lehibidu a bo a le metsa kwa ntle ga go bua sepe.

Dimo a dira fela jalo, mme ya re ka moso phakela a bo a setse a le kwa lobating lwa ga Fanyane a feta a opela ka lentswe la mosadi le le molotsana:

"Fanyane ngwanaka, Fanyane ngwanaka,
Bogobe jwa gago ke jo.
Fanyane ngwanaka, Fanyane ngwanaka
Tsaya, tsaya bogobe o je."

Ke fa Fanyane a opela a re:

"Ke a utlwa, Mma
Ke a utlwa, Mma."

A bo a bula lobati. Dimo a bo a mo phoroma a mo tsenya mo kgetsing a mo sikara mo legetleng a itsamaela.

Moragonyana gona ka letsatsi leo mmaagwe Fanyane a feta a opela, a kopa gore Fanyane a bule, fela ga se ka ga araba ope. A opela gape, mme ga nna ga itshwanna fela pele. A leba go potologa ntlo, mme a bona motlhala wa ga Dimo. A o sala morago go fitlha o tsena ka sekgwa, mme a mo fitlhela a ikhutsitse fa tlase ga setlhare. A raya Dimo a re: "Ke go tlela le molaetsa o o tswang kwa morakeng wa gago. Ba rile ke go bolelele gore pholo nngwe e sule, mme o tle go itseela nama. Tla ke go salele le dilo tsa gago gore o tle o kgone go ya go tsaya dinama."

Dimo a tlogela kgetsi e tlhokometswe ke mosadi mme a ya kwa morakeng. E rile a sena go tsamaya, mosadi a bula kgetsi, a ntsha ngwana wa gagwe. A laela Fanyane ka go mo tiisetse gore a tlamalalele kwa gae ka lebelo, mme ena a simolola go tlatša kgetsi ka dinoga le digokgo.

E rile morago fa Dimo a boa, a feta a naya mosadi nama. Mosadi a inathela, a bo a itsamaela.

E rile a sena go tsamaya Dimo a bula kgetsi mme a gakgamadiwa ke go fitlhela dinoga mo teng ga ga yona. A lemoga gore o tsieditswe, mme a galefa thata.

Go tloga ka letsatsi leo Fanyane a dumela go ya go nna la mmaagwe le bokgaitsadie le bomogoloe kwa legaeng le lešwa le go se nang madimomajabatho kwa go lona.

Lekolwane le le botlhale

Go kile ga bo go nna Dimo mo mongweng wa metsana ya Batswana. Fela o ne a fitlhela batho gore ke lejabatho, mme ga bo go se ope yo o itseng tema eo mo motseng. O ne a nyetse mosadi yo o neng a tsetswe mo losikeng lwa majabatho.

Gona mo motseng oo go ge go nna monna le mosadi wa gagwe le bana ba basimane ba le babedi. Morwa yo mogolwane o ne a bidiwa Diepe, mme yo mmotlana a bidiwa Diepetsane.

Letsatsi lengwe Dimo a ya kwa gaabo Diepe, a feta a raya mmaagwe a re: "A o ka nkadima Diepe a ya go nthusa kwa morakeng?"

Mmaagwe Diepe a araba ka go re: "Ee, o ka nna a ya le wena."

O ne a naya Diepe mofago wa bogobe bo tletse pitsa ka ba ne ba tla tsaya leeto le lelele. Diepe o ne a itumeletse go tswa mo gae thata, mme a tsaya pitsa ya gagwe ya bogobe a sala Dimo morago. E rile ba sena go tsamaya sebaka sa diura, ba tsena fa mogobeng. Dimo a khubama a tlhapa diatla. Diepe le ena a tlhapa diatla mme ya re Dimo a mmona a mmotsa gore o dira eng: "O tlapelang diatla? O ya go ja eng ka diatla tse di phepa?"

Mosimane a tshoga mme a tlogela go tlhapa. Dimo a tsaya modutwana wa ga Diepe a ja bontlha bongwe jwa bogobe jwa gagwe, mme ba tswelela ka leeto. E rile morago ga sebaka ba tsena fa mogobeng o mongwe, mme Dimo a ema a tlhapa diatla. Mosimane le ena a leka go tlhapa diatla. Dimo a mo omanya gape. Ga tswelela jaaka pele mme Dimo a ja bogobe jo bo neng bo setse. A se ka a bo a fa Diepe le e seng thathana. Ba boa ba tswelela ka leeto.

E rile thapama ya maitsiboa ba goroga kwa morakeng wa bogwagwadia Dimo. Dimo a raya ba bogwagwadiagwe a re: "Lo tsholeleng mosimane yo mo sejaneng se se leswe, le gona lo eleng tlhoko, o ka nna a utswa nku mo sakeng."

Ba mo tsholela mo sejaneng se se leswe, mme ya re ka nako ya go robala ba mo alela mo ntlong e e leswe. E rile bosigo joo, fa botlhe ba thulametse, Dimo a ya kwa sakeng a feta a bolaya pholwana, a e ja a bo a e fetsa. Ke fa a tsaya madi a yona a a tshasa mo diatleng tsa ga Diepe, mo molomong le mo mmeleng otlhe wa gagwe, Diepe a sa ntse a thulametse.

E rile phakela fa badisa ba ya go tlhola dikgomo kwa sakeng, ba fitlhela pholwana e nngwe e se yo. Ba simolola go batla, mme la bofelo ba tsena fa go Diepe, mme ba fitlhela a kgamathetse madi. Ba gopola gore ke ena a bolaileng pholwana mme ba mmolaya.

E rile morago ga malatsinyana Dimo a ya kwa gaabo Diepe gape, a feta a raya mmaagwe a re: "Ke tlile go kopa gore Diepetsane le ena a ye le nna kwa morakeng."

Mmaagwe Diepe a botsa a re: "E le gore Diepe o kae?"

Dimo a re: "Ooo, o kwa morakeng. Fa o ka bona gore o nonne jang! Ke mo tlogetse a ja nama ya kgomo e e apeilweng."

MmaDiepe yo o siameng, ka go tlhoka go itse nnete, a bitsa Diepetsane gore a tsamaye le Dimo, mme a mo apeela mofago wa bogobe. Diepetsane o ne a le botlhale go feta Diepe, mme a tsaya dinaka tsa dipheko go itshireletsa ka tsona. Ba tloga mmogo ba leba kwa morakeng.

E rile ba tsena fa mogobeng wa ntlha Dimo a simolola go tlhapa diatla, mme Diepetsane le ena a mo latela. Dimo a retologela kwa go ena, a re: "Ke eng o tlhapa diatla? O ya go ja eng?"

Diepetsane a re: "Wena o tlhapelang diatla? O ya go jang eng?"

Dimo a tenega mme a re: "Monna, o ithlokomele!"

Fa ba sena go tlhapa diatla ba bo ba kgaogana bogobe ba bo ja, ba bo ba tswelela ka leeto go fitlha ba goroga kwa morakeng.

E rile ba sena go goroga, Dimo a raya ba bogwajagwe, a re: "Lo tsholeleng mosimane yo mo sejaneng se se leswe lo bo lo mo aleleng mo ntlong e e leswe, le gona lo eleng tlhoko, o ka nna lo jela dikgomo!"

Mosimane a boeletsa: "Lo ka nna lwa tsholela mosimane mo sejaneng se se leswe lo bo lo mo alele mo ntlong e e leswe, fela lo tlhokomeleng, o ka nna a lo jela dikgomo!"

Ba bogwajagwe ba mo tsholela mo sejaneng se se leswe ba bo ba mo alela mo ntlong e e leswe, fela ya re pele ga Diepetsane a robala a baya dinaka tsa dipheko go mo potologa.

Botlhe ba robala.

Bosigogare ke fa Dimo a tsoga a ya kwa lesakeng a feta a bolaya kgo-gswana ya moroba a bo a e ja. A bo a tsaya madi a re o ya go tladika

Diepetsane ka ona, fela ya re a tsena mo ntlong e Diepetsane a robetseng mo go yona, dinaka tsa simolola go bua: "E le gore yo ena ke mang? E tshwanetse go bo e le Dimo! O rweleng? O rwele madi! Mme o a isa kae? O ya go tladika Diepetsane ka ona!"

Dimo a boela kwa morago a feta a leta seabakanyana, a tloga a nanabelela ntlo ya ga Diepetsane gape. Dinaka tsa simolola go bua gape. Ka go tshaba go tloga a tshwarwa, Dimo a betsega mo ntlong. A feta a leta sebaka se seleele, mme a tloga a nanabelela ntlo gape a leka gore a se ka a bo a dira mogwasa, a solofela gore dinaka tsa ga Diepetsane ga di ne di mmona. Fela dinaka tsa simolola gape, mme Dimo a le botsa phokojwe.

E rile letsatsi le tloga le tswa, a nna mo godimo ga modutwana wa madi a leka go a fitlha. Batho ba tsoga ba bo ba ya go lekola dikgomo, mme ba fitlhela kgongwana ya moroba e se yo, ba bo ba bona Dimo a ntse fa pele ga lesaka. Ka nako ya go bolotsa dikgomo, ba kopa Dimo gore a sute, a se ka a tloga a gatwa ke dikgomo, a ba araba, a re: "Di ka nkgata jang e le tsa ga mogwagwadiake?"

Ke fa basimane ba di bolotsa, mme tsa tla di tshebetha, tsa feta tsa thula Dimo, tsa mo gataka. E rile a leka go ema ka dinao, madi a elela le maoto a gagwe, mme ya re mogwagwadiagwe a bona seo, a goa, a re: "Ke wena o jeleng morobana wa me!"

Ke fa ba mmolaya, ba mo apaya mo molelong o o gotsitsweng ka dikgong tse ditshweu, ba bo ba mo ja.

Monnyennyane le Ntsu

Monnyennyane e ne e le mosetsanyana wa Motswana yo o botlhošwana jo e keteng o ka fofafofela kwa le phefo – a teilwe leina leo a tshwantshiwa le bojannyana jo bo mautsana jo bo boletanyana jo o fitlhelang dithunya tsa jona tse ditshweu di akgega monate mo phešwaneng ya moedi. O ne a le montle mo mongwe le mongwe yo o mmonang a neng a mo rata. Go ne go itumedisa tota, fela letsatsi lengwe ga fetola boitumelo jwa gagwe khutsa-falo fa kgaitsadie a ne a simolola go nna le lorato mo go ena.

O ne a raya kgaitsadie ka kutlobotlhoko a re: "Kgaitsadiaka, ke tshwa-netse go huduga mo gae mo, ke tsamaele ruri, le gona re se ka ra tlhola re kopana."

E rile mo tidimalong ya bosigo jo bo latelang, Monnyennyane a ngwa-ngwaela a tswa mo legaeng le a neng a le rata thata, mme a nyelelela mo meriting ya ditlhare mo ngwedding o moswaana. A tsamaya a sa ikhutse a le mo tselaneng e e lebang ntlheng e ngwedi a phirimelang teng go fitlha a wa makgwafo fa a bona kgalalelo ya lesedinyana kwa kgakala, mme a tsamaela kwa le takataakang teng.

A feta a kokota ka botsatsanyana mo mosemeng wa tlhatlha o go neng go tswetswe ka ona, mme a arabiwa ke lentswe la mosadi le mmotsa gore o batla eng. Monnyennyane a araba: "Ga ke a ikaelela sepe se se bosula. Ke tswa kgakala, ke ntse ke kgarakgatshega mo lefatsheng le ke sa le itseng."

Mosadi a mo raya a re: "Tsenela kwano, gonne lentswe la gago le utlwala le le molodi le le tlholôlô fela jaaka makhujwana a metsi mo dintshing tsa noka mo boribeng. Tsenela kwano, ngwanaka!"

Monnyennyane a inama, a kgaphela moseme ka fa thoko mme a tsena mo mokgorong. A fitlhela mosadimogolo yo o tsofetseng thata a ikhuta-gantse a ikaegile ka lobota.

Sesadisegolwana sa bua se hema ka bokete: "O se ka wa nkama, wena yo o hemang mowa o o monate, gonne dikutlobothoko tsa me di mpu-sitse gaufi le loso."

A tlhagisa letlhakore la gagwe le le gobetseng le a neng a bolelela mosetsana gore le jelwe ke morwaawe yo e leng Dimo. A bo a tlaleletsa ka lentswe le le itlhobogileng a re: "O tla tla gape bosigong jono, mme e re a kokota o se ka wa mmulela; o mo reye o re, 'nama ga e ise e siamele go jewa', mme o tla tsamaya."

Monnyennyane a robala a tlhobaela mo diureng tse di neng di sa ntse di setse tsa lefitshwana, mme ya re a utlwa Dimo a kopa go letlwa go tsena, a araba fela jaaka a ne a laetswe ke mosadimogolo, mme a lebogela go mo utlwa a tsamaya.

Fela e rile letsatsi le le latelang a ipaakanyetsa go bolola, mosadimogolo a ikutlwa gore o gaufi le go swa e bile a batla go ipusolosetsa mo go morwaawe yo o bosula yoo, a mo kopa go lala le ena mo bosigong jo bo latelang gore a mo thuse go diragatsa maano a gagwe.

Monnyennyane a se ka a nna thata go dumela go diragatsa keletso ya mosadimogolo jaaka a ne a e reeditse. Ya re go nna lefitshwana a nna ka marago gore a tle a tsietse Dimo fa a tla. Diura tsa nna tsa tlhatlologana go fitlha a fekeediwa ke boroko mme a tshwarwa ke kgofe. Fa a re thaa! a fitlhela mosadimogolo a ile, mme mokgoro o tletse diriti tse di ntseng di kgabaganya ka bofefo – e le Tau le ditsala tsa gagwe tse di setlhogo di laleditswe ke Dimo go tla go ja moletlo wa nama ya motho.

Tau a phamola Monnyennyane a mo ntsha mo mokgorong a ya go mmaya fa sekgwa se simologang teng. A laela ditsala tsa gagwe go dira tshekeletsa go potologa Monnyennyane gore di mo dise ka a ne a batla go ja moletlo a iketlile mo mosong.

Fela inalengwe, bojang jwa Monnyennyane jwa lelemetsa monko wa jona o o thulametsang mo dinkong tsa bamodisi go fitlha ba tagwa ke maatla a ona ba thulamela. Monyo o le ona o neng o kopanetse leina le ena, wa tla o nanabela go tla go mo thusa ka go ngodisa tsela e a neng a tsamaya mo go yona, wa dira gore dikgato tsa gagwe di se ka tsa tlogela motlhala – mme ya re tshekeletsa ya bamotshwari e sa ntse e othuma, Monnyennyane a nanarela mo bosigong ... a ikela.

Diphologolo tsa naga tse di seng kotsi di ne di mo lebile ka go mo tlhomogela pelo fa a ne a feta fa go tsona a itlhaganetse, ka gore di ne di itse bosetlhogo jo bo sa itlhobogeng jwa ga Tau le jaaka ena le ditsala gagwe ba tlele go tsaya ngwana wa batho ka motlhala go fitlha ba mo tsenya mo dinaleng gape.

Ga nna fela jalo, ya re ditau di thanya mo borokong mme di lemoga gore dijo tsa tsona di nyeletse, tsa se ka tsa tlhola di re ka moso, tsa mo tsaya ka motlhala mme ya re go ise go ye gope tsa bo di mo ja direthe. Di ne di setse di le gaufi le go mo tlobelela fa fatshe fa a thusiwa ke letshogo go palamela kwa dikaleng tse di kwa godimo tsa setlhare, a katogile dinala tsa tsona tse di gagolakang.

Fela ditau di ne di sa ikaelela go tlogela moletlo wa tsona o di tswa ka paka tsa menwana bonolo jalo. Tsa botha fa tlase ga setlhare tsa emela gore a folosiwe ke tlala. Ka gongwe di ka bo di ne tsa kgona fa Monnyennyanane a ne a se ka a bona Segootsane a phaphaletse kwa godimo ga gagwe mo loaping, mme a goa a mo kopa thuso.

Boitumelo jwa gagwe bo ne bo phophoma fa bogale jwa ditau jona bo ne bo gaisa jwa tshaka fa di bona Segootsane a tlhaga a phukaletse a sena go utlwa mokgosi wa morweetsana, mme a tlile go mo phamola mo a neng a iphitlhile teng mo godimo ga setlhare. A fofela ka ena kgakalakakala, a mo isa kwa lefatsheng la batho, a feta a mmaya fa dintshing tsa noka - "sekgantshwane sa sethunya sa bojang."

Ka yona nako eo morwa kgosi ya lefatshe leo o ne a ile go nosa metlhape le matsomane a ga rraagwe kwa bodibeng joo, mme a isa seatla mo phatleng fa a bona nonyane e ntle e tla e thuthaletse go tswa kwa loaping. A hema ka kgakgamalo fa a bona gore Segootsane o tla a rweleng. Ya re a tsena kwa go rraagwe a tla a le tshematshema, a bolela a se na mathe, a re: "Rra, Segootsane, nonyane e e molemo e ntliseditse mosadi yo o bontle bo thibang letsatsi. O tla a mo tshotse go tswa kwa Dikgorong tsa Legodimo! A re ye ke go ise kwa go ena."

Mosimane a isa monnamogolo kwa Segootsane a neng a tlogetse Monnyennyanane teng fa thoko ga metsi. Kgosi e ne ya gapiwa ke bontlenyanane jwa mosetsana, mme ya se ka ya tlhola e okaoka go dumela gore ke ena yo o tshwanetseng go nna mogatsa kgosi yo e leng mojaboswa wa puso ya gagwe e e boitshegang.

Mosetsana o ne a itumetse thata e bile a wetse dibete go ipona a le mo bathong ba ba molemo ba ba tlhaloganyang jalo, morago ga go diragalelwa ke dilo tse di boifisang. Ka a ne a ikanne gore ga a kitla a tlhola a raela kgaitسادie yo a mo ratang ka go boela kwa gae, a amogela bomolemo jwa bona mme a dumela go nna mogatsa kgosi. Lorato lwa ga morwadia kgosi mo go ena lwa nna lwa gola letsatsi le letsatsi, go fitlhela ba nyalana ka modiro o o boitshegang wa segosi.

Ga ba a ka ba lebala Segootsane le molemo wa gagwe mo dingwageng tsa bona tsa boitumelo, mme ya re ba fiwa ngwana ba mmita Mmanonyane, e le segopotso sa nonyane e e neng ya boloka mmaagwe.

Tshwana

Tshwana o ne a sentswe e bile a pepetleditswe fela jaaka bana ba ba duleng mo tseleng ba ntse. O ne a se na tsebe. O ne a le dingwaga di le some-robodi, mo a ka bong a ne a setse a itse ditiro tsa gale tse bana dingwaga tsa gagwe ba di dirang, fela e ne e rile go tloga bonnyeng batsadi ba gagwe ba mo tlogela a nna ka mabogo, a itirela se a se ratang. Morago o ne a pala mo rraagwe a neng a sa tlhole a kgona go itshokela botshwakga jwa gagwe, mme a mo itaya tota.

Go na le gore a ikotlhaele go tswa mo tseleng ga gagwe, a amogele kotlhae jaaka ngwana yo o maitseo, a ngalela gore rraagwe o mo othlaile. A se ka a tlhola a re mofago o kae – a sia, a inaya naga.

Tshwana a tlhotlhome le metse a kopa dijo le marobalo. A tswelela go tsamaya jalo a se na sepe ka go akanya ka ga isago. A rabutsa mmutlwa letsatsi lengwe a ntse a kgarakgatshega jalo, mme lonao lwa ruruga lwa opa.

Ya re a tlhatloga mokong a bo a ntse a hema ka bokete, a re: "U! E kete ke ne nka bona dijo le marobalo, ka gore ga ke tlhole ke kgona go tsamaya. Phefo e, le yona e tlhaba fela jaaka mmutlwa o o ntlhabileng! Fela fa motho a ne a ka bona dijo tse di bolelo tse di ka nthuthafatsang!"

Ya re lefoko la gagwe le ise le bo le wele fa fatshe, a bo a setse a fitlhile kwa setlhoeng sa mokong, mme a bona lesedi le takataka kwa kgakala kwa. A itlhaganela a eta a goga leoto le le botlhoko mme ya re go ise go ye gope a bo a setse a kotsepelela fa loboeng lo lo bapileng le setlhare se se tsharabolotseng dikala. Go ne go le monna yo moleele go feta botlhe ba a kileng a ba bona, fa patlelong e e neng e bonala e ithomilwe ke motho a sa

itsape. Tshwana o ne a bona e kete dimo yo wa motho tlhogo ya gagwe e lekana le ditlhare tse ditelele le gona bosesane jwa gagwe bo gaisana le boleele jwa gagwe. Fa thoko ga gagwe go ne go le mosetsana wa sefatlhego se se lebegang se sa itumela, a ntse a kgotlelsa molelo o magala a ona a neng a supa gore o rata go tima.

Tshwana a feta a re: "Dumela rra; dumela mma."

Ramoleele le tsala ya gagwe ba mmusetsa madume, mme a mo supetsa gore a nne fatshe a je le bona, ka ba ne ba simolola go ja.

Tshwana a hema mowa wa tebogo le letsapa, a nna fa fatshe a tllhasela dijo jaaka monna a itse gore dijo di diretsweng.

Ramoleele a mo raya ka boutlwelobotlhoko a re: "Tsala, o lapile. Lala fano, ke tla tsoga ke go buledisa le morwadiake kwa o tla bong o leba teng. A ke re, robala sentle ka jaana ke sa ntse ke iphokisa phefo."

A bua jalo a mediwa ke meriti ya maabanyane e e welang lebopo ka bobebe.

E rile fela Dimo a sena go katoga, mosetsana a khutsa, a re: "Ao! Ke bomadimabe jo bo kana kang jo bo go tlisitseng mo lefelong le la khutsa-falo? Rre ke Dimo yo o setlhogo yo o setseng a jele rraagwe, mmaagwe, mosadi wa gagwe le morwaawe – le gona mo godimo ga moo, o mpatele-ditse go ja le ena dinama tsa batho. O tshwanetse go tshaba gona jaanong, ka gore o ka tsoga a fitlholo ka wena!"

Fela lonao lwa ga Tshwana lo ne lo rurugile e bile lo opa mo a neng a sa kgone go lo baya fa fatshe – go gatisa gona re sa bue, mme a lemoga gore le monna a na le matsobane o ne a ka se ka a dira sepe mo dikgatong tsa maoto a maleele a ga Dimo. A araba ka itsemeletso, a re: "Ga nka ke ka kgona go tshaba jaanong. Ke tla tshwanela go emela loso lwa me fa."

Fela morwadia Dimo a mo gomotsa ka go mo raya a re, ka jaana rraagwe a kgotshe letsatsi leo, ga a gopole go ka nna le kotsi go fitlha la ka moso le sena go tswa. Le fa a ne a gomoditswe jalo, Tshwana o ne a lala a tshwe-nyegile a tlhobaela.

Le fa Dimo a ne a feta botlhe ba a neng a ba bolaya, go a gakgamatsa gonne o ne a ba bolaya fela fa ba sa mo tlhoma matlho, ka jalo a ba bolaya ka go ba tsietsa. Ke ka moo a neng a se ka a senya nako a bo setse a loga leano la go tsietsa Tshwana, mme a mo kopa letsatsi le le latelang gore a mo leletse bora jwa Bakwena jo a neng a bo kaleditse mo mokgorong wa gagwe.

Tshwana a gakgamadiwa ke kopo eo, fela ka go gopola gore gongwe Dimo o ne a rata mmmino, e bile le ena a rata go mo itumedisa, a dumela gore o kgona go bo letsa.

Dimo a tswelela ka go re: "Ka mokgwa o baeti ba tlang sewelo fano ka teng, go tla raya gore re go amogele ka moletlo. A re itumele mmogo! O tla letsa mmmino, mme nna ke tla go binela."

A bua jalo a tsena mo mokgorong go ya go tsaya bora, mme ya re a tikeia morwadie a sebela Tshwana, a re: "O se ka wa mo ikanya. Fa o batla go mo tshwara, o se ka wa bo wa tlosa matlho a gago mo go ena - le e seng gangwe!"

Dimo a se ka a tla ka bora fela fa a tswa mo mokgorong, a tla a tshotse le selepe sa magagane se se sa tswang go loodiwa.

Tshwana a mmotsa ka pelaelo: "Jaanong sebetsa se se ntseng jalo se na le mosola wa eng fa o batla go keteka moletlo ka pina le go rebeka?"

Dimo a araba ka maaka a bomenemene, a re: "Oo! Ke itsege gaufi le kgakala ka botswerere jwa go bina 'Pina ya Ntwa', mme ke gopola gore o tla kgatlhwa ke go mpona ke e bina. Wena kga timotsa pina fela, o bo o ntlogelela tsotlhe."

Ka nte Dimo o ne a ikaeletse gore e tla re Tshwana a sa ntse a gapilwe ke pina a kone tlhogo a e tsenye mo boreng, mme ena a kgone go mo šetla ka magagane mo molaleng o o khutlogileng. Pina ya ya godimo!

Fa pina e ile magoletsa jalo, Tshwana a se ka a bo a tlosa matlho mo go Dimo, le fa e bile a ne a tloaka ka bobebe jalo. Mosetsana o ne a ba lebile boobabedi ka tidimalo.

La bofelo Dimo a simolola go lapa: mosimane o ne a mo tlhalefile. A ipolelela gore o tshwanetse go fedisa maswenyana ao. A phamola selepe a ntse a goa fa a feta fa a neng a ntse a se beile teng, mme ka go mo tlhoma matlho, Tshwana a fitlhela a leditse ditlêrê ka ntlha ya go tlhomela matlho mo go Dimo ruri.

A tlolela kwa morago le kwa pele Ramoleele, a tšhelemela a letile tšhono e e ka mo tlelang. A kgadikanyetsa selepe se se bogale gaufi le Tshwana; a a ne a tla mmaba yo o se yong, fela matlho a lekolwane a sa tloge mo go ena. Ka jalo a tlhoka sebaka sa go ka mo golafatsa ka go mo šetla jaaka a ne a ikaeletse.

Dimo a tlelwa ke kakanyo: "Nnete ke gore mosimanyana yo o ntlhalefile! O botlhajana fela jaaka phokojwe. Ke tla tshwanela go ya go ipatlela dijo gompieno ka gore ga ke tlhole ke kgona go bina. Ke tla mo tshwara a itebetse ka moso."

Fa dikakanyo di ntse di tsweletse o ne a hemela ka bonako e bile a le bofefo go feta le pele, fela Tshwana a se ka a bo a lora go tlosa matlho mo go ena.

Ya re a emisa a raya mosimane a re: "Moeng ke wena, o letsa jaaka motho a tsenwe ke badingwana, mme marapo a me ga a tlhole a le manana jaaka mo nakong tsa maloba. Ka moso go tla letsa nna mme wena o bina."

Tshwana a araba ka go re: "Fa lonao lwa me lo sa ope jaaka gompieno ke tla go binela gore o bo o je monate."

Dimo a tshwanela go amogela tsholofetso eo.

Ka Dimo a ne a reteletswe a tlamega go ya go tsoma dijo tsa letsatsi le le latelang, mme a wela tsela fela fa ba sena go fitlhola – a swabile nko go feta molomo.

E rile fela Dimo a sena go tikela, morwadie a raya Tshwana a re: "O tshwanetse go tshaba gona jaanong. O se ka wa tlhola o senya nako."

Tshwana a araba a tsholetsa lonao a lo mmontsha a re: "Ga ke na go kgona. Ga ke kgone go gatisa le e seng – ke ka tshaba jang? Rraago o ka ntshwara ke ise ke bo ke ye gope."

Mosetsana a solofetsa gape: "Ke tla go thusa gapegape, le fa ka go dira jalo ke tla bo ke khutshwafatsa malatsi a me a botshelo. Rre o baya dipheko tsa gagwe mo digwaneng tse pedi. E tla re maitsiboa re robala a go neye gore o nwe mo go e nngwe ka gore o tlhotse o mo tlhalefile. O tla go bolelela gore ke more o o kobang monang, fela wena o itse gore ke more o o maatla o o idibatsang, mme e re o sa ntse o ile jalo a kgone go go bolaya. Motswako o mongwe ke o o nayang botshelo le maatla. Ke o o nowang ke ena gore o mo neye maatla a go kgona go ja nama yotlhe ya motho ka gangwe. Ke tla fapaanya metswako eo gore e tle e nne ena a idibalang, mme wena o nne le maatla a a oketsegileng a a tla go kgonisang go tshaba."

Mosetsana a dira fela jaaka a solofeditse, a naya rraagwe motswako o a o bitsang wa monang mme a lebelela jaaka 'moeng wa bona wa tlotlego' a o ngaletsa. Ke fa ena a kadumetsa motswako o o mo modutwaneng o o setseng – mme ya re go ise go ye gope a bo a setse a welwa ke kgofe ka bonya go fitlhela a ile, a idibetse.

Ga feta malatsi a mararo Dimo a ngenegile, fa mosimane ena a tshole-ditswe ke maatla a motswako o o natlafatsang go ya go fitlha kwa ga gaabo. Fela ga se kgang nngwe le nngwe e e felang ka monate, fela jaaka eno e fela ka botlhoko jaana, ka gore Tshwana o ne a tshedile dingwaga di le dintsi le batsadi ba gagwe, ga a ka fodisiwa ke tlhokomelo le go okiwa ke mmaagwe ka pelo e e tlhomogileng, mo lonaong. Ka jalo Tshwana o bile a thelelwa a ntse a rwele lonao lo lo bodisitsweng ke go omana le rraagwe ga gagwe.

Go tlhoka tsebe a sa le ngwana le gona go bolaile mosetsana yo o neng a boloka botshelo jwa gagwe, gonne e rile rraagwe a thanya mo borokong jwa kidibalo a lemoga gore o mo tsieditse, mme a galefa mo a bileng a mo isa kwa a isitseng rraagwemogolo, mmaagwemogolo, mmaagwe le kgaisadie teng!

Kgang e, e bontsha gore fa o tlekeetsa ngwana a sa le monnye, ke go mo tlišetsa khutsafalo le selelo morago mo botshelong le go hutsafatsa ba ba mo ratang. E lemosa bana le batsadi ba bona ka go tshwana.

Mosetsana le Dimo

Bogologolotala go kile ga bo go le mosetsanyana a bidiwa Sediadie, a nna le nkokoagwe. E rile mabele a simolola go butswa, a romelwa go ya go leta dithaga, a nna a le nosi kwa masimo.

E rile letsatsi lengwe a ipolelela a re: "Ke tshwanetse go ya go bona nkoko."

Ke fa a wela tsela e e yang kwa motseng kgakala le masimo.

Fa a goroga nkokoagwe a mo itumelela thata, mme a mo raya a re: "O tswa kae Sediadie?"

Mosetsana a araba, a re: "Ke tswa kwa masimo, nkoko."

E rile ba sena go nna ba tlotla, Sediadie a bo a re: "Nkoko jaanong ke tshwanetse go boela kwa masimo."

Nkokoagwe a mo naya metemenyana e le mebedi e na le melemo, mme a mo raya a re: "O ka nna wa kopana le Dimo mo tseleng. Fa o ka kopana le ena o dirise melemo e go mmolaya."

Ke fa Sediadie a wela tsela.

E rile a raleitse sekgwa a kopana le Dimo, yo o neng a mmotsa ka lentswe le le magogoša, a re: "O tswa kae?"

Sediadie a opela ka poifo, a re: "Ke tswa Borolong teleng. Ke tla ka bojang ja me, teleng; fa ke go supa ka jona o tla swa teleng!"

Dimo a mmotsa ka lesotlo a re: "Go swa? Go swa go swela ruri?"

Sediadie a opela a re: "Ee, teleng!"

Ka go mo nyatsa, Dimo a re: "Gore ke se ka ka tlhola ke tsamaya mo tseleng e?"

Sediadie a opela, a re: "Ee, teleng."

Dimo a re: "Gore ke pêtêlê ditlhako?" Sediadie a re: "Ee, teleng!"
Dimo a re: "Bo ntshe ke bone."

Mosetsana a mo supa ka bojang, a bo a a swa, mme Sediadie a goroga
kwa masimo ka pabalesego.

Tlhogonyana

Go kile ga bo go le mosadi mongwe, a na le ngwana, mme ngwana yoo a tlhokafala. Morago ga moo a nna le ba bangwe ba le robongwe, mme le bona ba tlhokafala botlhe. E rile ka letsatsi lengwe a tshola ngwana wa bolesome, mme ena a se na mmele, e le tlhogo fela. O ne a rata tlhogo eo, a e tlhokomela, e bile a e baya mo nkgwaneng. O ne a ruta ngwana yo wa gagwe wa tlhogo go bua.

Tlhogo o ne a a tle a opele a re: "Mmê o nthata tota, o tla mpatlela mosadi. O tla bua a re yo ke mogatsa ngwanake, Tlhogo!"

E rile ka letsatsi lengwe morago ga go senka ka bopelotelele, mmaagwe a mmonela mosadi.

Rraagwe mosetsana e ne e le ngaka, mme mosetsana yo a tsaya melemo mo go ena, e re a robala a e tsenye ka fa tlase ga mosamo.

E rile bosigo ke fa Tlhogo a opela a re: "Ga ke a tswa letsogo; ga tswa le lengwe: Ke na le leoto; ke na le le lengwe gape; Jaanong ke na le mmele!"

Mo mosong wa letsatsi le le latelang fa mmaagwe a ntse a apeile a bona lekolwane le tswa mo ntlong le ntse le letsa le molodi ka boitumelo. Mmaagwe a botsa: "O mang, ngwanaka?"

Mosimane a araba a re: "Ke Tlhogo."

Malatsi a feta jalo a ntse a itumetse le ba lapa la gagwe. O ne a tlhokomela mmaagwe le mogatse sentle le gona a dira ka natla. Ke fa a tsamaya a ya ntweng.

E rile morago ga dikgwedinyana a boela gae, mme a tlhokomologa mogatse. A se ka a mmuisa, mme a tlhokomela mmaagwe fela le gona a

simolola go nna le kgatlhego mo basading ba sele. O ne a boela gae go setse go le bosigo, a feta a ngunanguna a ngongoregela dilo tsotlhe.

Mogatse a bo a ya kwa go rraagwe a ya go tsaya melemo e mengwe gape, a feta a e baya ka fa tlase ga mosamo wa ga mogatse.

E rile fa gare ga bosigo ba mo utlwa a goa a re: "Mma, ke a gônêga: Ke boela go nna tlhogo gape."

Ke fa maoto le mabogo le mmele wa gagwe di nyelela mme go sala yona tlhogo fela, mme ba mmusetša mo nkgwaneng.

A nna mo nkgwaneng moo malatsi a le mantsi, a ntse a opela a re: "E le ruri, mmê o a nthata, ka gonne o mpatletse mosadi. A re, 'yo ke mogatsa ngwanake, Tlhogo'."

E rile go sena go feta dikgwedi di le dintsi mogatse a mo tlhomogela pelo gape mme a ya go tsaya molemo kwa go rraagwe. Mo bosigong joo ba mo utlwa a opela ka kgakgamalo e kgolo, a ntse a re: "Ga ke a tswa letsogo; le lengwe gape: o, jaanong ke leoto; le lengwe gape. O jaanong ke na le mmele!"

E rile phakela wa letsatsti le le latelang ke fa a tswa mo ntlong a opela ka molodi a itumetse.

Mmaagwe a mmotsa a re: "O mang?", mme a araba ka go re: "A ga o nkitse? Ke nna Tlhogo e o e itseng e e neng e nna mo nkgwaneng."

Jaanong ka Tlhogo e ne e le monna yo o feleletseng, a tlhokomela lapa la gagwe, mme a se ka a tlhola a kgathalela basadi ba sele. Ba tshela ka boitumelo le bana ba bona.

Mosetsana yo o neng a rula mo lebitleng

Mo motseng mongwe go kile ga bo go na le baloi ba ba bosula, ba ba neng ba na le maatla a ba gobatsang batho ka ona. Batho ba ne ba re baloi bao ba dira bosigo, ba loa batho gore ba lwale, gongwe ba swe, kampo ba golafale. Le gona go ne go twe ba kgona go rudisa bana mme ba tle go ba dirisa ditiro tsa bona tsa boloi. Fa motho e re a tsoga mo mosong, a bo a ikutlwa a lapile, a na le dingalo, ga twe go a bo go raya gore e rile bosigo baloi ba tsena mo a robetseng teng, ka gore ba kgona go tsena dipati di ntse di lotletswe, mme ba feta ba mo latlhela kwa le kwa ba tshameka ka ena.

Baloi ba direla mo sephiring le gona ga go yo o itseng gore tota ke bomang. Bosigo go rena bona fela, le gona motho fela o tshaba go tswela kwa ntle bosigo ka go boifa gore o tla kopana le bona. Se ba tlwaetseng go tshosa batho ka sona ke go ba raya ba re: "O tla se bona!" mme batho ba tshoge thata.

Letsatsi lengwe ga tlhokafala mosetsanyana mo motseng, mme a fitlwa. E rile bosigo baloi ba ya kwa phupung ya gagwe ba feta ba opela. Ba opela gore setoto sa gagwe se bo se tswe mo lebitleng se nne mo godimo ga phupu. Baloi ba simolola go mo sidila. Ba tswelela go mo sidila thata mme mmele wa gagwe wa simolola go boelwa ke botshelo. Ba raya mosetsana ba re: "Ema ka dinao o tsamaye."

A ema ka dinao a tsamaya sekgala se sekhutshwane. Ba mo raya ba re "Boela kwano."

A dira fela jalo. Ba mo sidila gape, mme ya re morago ga sebaka ba emisa, ba mo raya ba re: "Tsamaela go feta fa o neng o boa teng," mme a

dira jalo. Ba semelela mo go mo sidileng, mme ya re morago ba mo raya ba re: "Taboga o ye go feta fa o neng o boa teng," mme a ba ikobela. Ke fa ba mmita gore a boe. E rile a sena go boa ba theogela mo go ena ba tiisa go sidila, jaanong ba tsaya nako. Ke fa ba emisa mme ba re: "Taboga ka lebelo la gago lotlhe, mme re tla go bitsa."

Jaanong mosetsana o ne a rudile, mme a ntsha lebelo lotlhe. Ba mmita mme jaanong a se ka a ba ikobela, a sianela ntlheng ya motse. O ne a tabogile a eta a ba gadima.

La bofelo a tsena ka motse mme a tsena ka segotlo sa mongwe, a feta a iphitlha mo bojannye jo bo rulelang jo bo neng bo bolokilwe foo.

Baloi ba tla ka lebelo, ba feta ba tsena ka segotlo mme ba simolola go tlhatlhamolola bojang jo a neng a iphitlhile mo go jona.

Ka yona nako eo, mong wa segotlo a tla ka thobane le lerumo a feta a ba koba.

Mosetsana a se ka a boela gae bosigo boo. A tsoga a ya gae bo sele, mme ya re a goroga batsadi ba gagwe ba botsa ka kgakgamalo ba re: "O tswa kae?"

A re: "Baloi ba ne ba tla kwa phupung ya me. Ba feta ba ntshidila mme ka rula."

A bolelela batsadi ba gagwe maina a baloi bao botlhe le gore kgosi ya bona ke mang.

Batsadi ba gagwe ba ya go bega kwa kgosing gore ngwana wa bona o diragaletswe ke eng. E rile ba bolelela kgosi gore o rudisitswe ke baloi, ya itumela thata. Ya bitsa kgosi ya baloi, ya feta ya e raya ya re: "Ke lo lebogela go bo lo tsositse mosetsana yo o neng a sule. Tsaya madi a o a kgaogane le baloi ba bangwe."

Fela kgosi ya baloi ya re: "Madi a, ke tla a ja ke le nosi. O se ka wa bolelela baloi ba bangwe. Selo se sa go tsosa mosetsana, ke sephiri. Fa ba ka itse gore o a itse, o tla se bona. O itlhokomele." Ke fa a tsaya madi a wela tsela.

Kgosi e ne ya gamarisiwa ke tiragalo e mme ya se ka ya bolelela ope ka ga yona. Ya bitsa mosetsana le batsadi ba gagwe ya feta ya ba bolelela gore ba se ka ba bo ba bua sepe, mme le bona ba se ka ba bo ba tswa molomo.

Monna yo o tlhogileng setlhare mo tlhogong

Go kile ga bo go le monna a tlhogile setlhare mo tlhogong. O ne a nna ka pelo e e botlhoko ka ntlha ya seo, ka gore o ne a tshwara bothata go tsena mo ntlong le go tsamaya mo sekgweng ka gore setlhare se se ne se kgoparetsa sengwe le sengwe se a fetang ka sona, le tsona ditlhare mo sekgweng. Batho ba ne ba hupelwa ke ditshego fa ba mmona, mme bana bona ba tshameka ka ena. O ne a belaela thata gore o loilwe, mme e re maitsiboa go setse go le bosigo o be o ka mo utlwa a tlotla le mogatse ka ga selo se se bosula se se mo diragaletseng se – setlhare se medile mo tlhogong! Ke fa a simolola go tsamaya a batla yo o ka mo alafang.

A tlhatlologanya dingaka, fela a se ka a bona ope yo o ka alafang bogole jo bo maswe jo. Ga feta dingwaga mme a tloga a utlwalela ngaka nngwe e gongwe e neng e ka mo thusa. Ke fa mogatse le ditsala ba mo rwalela ka koloi kwa mosading yoo.

E rile ba goroga ba ya go tlhalosetsa mmê yoo bothata jwa bona – gore ba na le tsala e e loilweng le gore ba kopa gore a thuse go tlosa setlhare se se mo medileng mo tlhogong.

Mosadi yoo a araba ka go re, "Ke tla mo alafa fela ke batla go duelwa ka kgomo."

Monna a araba: "Ke tla go naya kgomo ka pelo e tshweu fela fa o ka tlosa setlhare se mo tlhogong ya me."

Ke fa mosadi a semelela a itebaganya le setlhare. A tsaya malatsi a le mabedi a itebagantse nae, a bina, a opela, a kgalema a eta a mo gasa ka mefutafuta ya melemo mo tlhogong. E rile letsatsi la bobedi le phirima,

mosadi a mo laela gore a ye go robala mo teng ga ntlo e e lefifi le gore a se ka a bo a tshikinya tlhogo bosigo botlhe. O ne a mo neile matlapa a a neng a tshwanetse go tshegetsa tlhogo ka ona gore e se ka ya bo ya tshikinyega le e seng. Monna a lala bosigo botlhe a letile mme ya re bo o sa a thulamela.

E rile a thanya letsatsi la bo le setse le dule, a tshoga a bo a nna ka marago ka bonako, mme a lemoga ka nako eo gore o ne a sa tlhole a na le setlhare mo tlhogong. O ne a itumetse thata mme a sianela kwa ntle ga ntlo. A feta a bina, a opela a ntse a boka mosadi yoo, a na le mosadi wa gagwe le ditsala tsa bona. Ke fa ba wela tsela ya go boela kwa ga bona.

Ga feta nako e telele monna yo a ise a duele mosadi ka kgomo jaaka a ne a mo solofeditse, mme mosadi a fela pelo. E rile letsatsi lengwe a na le tsala ya gagwe ka fa tlase ga setlhare, a bo a re: "Ga ke itse gore ke ka roma mang kwa monneng yo o neng a medile setlhare yole, go ya go ntseela kgomo."

Tsala ya gagwe ya araba ya re: "Fa o se na yo o ka mo romang, ke eng o sa rome nngwe ya dinonyane? Go na le dinonyane tse dintsi mono. Roma nngwe ya tsona."

Ke fa mosadi a bitsa dinonyane tsotlhe, mme ya re di tlile tsotlhe, di mo dikaganyeditse, a raya Mantsimotsimo a re: "Fa nka go roma, o tla feta o reng?" Mantsimotsimo a araba a re, "Ke tla re: 'Tsimotsimo'," mme mosadi a re, "mme ga nka ke ka go roma."

A raya Lekunkuru la leeba a re: "Wena o tla reng?"

Lekunkuru la re: "Ke tla re 'Kunkuru, kunkuru, kurukurukuru'."

Mosadi a boa gape a re: "Le wena ga nka ke ka go roma. Wena o tla reng Ramokwidinyane?"

Ramokwidinyane a re: "Ke tla re,

Te tente dinte, monna ke wena;

Te tente dinte, o ne o medile setlhare;

Te tente dinte, o reile mmê wa re;

Te tente dinte, nkalafa setlhare;

Te tente dinte, e tla re dikgomo di kwetoga;

Te tente dinte, ke go neye pholo."

Mosadi o ne a itumetse mme a re: "Ahee, ngwanaka, o ka nna wa tsamaya."

Ramokwidinyane a fofela kwa morakeng wa monna yoo, mme a feta a kotama mo koteng ya mofiko wa lesaka. E rile letsatsi le phirima monna a gorosa dikgomo, Ramokwidinyane a tlhabeletsa pina, a re:

"Te tente dinte, monna ke wena;

Te tente dinte, o ne o medile setlhare;

Te tente dinte, o reile mme wa re;

Te tente dinte, nkalafa setlhare;
Te tente dinte, e tla re dikgomo di kwetoga;
Te tente dinte, ke go neye pholo."

E rile monna a utlwa mafoko ao a tlhaba mokgosi wa letshogo, a re: "Ijoo, ke ka ntlha ya eng ke loiwa? Mafoko ao a hutsa batho. Tloga fa. Tloga fa, tsweetswee."

A goa nonyane jalo a kgasolola diatla a re o a e koba. A itlha ganelela kwa lapeng a feta a raya mosadi wa gagwe a re: "Ke bone nonyane, le gona e a ntowa."

Mosadi a mmotsa: "E go loile ka go go raya e reng?"

Ka nonyane e ne e mo setse morago e bile e kotame mo logoreng lwa segotlo sa gagwe, ya simolola go opela gape.

Ba e reetsa mmogo mme mosadi le ena a tsenwa ke letshogo, mme a re: "Ee, ke nnete. Nonyane e, e romilwe go tla go go lowa."

Monna a re: "Ke tshwanetse go e koba."

A tsaya thobanyane a kolopa Ramokwidinyane, mme ena a fofela kwa mosading a feta a mmolelela gore monna o rileng.

Mosadi a di busetsa kwa monneng mme setlhare sa simolola go mela gape mo tlhogong ya gagwe.

Mogatse a bona setlhare seo se mela gape, mme a re: "A o bona jaaka nonyane e e neng e romilwe e go loile? Bona fela jaaka setlhare se simotse go mela gape!"

Monna o ne a le mo tlalelong e kgolo mme a raya ba lapa la gagwe a re: "Ba gaetsho, ke lo kopa go ya go ntseela mosadi yole."

Ba roma mongwe go ya go mo tsaya. Morongwa a latela mosadimogolo mme a feta a gana go tla, a fetola ka go re: "Ga nkitla ke ya kwa go ena. Fa lo mo tlisa kwano, lo tlise le maeba a le mabedi le dikgomo di le pedi. E nngwe ke ya jaaka ke ne ka mo alafa mme ya bobedi ke ya jaaka ke ya go mo alafa gape."

Morongwa a boela gae a feta a bolela se mosadi a se buileng.

Ke fa ba isa monna yoo kwa mosadimogolong yoo gape, fela jaanong ba ne ba tla le dikgomo di le pedi pele ga mosadimogolo a ka mo alafa. Mosadimogolo a mo alafa gape, mme tlhogo ya gagwe ya siama gape ya tshwana tsa banna ba bangwe.

Mosetsana yo o neng a fofa ka setlhare

Go kile ga bo go le mosetsana yo batsadi ba gagwe ba neng ba mmolelela gore o tshwanetse go nyalwa ke mogatsa mogolowe. Ga tlhlongwa letsatsi la lenyalo ga bo ga rulaganyediwa modiro. Kgomo ya tlhabiwa letsatsi la go tsoga go le modiro; bontlhabongwe jwa nama jwa apeiwa mme e nngwe ya kalediwa mo setlhareng se se mmitlwa sa motserekomo go e tshabisa diruiwa tse dingwe.

Ka letsatsi la lenyalo fa botlhe fa gae ba tlhantlhetse, mosetsana a tsaya bogobe le bupi le bojalwa a palama ka tsona mo setlhareng se nama e neng e pegilwe mo go sona, mme a simolola go opela:

- 1. "Setlhare fofa, setlhare fofa,
- 2. Mmê wa me, ke a tsamaya.
- 3. Mmê ke a tsamaya.
- 4. Ke tsamaya ka motserekomo."

Setlhare sa tomoga, sa tlogela lefatshe sa fofa sa tswa ka segotlo. E rile batho ba se bona ba se sianela ba leka go se tshwara mme ba palelwa ka jaana se ne se fofela kwa godimo le gona se fofela kgakala. Sa ya jalo gore ba bo ba se ka ba tlhola ba se bona.

Setlhare sa fofa jalo go fitlha se bo se bo se tlhomama mo loboeng lo lo se nang dimela le e seng setlhare sepe. Mosetsana a leba kwa tlase mme a fitlhela e le motlhaba le dikhinyana tse di mmitlwa fela.

Morago ga sebakanyana ga tla makolwane a dule letsomo, mme a tla fa setlhareng seo. Ba gakgamala go bona setlhare mo lefelong le le ntseng jalo, mme mongwe a re: "Setlhare se se tswa kae? Se tlile jang fa?"

Ba ema ka fa tlase ga sona, ba se lelala. Ya re ba bona mosetsana ba tshoga mme ba tlhanola direthe.

Mosetsana a ba bitsa a re: "Boelang kwano, ke motho fela jaaka lona."

E rile batsomi ba lemoga gore ke motho, ba tla kwa go ena. A ba tsholela bogobe jo a neng a bo dutile ka pitsana, mme ba sa itse gore ke sejo sefe se a se ba nayang, ka go twe batho bao ba ne ba sa leme e bile ba sa jwale sepe ka jalo ba tshela ka boloko jwa diphologolo.

Mosetsana a ba kopa go ja, a ba raya a re: "Jaang! Selo se se bidiwa bogobe."

Ba a ja mme ba utlwa go le monate. Ba tabogela kwa motseng wa bona ba feta ba bolelela kgosi ya bona ka ga setlhare le mosetsana le bogobe jo a ba bo fileng. Ba e raya ba re: "Tlaa o tle go iponela ka bowena."

E rile kgosi e tla le batsomi go bona mosetsana, le yona a feta a e fa bogobe. A utlwa le ena a bo rata, mme a ikaelela go sala le mosetsana yo. A roma gore batho ba gagwe ba laelwe go hudugela kwa lefelong le setlhare se leng mo go lona. Ke fa batho ba tla ka dilwana tsa bona, ba tla go thibelela go potologa setlhare seo.

Mosetsana a feta a ba ruta go dira dilo di le dintsi. A katloa maoto a morago a kgomo a ba ruta jaaka go gamiwa. Pula ya na mme a ba ruta jaaka go lengwa, a bo a ba naya mabele a a neng a tllile le ona gore ba a jwale. Ke fa batho bao ba huma.

Kgosi e ne ya itumelela se mosetsana yoo a se e diretseng le morafe wa yona, mme ya mo nyala.

Morwa kgoši yo o neng a fetogile Kwena

Masilo le mogatse ba ne ba humanegile thata – fela ba ne ba le matlhaga-tlhaga, mme ba lema e bile ba tthagolela tshingwana ya bona ka gale go tswa mo mosong go fitlha ka maabanyane. Go ne go se ba lapa lepe ba ba neng ba dira ka natla jaaka bona mo kgaolong eo ya lešekere la komelelo. Ke ka moo ba neng ba solofetse go nna le thobo e e siameng mo dikgwe-ding tse di tlang tsa tlala.

Ka ntlha ya tsholofelo eo, e ne e a re ba ntse ba tsopatsopela le tselana e e yang gae maitsiboa mangwe le mangwe, ba bo ba opela ka boitumelo. Lesego fela e ne e le jaaka ba ne ba sa itse bosula jo bo tlang, gonne e ne e a re fela ba tikela ba tswa ka tshimo e ba tlhotseng ba e lema ka botswe-rere, nonyane e ntlenyane ya mmala o o phatsimang gouta le botala jwa loapi, e gane fela fa marang a bofelo a letsatsi a phatsima mo diphofeng tsa yona, e bo e fologa mo setlhareng se se gaufi le tshingwana ya bona e e tthagotsweng sentlenyane.

Nonyane eo e bo e tlhabeletsa ka lentswe le le ditlêrê le le kwa godimo, e re: "Tlhakatlhakana tshimo ya ga Masilo. Lemologa tshimo ya ga Masi-lo!"

Ka bonako tiro yotlhe e bobedi bo tlhotseng bo kampane le yona ka botswapelo e bo e nyelela, go sa sale sepe se ba ka ipelang ka sona fa ba tsena ka tshimo letsatsi le le latelang, e le thite e e sa tweng sepe.

Letsatsi le le latelang fa Masilo le mogatse ba tsena ka tshimo e e letseng e tseetswe matsapa, a bua ka kgakgamalo e kgolo: "E a bo e le eng? A go raya gore re letse re robetse boroko jwa loso mo e bileng re timeletswe ke

Le fa ba ne ba leka jang, go ne go se na ope yo o kgonang go rarabolola masaitseweng ao.

Ka jaana ba ga Masilo ba ne ba tlamelwa ka sengwe le sengwe se ba se batlang, ba simolola go nna botshwakga ba bo ba simolola go rata botshelelo jwa boiketlo. Beke le beke ba ne ba jela nala kwa metseng e e gaufi, ba tlogela bana ba le bosi. Le fa ba ne ba ba tlogelela dijo tse di ba lekaneng tse di tswang mo nonyaneng, bana ba se ka ba rata go kgathologwa ke batsadi jalo, mme ka letsatsi lengwe ba tlola taelo ya ga rraabo. Ba tsena le ditsalanyana tsa bona mo ntlong ba feta ba di bontsha selo se se ba tlisetsang tse ba di batlang.

Morwa Masilo a ba ipelela, a re: "Tlang re lo direle moletlo!"

A ntsha nonyane mo serobeng a e tshola fa kgatsadie ena a tomola phatsa jaaka gale. Mosimane a e laela gore e tlatse medutwana bongwe ka bongwe. Baeng ba bona ba ne ba lebile ka kgakgamalo fa nonyane e tlatse medutwana ka madila a a tshume, mme ba se ka ba tlhola ba leta, ba nna fatshe ba wela madila godimo go fitlhela go se na fa ba ka a tsenyang teng.

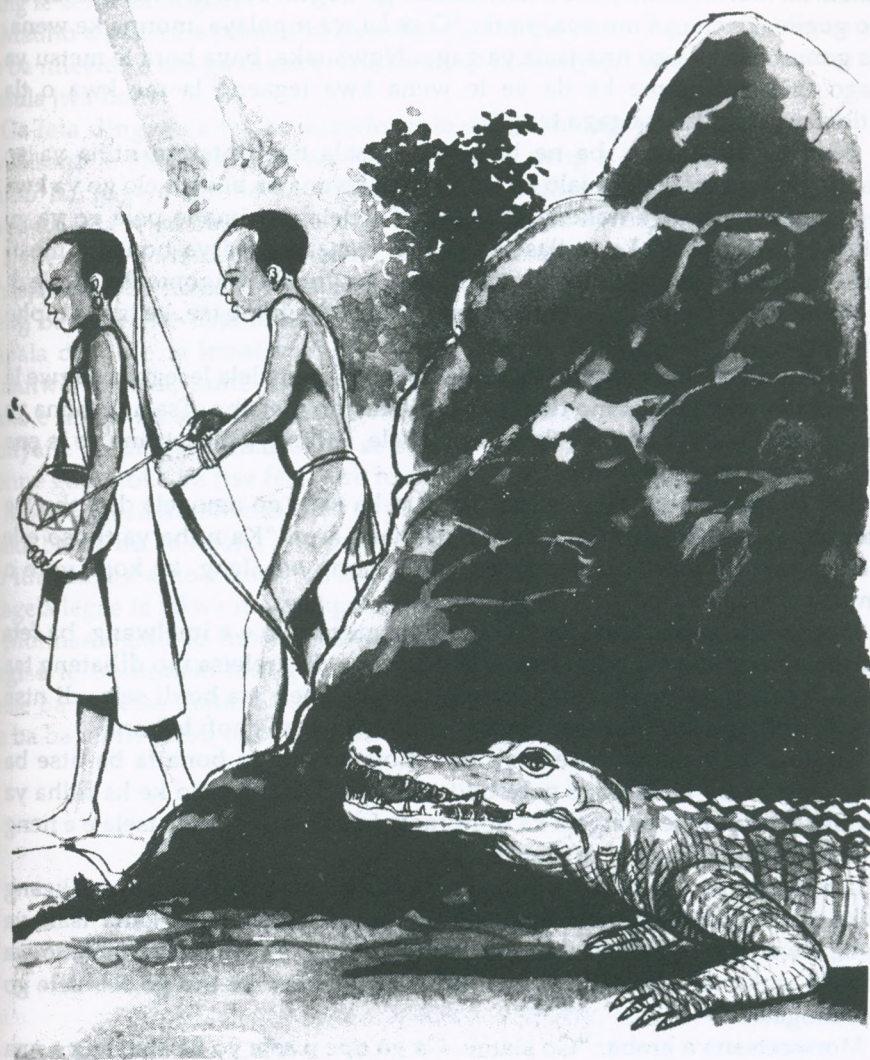
E rile nkgwana ya bofelo e tlala, morwa Masilo a simolola go batla phatsana ya nonyane go thiba go tswa ga madila mo nonyaneng – fela kgaitsadie o ne a sa itse kwa a e beileng teng. O ne a gopola gore o tshwanetse go bo a e digetse fa fatshe, mme le fa botlhe ba leka go thusa go e batla, ba se ka ba tlhola ba e bona. Kgaisadie a leka go thiba fa madila a tswang teng ka monwana, fela ga pala. Morwalela wa madila wa tshologa wa gana go emisa.

Molatswana wa madila a a tshume wa tloga wa tswa ka kgoro e e butsweng wa feta wa itira mogojwana ka fa ntle, mme ditsalanyana tsa bona tsa tsenwa ke letshogo, tsa tshaba. Nonyane ya simolola go lepelela ka ntlha ya go lapa go fitlhela e felelwa e bo e wela fa fatshe e eswa.

Ka ntlha ya go boifa bogale jwa batsadi ba bona fa ba boa, mosimanyana le kgaisadie ba tsena ka sekgwa ba tshaba, mme ya re ba sena go tsamaya malatsi a le mantsi, ba kopana le mathata a le mantsi, ba fitlha fa lefikeng le le serotobolo. Mosimanyana a kokota mo boalong jwa lona jo bo magwata, a bua ka kutlobotlhoko, a re: "Lefika, re nosi le gona ga re na legae; re kopa gore o re amogele."

Ga utlwala modumo wa go phanyega, mme lefika le legolo la bulega, bana bao ba itshukela mo teng ga lona. Ba fitlhela go na le bonno jo bo lekaneng gore ba ka nna teng ka phuthologo.

Mosimane le mosetsana ba ne ba nna ka kagiso mo teng ga lefika leo dingwaga di le mmalwa, mme ya re ka nako eo mosimane a simolola go nna motsomi wa kgeleke. O ne a tsoma ka bora le metsu, mme gape a dira diaparo tsa mokgabo ka matlalo a a boleta go ba sireletsa mo serameng sa mariga. Ka diatla tse di bobebe mosetsana ena o ne a loga meseme e bile a

bopa dinkgo tse ba neng ba apeela mo go tsona mo ba neng ba itumelela go nna mmogo ka dinako tsotlhe.

E ne e kete botshelo jo jwa iketlo jo bo se nang dikgoreletso bo ka nnela ruri, fela ka go tlhoka letlhogonolo, ya re letsatsi lengwe a tswa go gelela metsi kwa nokeng, a bona kwena e e boitshegang e mo setse morago. A goa a tshogile, a re: "Kgaitadiaka, kgaitadiaka! Mpoloka, selalome se se boitshegang se tlile go mmetsa!"

Ya re go utlwa megoo ya ga kgaitadie, a potlakela bora jwa gagwe a tlhomela motsu, mme ya re a tshwanetse go tlogela bora jo a neng a setse a bo gogile, kwena ya mo goa, ya re: "O se ka wa mpolaya, monna ke wena, ka gonne ke batla go nna tsala ya gago. Ngwanaka, baya bora le metsu ya gago fa fatshe, mme ke tla ya le wena kwa legaeng la me kwa o tla fitlhelang dimpho tsa gago teng."

Bana ba babedi ba, ba ne ba se na ditsala tse dintsi ka ntlha ya go katologana ga mafelo, ka jalo ba tsamaya le kwena ka boitumelo go ya kwa legaeng la yona kwa nokeng. Kwena ya etelela mosimane pele go ya go fitlha kwa tengteng ka fa tlase ga metsi, mme ya feta ya bontsha mosimane dikhumo tsa yona tse dintsi. Ya feta ya tlhaola dikgomo tse dintle di le some mo go tse dingwe, mme ya re: "Tsaya dikgomo tse, ke tsona mpho e ke e go nayang."

Mosimane a rotola matlho ka ntlha ya go gakgamalela lesego la gagwe le legolo, mme kwena ya mo thusa go di ntsha mo metsing. Tsala ya bona ya ntsha ditlatlana tse pedi di tletse lebelebele, a di naya mosetsana yo le ena a neng a gagametse thata.

Fela dipelo tsa bona tsa sulafala fa e re ba sena go amogela dimpho tse ka ditebeogo, Kwena a bo a raya mosimane a re: "Ka ntlha ya thuso e le tse dingwe tse ke tla di lo nayang mo nakong e e tlang, ke kopa gore o nnyadise kgaitadio."

Motho le kgaitadie ba tsamaya jalo ka megopolo e e imelwang, ba feta ba agela dikgomo tsa bona lesaka la dikota go di sireletsa mo dibateng tsa naga. Ya re go ise go ye gope dimela tsa lebelebele tsa bo di setse di ntse di oba ditlhogo mo phešwaneng mo sebatleng se se gaufi le bona.

Go tloga ka nako eo kwena ya nna molemo mo go bona fa ba ntse ba gola gore ba bo ba lemoge gore boitumelo jo ba nang najo ke ka ntlha ya kwena e, mme ba e amogela ka boitumelo fa e tla e gagaba le tsela e e neng e setse e budule fa gare ga magae a bona.

Letsatsi lengwe fa tsala ya bona ya kwena e sena go nna e tsaya dikgang le bona, mosimane a raya kgaitadie a re: "Kgaitadiaka, kana tsala ya rona, Kwena, o re gakolola gore jaanong ke nako ya go keteka moletlo wa lenyalo jaaka re dumelane le ena. Ke nako ya gore ke mo go rebolele go nna mogatse."

Morweetsana a araba: "Go siame. Ga go ope o sele yo ke eletsang a nna

morena le motlamedi wa me. Ke ipaakanyeditse go diragatsa keletso nngwe le nngwe ya gagwe."

Ke fa selalome se phutholola leroo la sona le le sisimosang, se re: "Jaanong ntlamparela go supa gore o batla go nna moratiwa wa me."

Kwa ntle ga go okaoka a diragatsa taelo eo ya ntlha, mme ka bonako sebopego sa kwena sa fetoga: ditebego tse di sisimosang tsele tsa fetoga go nna tsa motho, a latlhela makwapa a a ntseng a khupeditse mmele wa gagwe kwa, a ema fa pele ga morweetsana e le morwakgosi yo montle yo o nang le seriti sa bogosi.

Matlho a gagwe a phatsima ka malebogo, mme a re: "Baba ba ga rre ba ne ba nneetse mo go maswe, fela lorato le boikanyego jwa gago di fentse bosula jwa bone."

Ga feta dingwaga tsa boitumelo di le dintsi morago ga lenyalo la morweetsana le "Morwakgosi wa Kwena", yo o neng a busediwa bogosi le batho ba gagwe botlhe ka ntlha lorato le boikanyego jwa mosadi wa gagwe. Le fa re ka bo re felela fa ka kgang e, nte re tswelele go se kae.

E rile nako e ntse e feta lefatshe la gaabo mosimane le mosetsana yo, la tlhaselwa ke lešekere la komelelo gape, mme la bo le kgera mo batho ba neng ba isiwa ke tlala le lefatshe, ba ya kwa metseng e e gaufi go ya go bapala dijo. Ke fa letsatsi lengwe go tla monna le mosadi wa gagwe ba mannwe ke tlala, mme mosimane le kgaitsadie ba ba leba ka kgatlhego nako e telele. Ba sebelana, ba re: "Ke batsadi ba rona ba re ba bolaetseng nonyane ya dikgakgamatso. Re se ka ra bo ra ba lemosa gore re re fa, ka gonne go botoka ba itse fela gore re sule!"

Morwakgosi wa Kwena a ba naya ditlatlana tsa mabele di le dintsi fela jaaka ba ne ba ka kgona go rwala, a bo a ba naya le dikgomonyana go ya go ithuela, ka a ne a kopilwe ke mogatse jalo. A ba busetsa gae go ya go ikagela legae le lešwa mo mokgatsheng o o gaufi.

Monnamogolo le mosadimogolwana wa gagwe ba tshela mmogo ka kagiso le boitumelo foo, go fitlha ba bo ba bilediwa kwa badimong ba setse ba tsofetse thata, ba sa itse gore morwaa bona le morwadia bona ba ne ba ba lebile jaaka ba nna ka phuthologo.

Setlhare sa selefera

E kile ya re bogologolotala ga bo go tshela monna mongwe le mogatse mo kgaolong ya komelelo ya Botswana. Le fa ba ne ba tshela ka boitumelo ba ne ba dira ka thata, mme ba tshelela mo kutlobotlhokong ya go tlhoka bana.

Ba ne ba setse ba godile, mme tiro e ba itshedisang ka yona ya go lema mo komelelong e ba imela. E ne e le nako ya temo mme ba tshwanetse go semelela fa ba sa batle go welwa ke borole mo ngwageng o o tlang. Ba ne ba tshwanetse go lema le go jwala peo e ba neng ba ntse ba e batelegetse nako ya pula ya ntlha.

Monna o ne a tshwanetse go otola fa mosadi a mo setse morago a gasa peo gore monna a tle a ete a e thelela fa a boa le tema. Owaai! maaka a loleme! Fa peo e wela fa fatshe segopa sa dinonyane se kotame se e nope yotlhe. Go ne go utlwiswa botlhoko ka gonne peo e e neng e setse e ne e le nnye thata.

Ga tsaya malatsi a mabedi ba ntse ba leka go jwala, mme gangwe le gape ka letsatsi dinonyane di gorometsega ka segopa di feta di e sela ba ise ba e thelele. La bofelo monna a hema ka boithobogo, a re: "Mogatsa-ka, ga go thuse sepe go itshenyetsa nako, ka gore peonyana ya rona e tloga e paoga. A re emele gore letsatsi le lele, mme e re dinonyane di ile meriting e bo e le gona re ka tswelelang."

Mosadi a araba, a re: "Mogatsaka, o nepile. Re tla simolola ka sethoboloko."

Fela e rile ba tshwanetse go boela gae, legakabe le le molala mosweu la kotama gaufi le ena la bua nae: "Mosadi, ditsala tsa me di tshwerwe ke

tlala; o se ka wa di tima mabele a a go saletseng. Fepa dinong ka ona mme lesego le tla go wela."

Mosadi a araba ka bogale: "Tuelo ya me e tla nna go bolawa ke tlala mo dikgweding tse di tlang. Ga go na ka mokgwa o mongwe. Fa re se na peo e re ka e jwalang, re ya go gonolwa ke tlala!"

Legakabe la araba la re: "Mme kana ga ke a go solofetsa sepe gape. Ga go tlhole go na sepe se nka se buang fa e se fela go lo raya ke re lo tla tlhwa ke boitumelo jo bogolo fa lo ka dira jaaka ke kopa!"

E rile fela dinonyane di sena go ipshina di bo di tutumologa go tswa mo legoleng, legakabe la ya kwa go bona gape la feta la re: "Ke lo lebogela go bo lo fepile ditsala tsa me. Tuelo ya lona e tla lekana le go nna molemo ga lona. Jaanong reetsang sentle. Sa ntlha, baakanyang moletlo ka go tlhaba pholo ya lona e lo e ratang thata; ntshang mogodu le mateng, lo a game, fela lo se ka lwa latlha moswang – lo o tshubeng ka kelotlhoko mme lo tshele molora wa ona fa gare ga segotlo. Go tloga foo lo bo lo bitsa baagisani ba lona botlhe mme lo ba kope go tla go itumela le lona."

"Ditaelo tse di latelang ke tsa botlhokwatlhokwa: Lo tseye dinaka, mateng, mogodu le ditlhako – gammogo le pelo, sebete, diphilo le magwafo. Lo di bale sentle – ke dilo di le robedi. Lo di phuthele ka letlalo, lo funele thata gore mowa o se ka wa tsena kgotsa wa tswa. Bayang thotwana eo mo ntlong ya lona mme lo tlogele kgoro lo sa e tswala."

"Se ke yang go se bua le sona lo se diragatseng ka maatlametlo. Le fa e bile lo ka utlwa eng, lo se ka lwa bo lwa tswala lebati le gona lo se ka lwa tshuba lebone, le gona lo se ka lwa kgoreletsa sepe se se tla diragalang, go fitlha koko ya ntlha e bolela gore letsatsi le lešwa le gorogile."

Morago ga puo e telele e, legakabe la fofa, la tlogela monna le mogatse ba akabetse, ka jaana e ne e le batho fela ba ba neng ba sa tlhaloganye gore ditaelo tseo di ka ne di kaya eng. Fela ka jaana ba ne ba setse ba thelesitse peo ya bona ya bofelo ba bona go tla bo go se botlhale go kgathologa se se builweng ke legakabe, mme ba diragatsa ditaelo tsa lona ka kelotlhoko e kgolo.

E rile baeng ba sena go ja mpanaphatloga mo moletlong o ba neng ba o laleditswe, ba boela magabona, mme monna le mosadi wa gagwe ba ithobalela, ba tlogela lebati le atlhame jaaka ba laetswe ke legakabe. Go rata go bona se se tla diragalang ga ba kobela boroko, ba lala ba kalakatlega, ba rotoletse lefifi matlho.

Fela e rile go ise go fete sebaka sa ura kgotsa tse pedi, ba utlwa mkgwasanyana ntlheng ya lebati, fela go utlwala e kete ke phešwana mme ga tloga ga re tu! Ba tloga ba utlwa modumonyana o e keteng wa go kunya le go ngunanguna o tswa ntlheng ya letlalo le le funetsweng.

Ba ngaparelana ka ntlha ya letshogo mo lefifing, fela ba gakologelwa ditaelo tsa legakabe, ba se ka ba bo ba bua. Ya re fa gare ga bosigo ba

utlwa lentswe le bua le galotse, le re: "Mogodu, sutelela koo, o a mpitlanganya!"

Lentswe le lengwe la re: "Ditlhako, o a nkgata – sutelela koo!"

Lentswe le lengwe gape, la re: "Dinaka, o a ntlhaba!"

Mantswe a tswelela jalo mo lefifing motho le mogatse ba le mo kgakgeng ya letshogo ba ngaparelane mo diphateng tsa bona – ba tshaba le go itshikinya.

Kwa bofelong ke fa mokoko o geleetega o supa gore bo sele, mme ba ga monna le mosadi ba kikitlologa ba tetesela mangole ba sa itse gore ba yago rakana le eng fa ba ya kwa letlalong. Monna a bua ka letshogo fa a bona sephuthelo sa letlalo se ntse se goletsega se itshikinya, a re: "Ke dikgakgamatso tsa eng tse?" A bo a le kgakgamolola ka thipa.

A kgatlhantshiwa ke go hema ga kgololesego fa bana ba bantle ba le robodi ba ntse ba tlola bongwe ka bongwe go tswa mo kgolegelong ya bona ya letlalo la pholo, ba ntse ba re: "Re leboga fa o re ntshitse, gonne re ne re pitlagane mo teng mole!"

Ba ga motho le mogatse ba fetwa ke boitumelo le ditebogo fa ba lemoga gore ke yona tuelo ya bona ya go fepa dinonyane ka peo ya bona ya bofelo. E ne e se gona gotlhe. E rile ba tswela kwa ntle mo segotlong fa ba neng ba tshololetse molora wa moswang teng ba fitlhela go le setlhare sa selefera, se ikgomile maungo a mantle, mme tsala ya bona, legakabe a kotame mo kaleng e nngwe.

A ba raya a re: "Maungo a setlhare se a tshwanetse go jewa ke lona le bana ba lona fela, fela lo se ka lwa lebala ditsala tsa lona, e bong dinonyane. Peo yotlhe e e tswang mo maungong a, e somarelwe, di e gasediwe mo tshimong."

Monna le mogatse ba raana, ba re: "E le ruri tsala ya rona, Legakabe, ga a kopa sepe fa go tshwantshanngwa le barwa le barwadi ba bantlenyane ba!"

Monna le mogatse ba diragatsa tsholofetso le maikano a ba neng ba ikgolega ka ona, mme ga se ka ga tlhola go tlhokega gore ba leme ka gore Setlhare sa Selefera se ne se ba tlamela ka dijo tsotlhe tse ba di tlhokang - le tse di tlhokwang ke ditsala tsa bona, e bong dinonyane.

Mosimane yo o faloditseng motse

Basimane ba kile ba bo ba disitse dikgomo. Ba ne ba ithuna dinta ba ntse ba disitse. Ke fa mosimane yo mongwe a re: "Fa nka re, 'Gola nta', e ka gola."

Ba bangwe ba bo ba re, "Bua re tle re bone."

Mosimane a bo a re, "Gola nta."

Ya bo e gola, e gola e nna kgolo. Nta ya bo e metsa basimane le dikgomo tsa bona. Ya bo e ya kwa motseng e feta e metsa batho botlhe go sala mosadimogolo yo o neng a iphitlhile mo nkgong mo teng ga ntlo. E rile e sena go metsa batho, ya bo e tshela noka e ya go robala kwa moseja ole.

Mosadimogolo yo o mo nkgong a bo a tshwarwa ke tlala, a bo a tswa, a gotsa a bo a gadika dithotse. Thotse e nngwe ya tlola mo pitseng, mme a e sela a e busetsa mo pitseng. Ya tlola gape mo pitseng mme a e busetsa gape. Ya boa ya tlola gape mme ya re a re o e busetsa gape, ya fetoga mosimane, a re, "Ntlogela nkoko, ke ngwana wa ngwana wa gago."

Moragonyana mosimanyana a lebaleba mo tikologong mme a botsa, "Nkoko, batho ba kae?"

A mo araba ka go re: "Wa re batho ba kae! Ba jelwe ke selo se se bidiwang Kgogomodumo!"

Mosimane a bo a tlhokotsa diphatsa, a di tsenya mo kgetsing, a wela tsela go ya go tsoma kgogomodumo. Fa a ntse a tsamaya a bona mmutla a bo a o hula ka phatsa e nngwe. A bo a bofelela mmutla mo letheheng a boela gae a opela,

"A ke yone e, kgogomodumo Mma e;

Sejamotse se o fetsa, kgogomodumo e;

Ga sala mosimanyana, kgogomodumo e;
Mosimanyana wa ga Thotse, kgogomodumo e;
Wa ga Thotse ya mokate, kgogomodumo Mma e?"

Mosadimogolo a bo a tswa ka fa tlase ga nkgo, a re, "Jililili, ga se yona ngwanaka."

Mosimane a latlha mmutla a wela tsela gape.

Ke fa a bona tholo a bo a e hula ka phatsa e nngwe e e bogale. A e bofelela mo thekeng, a boela gae a eta a opela:

"A ke yone e, kgogomodumo, Mma e;
Sejamotse se o fetsa, kgogomodumo e;
Ga sala mosimanyana, kgogomodumo e;
Mosimanyana wa ga Thotse, kgogomodumo e,
Wa ga Thotse ya mokate, kgogomodumo Mma e?"

Mosadimogolo a okomela, a re, "Jililili, ga se yona."

Ke fa a latlha tholo a wela tsela a ya go tsoma gape.

Mosimane a fitlha fa nokeng mme a bona phologolo e e boitshegang ka kwa moseja ole wa noka. A e kopola ka phatsa e e bogale, mme yona ya tlolela ka kwa go ena, ya leka go mmolaya. A e hula ka phatsa e nngwe, a bo a e hula ka e nngwe, a hula gape, a nnela go ipoeletsa go fitlhela e bo e swa. Ke fa a leka go e bofelela mo letheke go e gogela kwa gae, fela kgole ya kgaoga. A boela gae a ya go tsaya dikgole a e bofa ka tsona, a leka go e gogela gae. Le tsona tsa kgaoga. Ke fa a boela gae gape, a bo a tla ka ditekane tse di thata, mme a kgona go e gogela gae ka tsona.

E rile a eta a lebile gae, a opela:

"A ke yona e, kgogomodumo e;
Sejamotse se o fetsa, kgogomodumo e;
Ga sala mosimanyana, kgogomodumo e;
Mosimanyana wa ga Thotse, kgogomodumo e;
Wa ga Thotse ya mokate, kgogomodumo, Mma e?"

Nkokoagwe a tswa a re, "Jilililili. Ke yona ngwanaka," mme a taboga, a ya go iphitlha mo nkgong.

Mosimane a sega seoka se a se phunya, mme batho botlhe ba ba neng ba jelwe ke nta ba tswa. Ya re ba ntse ba tswa, ba obame fa go ena, ba re, "Ke a leboga, morefalotsi, Rre Thotse ya Mokate."

Mongwe le mongwe yo o tswang o ne a bua mafoko ao, mme ba mo dira kgosi ya bona.

Segwagwa le Leswafe

Go kile ga bo go le monna le mosadi wa gagwe, ba e rileng morago ga dingwaga di le dintsi ba ntse ba nyalane, ba nna le bana ba le babedi. Yo mongwe e ne e le leswafe fa yo mongwe e le segwaga. Ba ne ba sa rate leswafe ka gore le ne le dule dintho mo mmeleng otlhe, mme ka jalo ba le latlhela mo matlhakung.

Dipeba tse di neng di nna mo matlhakung tsa tsaya ngwana yoo tsa mo fepa.

Ngwana yo e leng segwagwa a nna le batsadi ba gagwe ba mo rata.

E ne e a re monna le mosadi wa gagwe ba ya go dira kwa masimo, ba laele Segwagwa go sala a phepafatsa ntlo, a ya nokeng, a setla a bo apaya bogobe. Fela ngwana yo e leng segwagwa yo, o ne a le setshwakga, mme e re batsadi ba gagwe ba sena go tsamaya, a ye kwa nokeng, a ete a opela:

"Ke ya kwa nokeng,

Ke ya kwa nokeng,

Ke ya go bona tsala ya me. kubu,

Ke ya kwa nokeng,"

Pharu, pharu, pharu! e le dikgato tsa gagwe a sianetse kwa nokeng. E re ngwana yo wa segwagwa a sena go tsamaya, wa leswafe a tswe mo matlhakung a tswelale ka tiro. A feele ntlo, a thuge mabele a bo a apeele batsadi ba gagwe bogobe. A dire tiro yotlhe e Segwagwa a neng a e laetswe, a bo a boela kwa dipebeng mo matlhakung.

E re Segwagwa a boa kwa nokeng, a fitlhela dijo di apeilwe, a bo a opela:

"Mabele a ga mmê a a ithuga,
Mabele a ga mme a a ikapaya."

A bo a tlhaphunyetsa dijo mo 'ganong, a tlhodia a ntse a re, 'meleke, meleke, meleke.' A ja, a ja gore pitsa e bo e sale e batlile go sala e le lolea.

Batsadi ba gagwe ba goroga ka maabanyane mme maagwe a mmotsa a re, "A o dirile tiro yotlhe?"

Segwagwa a bo a araba. "Ee, Mma."

Mmaagwe a itumele a re, "O ngwana yo o botlhale jang!"

Letsatsi le le latelang batsadi ba ga Segwagwa ba ya masimo gape. Ya re fela ba sena go tsamaya Segwagwa a leba kwa nokeng, a ntse a opela:

"Ke ya kwa nokeng,
Ke ya kwa nokeng,
Ke ya go bona tsala ya me, kubu,
Ke ya kwa nokeng."

Dikgato tsa gagwe tsa utlwala, pharu, pharu, pharu! a leba kwa nokeng. Ya re a sena go tsamaya, gape ngwana wa leswafe a dira tiro yotlhe e e neng e laetswe Segwagwa, a bo a boela mo matlhakung.

Segwagwa a boa kwa nokeng gape, a fitlhela tiro yotlhe e dirilwe, le dijo di apeilwe mme a opela:

"Mabele a ga mme a a ithuga,
Mabele a ga mme a a ikapaya."

A bo a ja, a ja gore pitsa e sale e batlile go nna lolea, mme ya re mmaagwe a boa ka phirimane a itumelela go bona tiro e dirilwe yotlhe.

Ga diragala jalo letsatsi le letsatsi, Segwagwa a jela ditsala tsa gagwe nala kwa nokeng fa Leswafe a dira tiro yotlhe.

Letsatsi lengwe monna a raya mosadi wa gagwe a re, "Ke batla go bona jaaka ngwana wa rona, Segwagwa, a dira tiro."

Ke fa a iphitlha mo segotlong a sa ye masimo.

E rile Segwagwa a ithaya a re batsadi ba ile, a wela tsela go ya kwa nokeng a opela:

"Ke ya kwa nokeng,
Ke ya kwa nokeng,
Ke ya go bona tsala ya me ya noka, kubu,
Ke ya kwa nokeng."

A ya le tsela a itumetse: "Pharu, pharu, pharu!"

Ya re Segwagwa a sena go tsamaya, Leswafe a tswa mo matlhakung, a ya nokeng, a feela ntlo, a thuga mabele a bo a apaya bogobe. Fa a sena go

fetsa tiro yotlhe, e bile a tshwanetse go itshotlhometsa mo matlhakung, rraagwe a tlola a mo phoroma.

Leswafe a lela a re, "Ntlogele ke tsamaye, lo ntatlhile ka ntlha ya dintho tsa me, ga lo nthate, ga ke ngwana wa lona!"

Monna a mo ngaparela a gana go mo lesa. A mo tsenya mo ntlong, a tswala lebati a bo a le lotlela.

Maitsiboa Segwagwa a boa, mme ya re a bona tiro e dirilwe, a opela:

"Mabele a ga Mme a a ithuga,

Mabele a ga Mme a a ikapaya."

A bo a simolola go ja a tlhaphukanya dijo ka diatla tsoopedi.

Rraagwe a mo lebelela nako e telele, a tloga a tswa fa a neng a iphitlhile teng. A tsaya Segwagwa ka maoto a mo latlhela fa fatshe a re, phara! Ya re Segwagwa a thubagana fa fatshe, a phanyega dimpa, a swa.

Ke fa monna le mosadi wa gagwe ba tsaya ngwana wa leswafe ba nna nae, ba mo rata.

Lekawana le le neng la fetoga noga

Go kile ga bo go le lekawana le lentle, fela batho bangwe ba fufegela bontle jwa lona, ba le loa gore le fetoge noga. Noga eo e bo e ya go nna mo nokeng.

Letsatsi lengwe mosetsana a bidiwa Morongwe, a ya nokeng kwa nokeng eo.

Noga ya mmona mme ya mo rata. Ya mo raya ya re: "Morongwe, ke batla go go nyala."

Morongwe a araba, "Ke ka nyalwa ke noga jang? Ga ke batle noga e nna mogatsake."

A bo a siela kwa gae.

Noga ya ikaelela go mo pateletsa gore e mo nyale, ka go kgadisa noka.

Batho ba motse ba ne ba tshwenyegile thata ka ba ne ba se na metsi a ba ka a nwang le a ba ka apayang ka ona. Dikgomo di ne di bolawa ke lenyora, mme go bonala gore di ka swa fa ba sa bone metsi ka bonako.

Batho ba motse ba rapela Morongwe gore a nyalwe ke noga, mme a tshwanela go dumela. A ya kwa go mmaagwe a mo raya a re, "Mma, ke bone motho yo o batlang go nnyala."

A nyadisiwa ka potlako, mme noka ya elela metsi gape. Batho ba leka go gomotsa mosetsana ka a ne a hutsafetse a ya kwa mogatse a nnang teng, ka go mo raya ba re, "Ga se noga. Go na le monna mo teng ga mmele wa noga eo."

Morongwana, monnaa Morongwe o ne a rongwa go pata mogoloe. Noga ya feta ya ba raya ya re, "Lo tshwanetse go tsamaya go fitlha lo tsena fa molelong; lo ye kwa go ona lo fete lo ikhutse."

Basetsana ba ralala sekgwa go fitlha ba tsena fa molelong. Go ne go setse go le bosigo mme ka jalo ba ala diphate tsa bona ba robala mo tidimeng e e bulegileng go bapa le molelo. Ya re ba thulametse, mogatsa Morongwe a feta a ba agela ntlo e ntle.

Bosigo jwa a sa mme basetsana ba tsoga. Monnaa Morongwe a bona ntlo e ntle mme a gakgamala a re, "Nkgonne ntlo e e tswa kae? Go ne go se na ntlo maabane fa re robala."

Morongwe a re, "Ga ke itse." le fa tota a ne a itse.

Morongwana a re, "Ke ya go botsa Morena kwa nokeng."

Mogoloe a re, "Tsamaya mme o tle go mpolelela gore a reng."

Mosetsana a tsamaya a ya kwa nokeng, ya re a tsena teng a opela:

"Ya, ya, ya, ke tlile go botsa Morena,

Ya, ya ya, ntlo ele e tswa kae?"

Noga ya araba:

"Ya, ya, ya, ntlo ele e tswa kae?

Ya, ya, ya, ntlo ele e tswa mo go nna."

Morongwana a sianela kwa go mogoloe, a feta a re, "Nkgonne, nkgonne, Morena a re ntlo e tswa mo go ena."

Mogoloe o ne a nyonya fela. O ne a itumeletse gore noga e a ba tlhokomela.

Maitsiboa ao ba robala mo ntlong. Ya re ba thulametse, noga ya ba tlisetsa diphate, ya di sukunyetsa ka fa tlase ga bona. Letsatsi le le latelang ba iphitlhela ba robetse mo diphateng. Morongwana a botsa mogoloe, ke fa monnawe a sianela kwa nokeng, a opela:

"Ya, ya ya, ke boile gape Morena,

Ya, ya, ya, diphate tsele di tswa kae?"

Noga ya araba le yona e opela:

"Ya, ya, ya, diphate tsele di tswa kae?

Ya, ya, ya, diphate tsele di tswa mo go nna."

Morongwana a sianela kwa go mogoloe, a feta a re, "Mogatso wa noga a re diphate di tswa kwa go ena."

Jaanong basetsana ba ne ba na le ntlo e ntle le diphate. Ga feta malatsi go sa diragale sepe.

Ya re letsatsi lengwe ba tsoga, Morongwana a fitlhela a mogoloe a tshotse ngwana. A goa ka boitumelo, "Lesea le le tswa kae? A o ke o mpolelele nkgonne."

Morongwe a re, "Ga ke itse."

Morongwana a re, "Ke tla ya go botsa monna wa gago."

A leba kwa nokeng, a ya go botsa noga.

Noga ya araba, "Lesea le lona le tswa mo go nna."

Morongwana a sianela gae, a eta a goa, "Nkgonne, nkgonne, noga ya re lese a leo le lona le tswa mo go yona."

Malatsinyana morago ga foo, Morongwana a botsa mogoloe, "Jaanong lese a le tla tswa leng mo botsetsing?"

Morongwe a re, "Ngwana ga a na diaparo."

Morongwana a re, "Ke ya go botsa Morena gore diaparo tsa lese a di kae."

E rile a tsena kwa nokeng a opela:

"Ya, ya, ya, ke tshwanetse go botsa Morena,

Ya, ya, ya, diaparo tsa lese a di kae?"

Noga ya re ba tla tloga ba amogela diaparo tsa lese a.

Fa ba tsoga letsatsi le le latelang ba fitlhela diaparo tsa lese a mo ntlong.

Letsatsi lengwe Morongwana a botsa, "Ke eng batho ba sa tlhabele lese a sengwe?"

Mogoloe a re, "Go reng? Ga ke itse."

Ke fa Morongwana a ya kwa nokeng a feta a botsa mogatsa Morongwa, a opela:

"Ya, ya, ya, ke tshwanetse go botsa Morena,

Ya, ya, ya, ke eng o sa tlhabela lese a sepe?"

Noga ya mo raya ya re, "Tsamayang lo ye go tlhaba nku e pirwa."

Ba ya go tlhaba nku e pirwa, mme ba beela dinama fa thoko, ka gore ba ne ba ka e ja fela fa ba boleletswe ke noga, e leng mogatsa Morongwe. E rile mogatse a sena go ba laela go e ja, ba e ja.

Malatsi morago ga moo, monnaa Morongwe a ya kwa nokeng, a feta a raya noga a re, "Morena, Ngwana o tshwanetse 'go tswa leng'?"

Noga ya re, "Jaanong ke nako."

Ke fa batho ba lalelediwa moletlo wa matso a lese a. Maitsiboa fa ba le ka kwa ntle kwa dipitseng tsa nama, batho ba le mo moletlong, noga ya tsena mo teng ga ntlo. Morongwe a roma monnawe go ya go tsaya sengwe mo ntlong. Ya re Morongwana tsena mo ntlong, a bona leitlho le legolo le phatsima mo khutlhantshwaneng ya kamore. O ne a boifa mme a siela kwa ntle.

Morongwe a mmona a tla a tshaba, a mo raya a re, "Ke eng?"

Morongwana a araba, "Go na le sengwe mo ntlong. Ga ke itse gore ke eng. Ke a boifa."

Mogolowe a re, "Tlaa. A re ye go bona gore ke eng."

Ba tsena mo ntlong go ya go bona gore ke eng se se tshositseng Morongwana, mme ba gakgamala go fitlhela lekawana foo. La ba raya la re, "Ke monna wa ga Morongwe. Ke ne ke le monna fela jaaka lo mpona, mme

batho ba ntoa ba mphetola noga. Diphera tseo di alafilwe, mme ke monna gape."

Morongwe o ne a itumetse thata, mme a nna le mogatse ka boitumelo le ngwana wa bona, mme ya re morago Morongwana le ena a nyalwa, a ya kwa lapeng la gagwe.

Morwaakgosi yo o neng a gana go boa kwa bogwera

Morwaakgosi yo o neng a bidiwa Masilo o ne a ile go rupa le makolwane a mangwe a balekane ba gagwe. Rraagwe o ne a mo isitse bogwera mme ya re a tshwanetse go aloga, a mo laela go etelela mophato wa gagwe pele go boela gae, mme a gana go ya kwa motseng.

O ne a re o tla tsamaya fela fa a rwele ditlhako tse di dirilweng ka letlalo la moyebe, a apere kobo e e dirilweng ka letlalo la motumpela, e bile a rwele hutshe ya letlalo la nyabolela; o ne a batla go apara jaaka go tshwanetse morwaakgosi yo a leng moeteledipele wa mophato wa gagwe.

Makolwane a mophato wa gagwe a bolola go ya go tsoma diphologolo tseo mo megobeng ya noka, ba eta ba opela:

"Motumtumpela! Motumtumpela!

Masilo o gana go ya gae!

A re o tla ya gae fela

Fa a rwele hutshe ya nyabolela, tumtumpela!

A apere kobo ya motumpela, tumtumpela!

A rwele ditlhako tsa moyebe, tumtumpela!"

Segwagwa se se thumang mo mogobeng sa araba, "Hwaaa, lo tlile kwa lefelong le e seng lona. Ga di yo fa. Di nna kwa megobeng e e boteng e e kgakala."

Mophato wa tsamaya go fitlha o tsena fa mogobeng o mongwe, mme wa opela gape:

"Motumtumpela! Motumtumpela!

Masilo o gana go ya gae!

A re o tla ya gae fela

A rwele hutshe ya nyabolela, tumtumpela!

A apere kobo ya motumpela, tumtumpela!

A rwele dithako tsa moyebe, tumtumpela!"

Segwagwa se sengwe sa goa, se ntsha tlhogo mo metsing se ba rotolela matlho a a diroto: "Hhwaaa, lo tlile kwa lefelong le e seng lona. Ga di yo fa. Di nna mo megobeng e e boteng e e kgakala."

Makolwane a ne a setse a lapile mme a tswelela a ya pele.

Ya re ba sena go tsamaya sekgala se seleele, ba fitlha fa mogobeng o o boteng, ba ema gape ba opela:

"Motumtumpela! Motumtumpela!

Masilo o gana go ya gae!

A re o tla ya gae fela

A rwele hutshe ya nyabolela, tumtumpela!

A apere kobo ya motumpela, tumtumpela!

A rwele dithako tsa moyebe, tumtumpela!"

Ya re ba ntse ba opela, diphologolo tse ba opelang maina a tsona tsa nna tsa tswa bongwe ka bongwe, mme makolwane a di bolaya a bo a di bua, a isa matlalo a tsona kwa morwaakgosi a ba emetseng teng. Ba suga matlalo a tsona go segela morwaakgosi diaparo. Ba bo ba di mo naya.

Ke fa morwaakgosi a tswa kwa mophatong wa bogwera a rwele hutse e e dirilweng ka letlalo la nyabolela, a apere kobo e e dirilweng ka letlalo la moyebe, a etelela mophato wa gagwe pele go tsena ka motse.

Basetsana ba ba neng ba nyalwa ke ditau

Ka letsatsi lengwe methephana ya motse e ne ya ya kgonnye kwa sekgweng. Ba ipala go bona gore a ba mmogo ba bo ba bolola. Bomonnaa bona ba bo ba ba sala morago, fela basetsana ba ba kopa gore ba boele gae, ba opela ba ntse ba re:

"Re ya kwa sekgweng,
Re ya tlhareng tsa maokana,
Maokana a a mmitlwa mesweu,
Leeto le le tla lo lapisang,
Jaaka bafollela 'bagasehibidu."

Bomonnaa bona ba ikgatholosa se ba se opelang, ba tswelela go ba sala morago. Gangwe le gape basetsana ba opela, "Boa, boa," fela bomonnaa bona ba gana go ba reetsa.

Ba ne ba tsamaile go ralala naga e e sekgwa, mme jaanong ba le kgakala le legae. Ba fitlha fa lefikeng le legolo mme methephana ya ema fa pele ga lona, ya re: "Bulega gore re fete."

Ga bulega phatlhanyana mme ba feta ba tlogela bomonnaa bona, ka gore e rile fela ba sena go feta, phatlhana ya bo e tswalega. Ba ba botlana ba patelesega go boela gae, ba swabisitswe ke go kgaogana le bomogoloa bona.

E rile methephana e sena go tswa ka phatlhana, ya ya le tselana go fitlha e tsena ka motse. Motse oo e ne e le wa banna ba ba neng ba fetoga ditau bosigo. Basetsana ba ne ba sa itse, ka jalo ba dumela ba ba nyala. Banna ba ne ba ya go tsoma letsatsi lengwe le lengwe mme e re maitsiboa ba tle

ka nama e ba neng ba e kaletsa mo matlhakung. Bosigo ba ne ba fetoga ditau mme ba je nama e sa butswa.

Mongwe wa basetsana a simolola go gakgamala gore ke eng nama e e kalediawang mo matlhakung e nyelela fela bosigo, mme a raya mogatse a re, "Ke belaela gore go na le phologolo e e jang nama e lo e kaletsang mo matlhakung."

Mogatse a se ka a mmolelela sepe.

Bosigo boo mosetsana a itira yo o thulametseng. E rile mogatse a ithaya a re o robetse, a iphetola tau, a tswela kwa ntle.

Mosetsana a mo sala morago, mme a mmona a kopana le ditau tse dingwe ba ja nama e sa butswa. O ne a boifa fela go se na se a ka se dirang.

Bosigo bongwe le bongwe mosetsana a itira yo o thulametseng, mme bosigo bongwe le bongwe a bona jaaka mogatse le ditau tse dingwe ba ja nama e sa apeiwa.

Bosigo bongwe mogatse a lemoga gore ga a thulamela. Mosetsana a tshoga thata a gopotse gore mogatse o tla mo gobatsa, fela a mo raya a re, "Re ditau, ga re batho."

Mosetsana a se ka a bolelela ba bangwe se a se utlwileng. A emela sebaka se a ka kgonang go ngwega ka sona, e bo e le gona a ka ba bolelelang.

Letsatsi lengwe ditau tseo tsa bolola go ya go tsoma, fela tsa boa di sa bolaya sepe, mme tsa ikaelela go ja basetsana bao.

Segwagwa se se nnang gaufi le thotobolo e basetsana ba tshololelang molora teng fa ba sena go apaya se ne sa utlwa banna ba ditau ba loga maano, mme sa ya kwa basetsana ba neng ba dira teng sa feta sa ba metsa botlhe. Yo o neng a tlhola a se tshela molora sa mo tsenya mo leitlhong.

Fa ditau di boa tsa fitlhela basetsana ba se yo. Tsa senka gotlhe mo matlhakung le mo digotlong, mme basetsana ba bo ba se yo.

Ke fa di ya kwa didibeng mme di fitlhela segwagwa se ba lebile. Tsa bona mosetsana a le mo leitlhong la segwagwa mme tsa leka go se tshwara, fela segwagwa sa nwela kwa tengteng ka metsi. Ditau tsa nna fa thoko ga bodiba, di rora ka bogale. Nngwe ya ditau ya bo e re, "A re didimaleng, segwagwa se tla tswa mme re kgone go se tshwara." Ke fa di nna ka tidimalo, e nngwe e a ne e okomela mo bodibeng go tlhola gore a segwagwa ga se tswe. Segwagwa sa iphitlha mo metsing gore ditau di bo di lape di boele gae.

Segwagwa sa bona gore ditau di ile mme sa tswa. Sa wela tsela sa leba kwa motseng wa gaabo basetsana. E rile se goroga sa ya kwa kgosing, sa feta sa raya mmakgosi sa re, "Nkadime diphate."

A se adima. Segwagwa sa bo se tlhatsa basetsana bale ka legano la sona le legolo.

Mmakgosi o ne a gakgamala go bona basetsana bao mme a ya go bitsa kgosi. Kgosi ya itlhaganelela kwa gae, ya feta ya bona basetsana ba ena le banna ba motse ba ntseng ba ba batla, mme a epa pitso ya banna ba motse botlhe kwa kgotleng letsatsi le le latelang.

Ka moso phakela ke fa batho ba kgobokanetse kwa kgotleng. Ba fitlhela basadi ba adile diphate go tswa kwa ntlong go fitlha fa kgotleng. E rile banna ba sena go goroga botlhe, lebatl la ntlo la bulwa basetsana ba tswa. Borraabo ba itumela thata ka ba ne ba tsaya gore ba sule e bile ba itlhobogile.

Kgosi ya ema ka dinao, ya re, "Borraagwe bana ba, segwagwa se se busitse bana ba lona ka jalo lo tshwanetse go se duela. Mongwe le mongwe wa lona o tshwanetse go ntsha kgomo a e se naya."

Ke fa segwagwa se duelwa ka dikgomo. Batho ba se agela ntlo mme sa fetoga monna yo o humileng.

Matong le pholo e ntsho

Fela fa ditlhaloganyo tsa rona gompieno di ne di ka gadima kwa morago, ra leba dilo tsa bogologolo, re ne re ka dumela fela jaaka Bantsho, gore diphologolo di kile tsa ne di kgona go bua le batho. Tota le mo puong ya Batswana ba naane eno e leng ya bona, go sa ntse go na le diphologolo tse di tsewang jaaka batho. Ka jalo, se gompieno se ka lebegang se gakgamatsa, bogologolotala e ne e le selo se se sa reng sepe, se tlwaetswe.

Ka nako nngwe e ke kwalang ka ga yona e, mosimanyana wa Motswana a bidiwa Matong o ne a nna le mmaagwe wa motlholagadi. Le fa mosimanyana le mmaagwe ba ne ba humanegile, ba ne ba na le sengwe sa botlhokwa – pholo e ntsho e ntle, mme le fa e bile ba ne ba tshwarwa ke tlala jang, mosadi yo o ne a sa batle go kgaogana le seruiwa se, le fa bontsi jwa baagisani ba gagwe ba ne ba kile ba leka go se reka mo go ena.

Morwaawe o ne a godile le pholo eo go tswa bonnyeng, mme e ne e a re a ya go e disa, a palame mo mokwatleng wa yona o o phatsimang o mophaphathi, mo ba neng ba ratana ka lorato lo logolo.

Ke fa mmaagwe Matong a lwala, e bile a boifa gore bokhutlo jwa gagwe bo gaufi. A bitsa Matong a mo raya a re, "Ngwanaka, fa ke swa, ka jaana e bile ga go kgakala, o tla bo o setse o le lesiela. Le fa go ka diragala eng, o se ka, o se ka wa bo wa kgaogana le tsala e ya gago – pholo e ntsho, ka gore jaaka le wena o itemogetse, ga se kgomo e e tshwanang le dikgomo tse dingwe. E tla nna rraago e bo e nna mmaago. Fa go ka nna le kotsi, e tla go lemosa e bo e go gakolola gore o dire eng."

Bolwetsi jwa mosadi jwa etegela, mme ya re a ise a swe a bitsa Matong gape. A feta a mo laela go tsaya dilonyana tse e leng tsa gagwe a bo a ya

kwa ga rangwaneagwe yo o neng a nna bokgakala jwa go tsaya letsatsi lotlhe, a tsamaye ka pholo e ntsho. Fa a bolola a mo gakolola, "Le gona, ngwanaka, o gakologelwe mafoko a me a bofelo; pholo eo e tla nna rraago e bo e nna mmaago mo dingwageng tse di sa ntseng di tla."

Fa Matong a goroga a fitlhela ngwana wa ga rangwaneagwe yo o lekanang nae ka dingwaga, yo o neng a dumela go robala le ena mo ntlong. Ka go gakologelwa mafoko a bofelo a ga mmaagwe, Matong o ne a tsoga phakela letsatsi le letsatsi a ya go batlela pholo ya gagwe e a e ratang mafulo a a siameng.

Le fa ba ga rangwaneagwe ba ne ba itira ba ba mo amogelang, ba ne ba tenwa ke gore jaanong o ba okeleditse megopo ka le bona ba ne ba humanegile – fela Matong o ne a sale mmotlana go ka direla dijo tse a di jang. Ba ithaya ba re, nnyaya, pholo ya gagwe e teng. Ba ka nna ba e rekisa ba itlhofofaletsa mkgweleo wa go fepa mosimane yoo, ka jaana gona ke seruiwa se se sa thuseng ope sepe. Ga e na mašwi le e seng go dira sepe se se ka thusang go tshedisa mong wa yona.

E rile go ise go ye gope ba bo ba setse ba ikopanya le Matong mabapi le go rekisa letlotlo la gagwe. Ba gakgamadiwa le go tenwa ke ka mo a di tatantseng a sa okaoke ka teng. Fela ya re nako e ntse e tsamaya le bodidi bo ntse bo gakalela pele, rangwaneagwe le mmangwaneagwe ba ikopanya le ena gape. A nna a gana fela, a gatelela thata, a re, "Nnyaya, lo se ka lwa bo lwa rekisa le e seng go tlhaba pholo ya me, gonne ke yona rre le mme."

Ke fa ba fetsa mogopolo mme ba loga maano a go bolaya mosimane a robetse.

Ka maabanyane fa Matong a gorosa pholo mo lesakeng la lorako le a neng a le e agetse, phologolo ya boikanyo ya re, "Mong wa me, o mo kotsing e e boitshegang. E re fa o robala bosigo bono, o alele kgakala le lebatl, go katoga ntsalao."

Matong a dira jaaka pholo e mo laetse, mme ya re go nna lesedi moso o o latelang, a sianela kwa tsaleng ya gagwe e e maoto mane, mme ya mo raya ya re, "Mong wa me, kotsi ga e ise e fete gotlhelele. Ntsalao o letse a bolailwe maabane ka phoso fa wena o thulametse. E tla re rangwaneago a lemoga phoso e a e dirileng, a leke go re bolaya ka bobedi, fela fa o ka reetsa ditaelo tsa me ka kelothoko, re tla falola."

"Kgetla thobane e kima ka bonako mo setlhareng se re ka fa tlase ga sona se, (fela o se ka wa mpetsa ka yona) o e tshole ka seatla, le gona o se ka wa bo wa e latlha. Ka seatla se sengwe o tshware mogatla wa me go se kae, mme re tla falola mmogo go tswa fa."

E ne e le gona fela Matong a fetsang go kgetla thobane jaaka a laetswe ke pholo fa rangwaneagwe a tswa le mmangwaneagwe mo ntlong. Fa ba bona ngwana wa ga mogoloabona a tshela le gona a itekanetse, ba lemoga gore ba tshwanetse go bo ba dirile phoso, ba bolaile morwaa bona. Ka

kutlobotlhoko le boikotlhao ka ntlha ya se ba se dirileng, ba bo ba setse ba leka go tshwara Matong. Fela pholo e tona ya paraganya ka mosimanyana a ikakatletse ka mogatla wa yona. Ga se ka ga tsaya nako ba bo ba setse ba siile rangwaneagwe le mmangwaneagwe ka ntlha ya lebelo le ba neng ba tabogile ka lona, mme le bona ba se ka ba tsaya sebaka go itlhoboga.

Ya re mosimane le pholo ba sena go tsamaya dimmaele di le dintsi, ba tsena fa motlhapeng wa dikgomo, mme poo e khunou ya tswa mo go tsona go tla go lwantsha letsenelela le e le bonang. Ke fa pholo e raya Matong e re e batla go lwa e bo e feny a poo eo. Mosimane a bo a emela fa thoko fa go fagile ntw a e e boitshegang e go neng go elela kgodu e khibidu mo go yona, e kwa bokhutlong pholo e ntsho e neng ya feny a ka go bolaya poo e khunou.

Ba tswelela ka leeto, mme ya re ba sena go kgaola sekgala se segolo ba kopana le motlhape wa dikgomo tse di mmala wa boloko. Ka jaana pholo e tona e ne e sa ntse e lapisitswe ke ntw a e e sa tswang go e tlabana, ya raya mong wa yona ye re, "Fa ke ya go lwa go fitlha ke swa! Fela reetsa mafoko a me a bofelo: Fa ke sule, o mpue ka kelotlhoko, fela o se ka wa bo wa ja nama ya me. O nne o tlhokometse letlalo la me ka gale, mme fa o ka tlhoka sengwe, o tseye thobane e, o tlhotlhore sekgoropa sa me go se kae. Sengwe le sengwe se o se tlhokang se tla diragadiwa."

Motlhape o motuba wa tlasela pholo e e pelokgale ka maatla, wa e feny a ya bo ya swa.

Matong a tsenelela tsala ya gagwe ka kutlobotlhoko, a e bua a ntse a gokologelwa mafoko a yona a bofelo. A tsaya letlalo, a tlogela setoto.

Ya re a ntse a tswelletse ka leeto a goroga mo motseng o a neng a amogelwa ka molemo mo go ona, a bo a fiwa tiro go duelela go nna ga gagwe teng.

Ka kgosi e ne e mo sireleditse, ya mo kopa go e tlhokomelela metlhape le matsomane. A ya go di disa letsatsi lengwe le lengwe tlhaga e sena go tlhotlhorega monyo. E re letsatsi le phirima Matong a di gorose mo 'sa-keng, a itulele a didimetse kwa thokonyana, a reetse ditshebo, dikgang tsa letsatsi le letsatsi le ditlotlo fa molelong mo ntlong ya ga mong wa gagwe. Ka go dira jalo a itse tse di diragalang letsatsi lengwe lengwe.

Kgosi e ne e na le morweetsana yo montle a bidiwa Mmadikonyana, yo e rileng Matong a mmona letsatsi la ntlha fela a bo a mo rata. Ya re dingwaga di ntse di feta lerato la gagwe le lona la gola. Ka e ne e le lesieli le le tlhomolang pelo, o ne a tshwanetse go emela kwa thoko fa basimane ba bangwe ba ipala mabala.

Ka Mmadikonyana a ne a le montle e bile a nna a itumetse, o ne a ratwa ke ba le bantsi – tota ba le bantsi mo rraagwe a neng a bona gore a dire kgaisano ya ba ba ratang go mo nyala. Ka dinako tseo go ne go gaisanwa ka go tlhomisa dipholo, magosi a gaisana ka go nna le lekaba le le lebelo e

bile le tiile, le le ka kgonang go feta leparego le le boitshegang le ntse le palangwe.

Molaetsa wa kgaisano wa utlwala gaufi le kgakala mme ba ba ikaeletseng go tla kgaisanong ba katisa makaba a bona, fa rraagwe Mmadikonyana ena a laela gore go epiwe khuti e e maphara e e boteng e mopalami yo o tla fenyang a tshwanetseng go e tlola ka lekaba la gagwe. Ya re letsatsi le legolo leo le ntse le atamela, boitumelo le tsholofelo le tsona tsa golela a pele.

Maitsiboa mangwe le mangwe fa Matong a gorosa metlhape le dihutshane, a reetse ka boithlobogo jo bo nnetseng go oketsega jaaka batho ba kgosing ba bua ka ga kgaisano e e tlang, mme letsatsi le letsatsi pelo ya gagwe e nnele botlhoko kwa pele fa a gopola ka ga lenyalo le le tlang la ga Mmadikonyana.

Ya re go setse masigo a le mabedi pele ga kgaisano a ya kwa a robalang teng a sulafaletswa go feta malatsi otlhe. Ya re a atamela phate e a robalang mo go yona, a boifa diura tsa lefifi tse di mo letileng, matlho a gagwe ya ne e kete a gogelwa ke sengwe mo letlalong la pholo e ntsho fa le sekegilweng ka lobota teng le gogoretse mme a gopola ditaelo tsa bofelo tsa tsala ya gagwe ya boikanyo.

A tsoga mo mosong, a bololetsa dikgomo tsa kgosi kgakala go feta gale, a bo a di tlogela di fula, a tsaya letlalo la pholo ya gagwe le thobane a le tlhohlhora go se kae, a ntse a re, "Tsweetswee tlhe, letlalo, nnaya legae le le tshwanetseng morweetsana wa madi a segosi le lekaba le le a gaisang otlhe mo lefatsheng leno!"

Ya re mafoko a gagwe a ise a wele fa fatshe ga bo go bonala ntlo e ntle fa pele ga gagwe le pholo e ntshontsho e e tshwanang le tsala ya gagwe ya pele. A tlhola a palame pholo e ntle eo letsatsi lotlhe, a leka lebelo la yona, a e tlodisa maparego a mefuta yotlhe go fitlha lekaba le mopalami wa lona di sala di le selo se le sengwe.

Maitsiboa ao a ora molelo a itumetse, a reeditse dithulaganyetso tsa letsatsi le legolo.

Letsatsi le le latelang la tlhaba, go le lesweteke le boitumelo, go tshwaraganwe le maipaakanyo a bofelo a kgaisano. Basadi ba tshwaragane le go kgabisa mesese e mešwa ya matlalo ka dibaga, go tloga ka yo mmotlana go fitlha ka motsofe; ba ipeotse, ba tlogetse moritshana fa gare ga tlhogo, ba e tshasitse ka sebilo gore e sale e phatsima mo letsatsing. Banna ba lebega ba le bantle ba kwenne, ba tlotse letsoku ka mafura a tau mmele otlhe, e bile ba rwele diphofa mo moriring. Go le gontle tota.

Ba opa diatla, pina ya simologa mme bagaisani ba tsaya manno. Matong le ena a le teng a le mo lekabeng la gagwe le lentsho – fela go se ope yo o mo itseng ka ntlha ya diphofa le mekgabiso e a neng a e dirilwe ke letlalo le le gakgamatsang. Ena o ne a gopola jalo, gore ga go yo o mo itseng! Fela

matlho a ga Mmadikonyana a ne a tlhokoditswe ke lerato le a mo ratang ka lona e bile pelo ya gagwe e iteela ka bonako fa a bona moratiwa wa gagwe a tsena kwa dinweng pele ga ba bangwe.

Ke fa go tla go tlola khuti – teko e e di fetang tsotlhe – matshutitshuti a batho a ikgata menwana fa dikgeleke tse di gaisang tsa makaba di tswela kwa pele go supa maatla le kitso. Tsa nna tsa felela ka khutsafalo mo khuting, go fitlha go setse pholo e ntsho fela. Ke fa e rwala moepalami ka mabela go leba maparego, mme e itsholetsa e kudupane, seeditse sa yona se se bontsho bo phatsimang se sala se ntse thupa fa e phaphaletse fa godimo ga khuti, e bo e ya go tlhoma go e pota ka kwa!

Meduduetso le megolokwane ya ya godimo e kgatlhantsha phenyo ya ga Matong – fa ena ka ntlha ya ditlhong a retolola lekaba la gagwe pele ga matshutitshuti a lemoga gore ke mang, mme a patakanyetsa kwa dikgomong tsa kgosi go di kwetosa, a ba tlogela ba gakgametse jalo.

E rile maitisiboa ao, fa a ntse fa molelong ka tidimalo le ba bangwe a reeditse dikgang tsa letsatsi leo, kgosi ya mo tlhaeletsa ya re, “O tlhotse o tlotswe ke tiragalo e ntle ruri. Hei! E le kgaisano ya maemo a a kwa godimo fa gare ga digatlamelamaisi le ba ba pelo tona. Ruri go maswabi gore o bo o ne o se teng go bona ka matlho!”

E rile a fetsa go bua, Mmadikonyana, morwadi e se ka a ipona tsapa, “Ao, Ntate, ga ke re le Matong o ne a le teng. Ke ena a fentseng kgaisano!”

Kgosi ya mo kgalemela ka go fela pelo, “O bua ditsiabadimo, ngwanaka! O bua tlhama ya selo mang? Matong ke yo, mosimanyana wa lisiela yo o ntisetsang matsomane le metlhape. Yo o fentseng o tsoga a tla go go tsaya go nna monyadiwa.”

Mmadikonyana a bo a diga sefatlhego a tlhajwa ke ditlhong.

Moso o o latelang Matong a bololetsa dikgomo kwa mafulong jaaka gale; fela ya re a boa maitisiboa, a bo a kgabile jaaka a ne a kgabile ka letsatsi la kgaisano, a tla a palame lekaba le lentsho a se na ditlhong.

Kgosi ya bo e tlhaeletsa Mmadikonyana kwa a neng a tlhobola mmidi teng, “Leba kwano, morwadiaka, monna yo o go gapileng go nna mogatso ke yo!”

“Ee, rra, mme kana ke ena Matong yo!” Mosetsana a araba a ganetsa rraagwe.

Ka nako eo ya nna gona mosimane a lemogiwang, mme a dumela gore ke nnete ke ena a neng a palame pholo e ntsho e a fentseng ka yona maabane.

Kgosi ya swaba thata fa e gopola gore morwadia yona o gapilwe ke lesieli le le humanegileng, fela ya tshegetsatshe tsholofetso ya yona mme ya letla gore go baakanyediwe moletlo. Fela ga se ka ga nna le sepe se se mo tlisetsang maikotlhao mo dingwageng tse di neng di tla, ka gore, kwa ntle

ga meroba e mentle e some ya bogadi e e neng e ntshitswe ke letlalo la dikgagamatso, le ne gape la tswelela go tlamela morafe ka dilo tsotlhe ka dinako tsotlhe.

Dinaane ka ga tlholego

Fela jaaka ditšhaba tse dingwe, Batswana ba na le dinoolwane ka ga tshimologo ya botshelo jwa motho. Batswana ba na le dinoolwane di ka nna pedi kgotsa tharo, fela nngwe le nngwe ya tsona e bua ka ga logaga lo motho wa ntlha a duleng mo go lona. Logaga loo lo ne lo bidiwa Looè kampo Lowè, mme monni wa lona le ena o ne a bidiwa ka lona leina leo, nako nngwe go twe Lowè 'a Tshosè. Tshosè kampo Tshosà e le mongwe wa medingwana, ena yo o laolang matshelo a batho. Lowè e ne e le monna yo o neng a na le leina go twe Tautona, le le ka neng le raya "tau e tona".

Lowè yo ke ena yo go tweng motlhala wa dinao tsa gagwe o fitlhelwa le wa dintšwa mo mafikeng a a gwamileng mo dikarolong tse di farologaneng tsa Aferika Borwa, bogolo kwa lefelong le le bidiwang Kopong. Ga twe o ne a nna le dintšwa tsa gagwe mo logageng a dikaganyeditswe ke diphologolo tsa naga. E rile a tswa mo logageng lwa gagwe, a bona diphologolo le dibopiwa tse dingwe, le gona bontsi jwa dilo tse di tlhodilweng di tlhodilwe a le teng. A newa tetla ya go di taya maina le taelo ya gore a di farologanye ka maina. A naya sengwe le sengwe leina kwa ntle ga noga.

Batswana ba na le dinoolwane di le tharo ka ga tlholego ya batho, kampo ka tlhamalalo ke re, ya Batswana. Noolwane nngwe e bua ka tlholego ya banna le basadi, botlhe e le bašwa ba ba kwenneng – makawana le methephana e e tsayang bosadi; fela kwa tshimologong ba ne ba nna mo mafelong a a farologaneng – matonanyana a nna a le osi kwa lefelong le bidiwa Thaeabanna, mme methephana bona ba le bosì kwa Motlhababasetsana.

Noolwane e, e kaya gore e rile setšhaba se sena go thaega, ba bodiwa gore ba rata go diragala eng ka motho fa a tshwanetse go swa. Gore isago ya bona e tla tshwanela go nna eng? Gore a ba tshwanetse go boa morago ga go swa, kampo e re go swa ba ele ruri? Batho ba ne ba diega go tlisa karabo, mme ba romelwa barongwa gangwe le gape(noolwane ga e bolele gore go tswa kae, fela go bonala gore ke kwa Modimong). Morago ga romelwa karabo ya gore baswi ba tshwanetse go boa. Go ne go romilwe le bodu, kampo 'yo o bonya', mme lwa diega mo tseleng. E rile le sena go tsamaya batho ba fetola mogopolo, mme ba roma Kgatwane, mokgantitswane, gongwe mokgantitswane o o maoto mabedi, jaaka bangwe ba kaya. O ne a tshwanetse go ya go kopa badimo gore ba nte basadi ba tshele, go swe banna fela, kampo, fa go ka nna jalo, batho botlhe ba swe, ba re: "A loso e nne boikhutso, le gona a go se boe ope wa ba ba swang."

Kgatwane a bo a itlhaganela ka molaetsa oo a bo a goroga le bodu le ise le bo le atamele go goroga. Ka e ne e le keletso e e kopanetsweng ya batho, Modimo wa dumela, mme ke ka moo e a reng fa motho a swa a se ke a boe.

E rile morago ga malatsi a mantsi le bodu le lona lwa goroga kwa badi-mong lwa feta lwa ba naya molaetsa o lo o romilweng ke motho. Modimo wa araba ka go re; "Ke setse ke amogetse molaetsa o o tswang kwa mothong o tlisitswe ke mokgantitswane, mme ke dumetse gore motho o tla swa mme a se ke a boe."

Ke ka moo go lebegang e kete loso lo fedisa botlhe le gona motho a se ke a boele kwa bathong.

Noolwane e nngwe ya re Lowe o ne a ya go tsoma ka dintšwa tsa gagwe, mme a tshokane ka a bona motlhala wa motho. A ema a gamare-gile, a lebile motlhala o o sa itseweng, ka jaana e ne e se wa maroo a dintšwa o a o tlwaetseng, le gona e se motlhala wa ditlhakwana tsa diphologolo. Ke fa a boela gae a sulafaletswe tota, a gakgamala gore ke dibopiwa dife tse di dirang motlhala o o ntseng jalo. A se ka a ikhutsa le e seng go thulamela. O ne a eletsa go bona dibopiwa tse di dirang motlhala oo, mme ya re letsatsi le tlhaba a tsoga, a tlogela dintšwa kwa gae, a tswelela ka letsholo a le nosi. Fela letsomo la gagwe ya nna la lefela ka jaana a boile a sa bona sepe.

Moso o o latelang a bolola le dintšwa tsa gagwe mme ya re go ise go ye gope a bolaya photi; fela ya re a simolola go ja a sulafalelwa, nama e sa tlhole e mo natefela. Keletso ya gagwe ya go bona dibopiwa tse di maoto mabedi e ne e mo tseetse keletso ya dijo. A kaletsa bontlha bongwe jwa nama ya photi mo setlhareng a gopola gore gongwe dibopiwa tseo di ka okiwa ke nama, mme a tsamaya a hutsafetse fela a solofela gore keletso ya nama e tla gogela dibopiwa tseo ntlheng ya gagwe.

Ka nako eo basadi le bona ba bona motlhala o ba neng ba lemoga e se wa leroo le gona e se wa tlhakwana. Ba sala motlhala morago mme la bofelo ba goroga kwa logageng lwa ga Lowe, ba tsena mo go lona (fela bangwe ba re ba ne ba tsena mo mogwaafatsheng o o marilweng ka mmu, e seng logaga).

Logaga loo lo ne lo bidiwa Logaga lwa ga Masilo, e leng leina la kgosi ya bogologotlala ya morafe o e rileng morago wa kgaogana wa dira merafe e mene kgotsa go feta, e e leng ya Batswana gompiano.

Ka nako eo Lowe o ne a tswelela ka letsholo la gagwe a sa lape, a botsa diphologolo tsa lenaga, boThutlwa, boTlou, boPhiri le tse dingwe, a di botsa gore a ga di ise di ke di bone Dikgolodikana, kampo Dipako, jaaka a ne a bitsa diphologolo tse di maoto mabedi tse. A se ka a bona kutlwelo-botlhoko le fa e le tsholofetso mo go phiri, "Yo, ka nako tse dingwe, a neng a le phologolo ya legodu le le pelo e maswe," fela tlou le thutlwa tsa mo solofetsa go mo thusa mo go batleng, le gore ba ba tlise kwa logageng lwa gagwe fa ba ka ba bona. Tsa dumelana le Lowe gore fa di ka ba bona di tla mo itsise. Di ne di tla mo itsise ka pina e ba neng ba tla e opela fa ba atamela logaga. Pina eo ke:

"Mmaee Mmaee, mouduudu hee!

Tlhotlhamedupe ke tsile!

A ga-iee, hee!

Mogolokwane, ke tsile."

Yona e ka tlhalosiwa jaana;

"Bomme ke ba, bona ba ba bokoa.

Ke tlile go ba batla mo puleng e e didimetseng.

Ba a tumisa. Wena yo o kwa gae, duduetsa!

Monna wa ntlo ke gorogile."

E rile Lowe a utlwa pina a itse gore Dikgolodikana – digatalefatshe ka maotomabedi – di bonetse, gore ke bommaagwe batho, le fa ba le bokoa. Go ne go tse kwa ba leng teng go tshwanetse ga bo go siame, ka jalo a ba batla ka pelo yothe, mme a hutsafala go fitlhela sefatlhego sa gagwe se tlhonya.

Fela Modimo wa mo utlwela botlhoko mme wa ba utlwela botlhoko le ena, wa ba naya taelo ya gore ba tlwaelane. Morago monna a ba tsaya ka motlhala mme a ba wela ka tshoganetso ba sa ntse ba itherolotse, a ba leba ka leitlho la tlhoafalelo, a bo a ba rata.

Noolwane ya boraro yona e bolela fela gore banna le basadi ba ne ba tlhodilwe ba le bantsi, mme ba nyalana, ba nna modi wa losika lwa setho.

Jaaka batho ba farologane ka mmala

Kanelo e e latelang e mabapi le mebala e e farologaneng ya batho, e bile e naya se se bakileng pharologanyo. E kaya dilo tsa kwa tshimologong ya tsotlhe.

E rile morafe wa setho o sa ntse o le mo logageng lwa ga Lowe wa bo o le ba lapa ba ba nnang ba itumetse, go fitlha mongwe a raya ba bangwe a re ba bolae morwaa kgosi yo e mo ratang thata. Batho ba ipobola mo kgosing gore ke bona ba mmolaileng, le gore ba ne ba utlwanetse go mmolaya.

Ke fa kgosi e ba athola ka gore ba tswe mo lefelong le ba neng ba ja monate mo go lona ba nna ba boitumelo.

Ba tswa mo logageng mme ba fisiwa ke letsatsi setlhogo, ba baboga mme bangwe ba bona ba ntshofala, ba bangwe ba šwele thata mo ba neng ba nna bantshontsho.

Bangwe ba ne ba apegile mo ba neng ba nna bahibidu, fa ba bangwe ba ne ba gotela gore ba bo ba nne barokwa, etswa ba bangwe bona ba khwimogile letlalo gore ba sale ba le serolwana. Ba anama le lefatshe. (Go na le go lemogwa gore ga go na ope yo o neng a nna mosweu. Gompieno mebala yotlhe e e kailweng fa godimo e fitlhelwa mo merafeng ya Aferika, mme sekao sa mmala mongwe le mongwe se ka fitlhela mo morafeng o le mongwe.)

Naane ya ga Bile le Bilane

Nako nngwe bogologolotala monna mongwe o kile a bolaya yo mongwe

mme a loba tiro eo. Yo o bolailweng o ne a batlwa gotlhe mme a se ka a bonwa le e seng go utlwalelwa. Ka jalo ga se ka ga itsiwe gore Bile o bolaile Bilane monnawe.

Ya re go setse go lebetswe e bile go didimetse Bile a utlwa nonyane e opela, mme mafoko a pina ya yona e le, "Tswidi. Nka bolela. Bile o bolaile monnawe."

Bile a ema fa gare ga batho, a reeditse e bile a šadikanya matlho. A leba batho mme a tloga a nna fatshe. Selo se sa tswelela jalo, a robetse le fa a sa thulamela.

Morago a latofatsa mongwe, a re ke ena a mo latofatsang. A botsa mmaagwe gore ke mang, mme mmaagwe a re ga a itse sepe. A simolola go lwala, mme ya re a bodiwa gore o bolawa ke eng, a re: "Ga ke lwale, fela ke bopamisiwa ke go latofadiwa jaaka ke latofadiwa."

Rraagwe le mmaagwe ba simolola go ela tlhoko, le a robetse tota. E ne e a re le a ntse a ja, a eme ka dinao a re, "Phu!" Gongwe le gongwe kwa a yang teng o ne a nna a didimetse, a itshireletsa ka go re, "Nnyaya, ga se nnete; Ee, go ntse jalo, kgosi."

Ke fa rraagwe a mmotsa: "Ngwanaka, mpolelela gore ke eng o otlhega jaana? Tota o bua le mang?"

A raya rraagwe a re; "Rra, ke tatofatso e ya gore ke bolaile nnake e e ntshetseng morago bosigo le motshegare."

Rraagwe a mmotsa gore o latofadiwa ke mang, mme ena a araba ka go re, "Ga ke mo itse, mme ena o a ntatofatsa, le gona o tsweteletse go mpega molato."

Rraagwe a re, "Morwaaka, a o bolaile Bilane?" A araba a re, "Ee, Rra."

Go tloga foo a fola bolwetse joo, a bo a akola gape.

Tshwene e kile ya bo e le Motho

Ga twe tshwene e kile ya bo e le motho, le gona e le matwetwe yo o boitshegang wa moroka. Ya re batho ba sena go letlwa go lema le go rema ditlhare, e bile ba setse ba lapisitswe ke tiro e e boima e, ba rema ditlhare mme ya re nako ya go lema e tla, a nnela go aramela letsatsi a se ka a a nesa pula.

E rile go romilwe motho go ya go tlhola gore molato ke eng, a feta a araba ka go re: "Ke kgosi ke le nosi, ke tla e nesa ka bonna. Lona yang go rema ditlhare lo leme."

Go tloga ka nako eo ba khutla go lema, ba re: "Ga re kitla re tlhola re lema le e seng go rema ditlhare."

Ga bo go gotsiwa molelo mo letlapeng le le borethe le le sephara. La gotela la sala le le lehibidu, gore marago a yona a bo a khwimoge a sale a

se na boboa. Ba ne ba ntse ba opela ba re: "Rititswe! Rititso! Ke tshaba go lema le go rema."

Ke fa e tlhoga mogatla o bo o nna lekoro. Ga latela mmele go inamela kwa pele le go tsamaya ka diatla, mme ya tsamaya ka maoto le mabogo mo legabaneng fela jaaka e kete ga e ise e ke e nne le tiro ya botlhokwa.

Ga bo go latela go timelelwa ke puo, mme mo boemong jwa puo go latela lentswe le le thubetsang le re "Hoohu".

Molao wa popagano

Nako nngwe bogologolotala Motswana mongwe e rile a sena go tsofala a bitsa bana ba gagwe, a ba raya a re; "Banaka, ke a lo tlogela. Lo sale sentle, lo tshele lo dire."

E rile a sena go bua jalo a tsaya lore lwa gagwe a bo a ba laela go tlisa dinthe tsa bona kwa go ena.

Erile a sena go amogela dinthe tsotlhe, a tsaya longwe lwa tsona a lo naya mongwe wa bana, a mo raya a re a lo robe. A lo roba, lwa sala lo le dimikana tse pedi.

Ya re morago ga moo a tsaya dinthe tse di setseng a di bofa go nna ngatana, a e ba naya gore ba e robe. Le fa ba lekile ka mekgwa yotlhe, ngatana ya gana go robega.

A ba raya a re: "Se lo se bonang se, banaka, ke maungo a popagano. Dinthe tse di ne di le selo se le sengwe, mme tsa lo palela ka gore di ne di bofagantswe. A o lemogile gore go diragetseng fa ke go neile lore lo le losi? O ne o kgona go lo roba, mme ya re ke go naya dinthe tse di bofagantsweng tsa go palela go di roba. Jaanong, banaka, a se e nne molao mo go lona. Bonang, fa lo ka kgaogana mmaba o tla lo roba bongwe ka bongwe, mme fa lo ngaparelana mmaba o tla palelwa ke go lo fenya, fela jaaka lo bone ka dinthe. Tshwaraganang gore lo tle lo fenye mmaba. Se kgaoganeng e se re gongwe mmaba a lo robaroba."

Ngwana yo o sa leleng

Monna mongwe o kile a tsalelwa ngwana wa maitibolo, mme a ya go kopa thuso kwa ngakeng gore ngwana a se ka a lela.

Mmangwana o ne a sa dumelane le keletso ya ga rrangwana, fela rra-ngwana a re: "Nnyaya, baloi, baba, dibata, magodu le baba botlhe ba ba re tsomang ba tla utlwa ngwana yo. Go ka nna botoka thata fa ngwana a sa lele, ka gonne fa re sa ntse re ilela ngwana ga re ka ke ra palama sethare."

Morago mmangwana a dumelana, a re: "Ka bonna, ke ne ke re ngwana yo ga a kitla a nna le sefane, mme ngwana yo o sa bokiwe ga a tshwanela go ngala, mme ka ntlha ya moila le baba, le magodu, le baloi, a ngwana a se ka a lela, mme a ithobalele fela."

Ke fa go rongwa kwa Modimong gore go kopiwe gore ngwana a se ka a lela, gore a belegwe ke mmaagwe ka thari, a bo a robadiwe ka yona. Ga dumelanwa jalo.

Ga feta nako, ngwana a ithobalele mo tharing a sa ntshe le e seng modumo. Kwa morago a lwala, mme a se ka a lela, a bo a swela mo tharing mo mokwatlang wa ga mmaagwe, a bo a omelela.

Ya re morago ga nako fa mmaagwe a mo gopola, a mmelegolola mme a fitlhela a sule, mme a bua ka kutlobotlhoko, a re: "O! bona jaanong! Ke yo ngwana yo o sa lelang, o swetse mo tharing."

Ngaka ya atholelwa loso ke kgosi, fela morago Modimo wa amogela selelo sa bona.

Ngwana yo o timetseng

Ga tse bana bangwe ba kile ba ya nokeng, mme ba raya mongwe mo setlhopheng sa bona ba re a ye go kgetla dipugo gore ba buge dinkgwana tsa bona di se ka tsa kgaphea.

Ya re a sa ntse a ile ba mmeela serai ka go fitlha dibaga tsa bona mo mošaweng. E rile a goroga ba mmolelela gore ba latlhetse dibaga tsa bona mo bodibeng, le ena a bo a setse a latlhela tsa gagwe. Ke fa ba thelolola tsa bona, ba re: "A o ne o gopola gore re ka latlha dibaga re di filwe ke bomogoloarona?"

Ngwana a lela, a bo a ya le letshitshi la noka go fitlha a tsena fa metsi a elelelang mo phatlheng e e fa fatshe, a ntse a tsamaya a re: "Bodiba wee, a ga o ise o ke o bone sebaga sa me?"

Bodiba jwa araba jwa re: "Se mo metsing moo."

A bo a tsena a ya le metsi. E rile a ntse a tsamaya a bona ditselana, mme kwa pejana a bona bana, mme ba mo tsaya ba mo isa kwa go mmaabo kwa teropong e kgolo. A feta a bodiwa ka ga mmaagwe, mme morago a isiwa kwa kgosing. A feta a nyalwa ke morwaa kgosi, a nna mosadi yo mogolo mo morafeng.

E rile a sena go tshola ngwana wa ntlha a busediwa kwa go ba ga gaabo a patilwe ke tlou le phiri. Tlou e ne e belege ngwana mme phiri e tshotse kobo ya letlalo e ngwana a neng a robadiwa ka yona. Ya re ba ntse ba tsweletse le leeto phiri ya ja kobo ya ngwana ya bo e ipoela. Go tloga ka nako eo phiri ya ilwa ke batho, ya nna mmaba wa bona. Tlou yona ya

tsaya ngwana ya mo isa kwa e neng e romilwe teng. E rile e goroga teng ya feta ya opela, ya re:

"Mmaee, mmaee! Moudu wee!

Tlhotlhamedupe!

Ke tsile Mogolokwane,

Ke tsile!"

Tlou ya tlotlwa ke morafe le kgosi le ke diphologolo tse dingwe, ya bo ya fiwa thata e kgolo ke kgosi ya dilo tsotlhe, ya bo ya letlwa go gola e nna kgolo.

Kgosi ya ikana, ya re: "Ammaaruri, Tlou, ga o kitla o tshwenngwa ke sepe le e seng go fenngwa ke sepe. E le ruri o mogolo mo dilong."

Tshwene, noga le mmutla

Bogologolotala, fa diphologolo di ne di sa ntse di itse go bua, tshwene ya bolola mo mosong ya ya go batla sefitlholo. Ya ya le mofapha wa lekga-bana, e pitikolola majwe, e batla diphepheng, dikhukhwane le diboko tse e ka fitlholang ka tsona. Fa e ntse e tsamaya ya fitlhela tlhware e tlapisitswe ke letlapa le le sephara e sa kgone go intsha. Tlhware ya rapela tshwene gore e e gatisolole, "Ngwana wa ga rra, tlosa letlapa le ke tle ke kgone go tswa. Nthusa tlhe!"

Tshwene ya tlosa letlapa ya le pitikolola, tlhware ya tswa. Fa tlhware e sena go tswa ya ipaakanyetsa go tlolela tshwene, e ithara ka yona gore e tle e e je.

Tshwene ya rapela tlhware gore e e tlogele, fela tlhware ya se ka ya reetsa dithapelo tsa tshwene.

E rile di sa ntse di tatalelane jalo, mmutla wa tla o iphetela, mme tshwene ya o bitsa gore o tle go athola. Tshwene ya bolela kgang ya yona, mme tlhware le yona ya bua. Ke fa mmutla o araba: "Ga ke lo tlhaloganye sentle, a lo ke lo tlhaloseng gape."

Tsa tlhalosa gape jaaka di ne di tlhalositse, mme mmutla wa re; "Ga ke ise ke bo ke tlhaloganye. A tlhware e ke e boele ka fa tlase ga letlapa le tshwene e e fitlhetseng ka fa tlase ga lona, le gona letlapa le busediwe mo godimo ga tlhware jaaka le ne le ntse, gore bogolo ke tle ke iponele ka bonna."

Ga dirwa jaaka mmutla o ne o kaile.

Ya re tlhware e sena go boela mo kgolegelong ya yona ka fa tlase ga letlapa, mmutlwa wa raya tshwene wa re: "Sia!"

Tshwene ya sia, yona le mmutla tsa tlogela tlhware e tlapisitswe ke letlapa le legolo fela jaaka e ne e ntse la ntlha.

Mabele, molemo wa ntlha

Ga twe pele mabele e ne e ona fela molemo o o itseweng ke batho. A ne a jewa fela ka dinako tse di beilweng ke badimo le bannabagolo ba e leng dingaka tsa baruti. Le bona e ne e se dijo tsa bona tsa metlha le gona a sa jewe ke batho fela, ka gore go dira jalo e ne e le moila.

Ka nako nngwe ga nna phuthego e kgolo, ga silwa mabele ga apewa, mme a mangwe a apewa a sa silwa. Mo phuthegong e bana le bomogoloa bona ba beelwa kwa thoko, mme dipitsa dingwe tsa isiwa koo.

E rile go sa ntse go ipaakanyediwa go tswaka melemo le go phekola ba ba tshwanetseng go ja, bana ba nna ba tshamekela ntlheng ya dijana, ba ngathangatha sona se se bidiwang molemo – bogobe, lefata le dijo tse dingwe tse di apeilweng ka mabele. E rile ba utlwa monate, ba a ja gotlhe. E a re fa mongwe a re a o a ja, a tlhotlhore dijo mo menwaneng, a itatswe, mme e re a utlwa monate. a tswelele go ja.

Batho ba tsenwa ke letshogo, ba lela, ba gopola gore bana ba ya go swa, gongwe ba lwala, kgotsa ba tlhatsa, kgotsa badimo ba ba gobatsa ka mokgwa mongwe.

Selelo sa ya le lefatshe lotlhe ka jaana batho ba ne ba kgobokane go tswa kwa dikgaolong tsotlhe tsa lona.

Dingaka tse dikgolo tsa baruti di ne di batla gore bana ba bolaiwe botlhe ka ba tlhamile ngwao e ntšhwa e e kgatlhanong le mekgwa ya pele – ngwao e e bosula tota.

Fela magosi a gana, a re: "A ba ipolaelwe ke Modimo ka boona ka gore ba bantsi mme ga re batle go tsholola madi a mantsi jalo."

Bana bona ba gola sentle, ba tswelela ka metshameko ya bona jaaka gale, fela ba gana go ja dijo tsa tlwaelo ba eletsa tse dintšhwa, ba raya bommaabo ba re: "Re batla dijo tse di tswang mo dipitseng."

Dingaka tsa araba tsa re: "Bana ba tshwana le badimo, ba tswa kwa Modimong, ba feng ba je."

Go tloga foo ba fiwa dijo tsa mabele tse di tswang mo dipitseng.

Mo bagoding mabele e ne e sa ntse e le molemo o o jewang fela ke molwetsi ka kaelo ya ngaka, mme kalafi ya melemo e dirwa ka ditlhare fela.

Naane e nngwe ka ga Bilo le Bilwane

Go kile ga bo go le basimane ba babedi bogologolotala, ba bidiwa Bilo le Bilwane mme ba nna kwa morakeng.

Ga bo go tla basetsana, ba tlile fela ka bobona kwa go bona. Bilo le Bilwane ba fitlhela ba rata mosetsana a le mongwe. Ba naya basetsana ba bangwe dijo ba bo ba boela kwa magabona, ba bo ba tlhabela mosadi yo ba mo ratang. Mongwe le mongwe a mo tlhabela nku.

Morago Bilwane a bo a ya go bolelela kgosi gore Bilo o bolaile nku ya yona. Kgosi ya roma gore go bidiwe Bilo, ya feta ya mmotsa ka ga tato-fatso e e mo lebileng, mme a ganela.

Jaanong ka kgosi e ne e rometse gore Bilwane a bidiwe, ya feta ya ba botsolotsa mmogo, mme Bilwane a bolela gore se a se tlaleileng ke nnete, etswa Bilo le ena a ne a gatelela go ganela ga gagwe ka go re e ne e se nku ya kgosi e a e tlhabileng.

Bilo a bo a bolaiwa, mme Bilwane a tsaya mogatsa mogolowe.

Ke fa mosadi yoo a opela a re:

"Bilwane o tsetse Bilo mosadi le ngwana."

Moselekatane, tontobane le lebodu

Mo dingwageng tse di sa bolong go feta moselekatane, tontobane le lebodu di ne di sa bolawe, fela fa go ne go ka diragala gore ngwana a bolae nngwe ya tsona, e ne e isiwa kwa go nkoko wa gagwe mme go fete go tlhabiwe pholo, gore ngwana yo a phekolwe mo molatong wa go bolaya selo se se ilang.

Fa pholo eo e sena go tlhabiwa, ngwana o ne a apesiwa nama ya setlhabelo, a bo a tlodiwa ka mafura a a tlhakaneng le letsoku le sebilo.

Ngwana a bo a tshwanetse go potologa matlho a ntse a goa, a re: "Ke bolaile; ke bolaile moselekatane!" kgotsa a bitsa nngwe ya tse tharo e a e bolaileng.

Mme fa a sa phekolwa, o ne a bopama, a sala e le marapo fela gore a bo a felelele.

Tontobane

Tontobane o kile a epa pitso ya dinonyane. Ka nako eo o ne a le kgosi ya dinonyane.

E rile a sena go bolela se a di se bileditseng, tsa tshega tsotlhe ka jaana a ne a le nonyane e nnyenye.

Ke fa tontobane a ba raya a re: "Lo se ka lwa senyetsa batho sepe, mme fa lotlhe lo ka ja dilo tsa batho ba tla lo bolaa, lo tla swa lotlhe, ka gore lo tla bo lo le magodu."

Phokojwe le Khudu

Phokojwe o ne a rata nama ya dipologotswana tsa naga thata, e bile a rata go tlhola a e ja letsatsi lotlhe letsatsi le letsatsi.

Letsatsi lengwe Khudu a kopana le Moleane, a mo raya a re: "Phokojwe o re tsoma mo go maswe. Ke yole o etla mme o tlile go feta a ntsaya a nja. A o ke o mpolelele gore nka dira eng."

Moleane a araba: "Fa a tsena fa, o itshwarelele ka mogatla wa me mme ke tla fofa ka wena."

E rile Phokojwe a atamela Khudu a ingangatlalela ka mogatla wa ga Moleane ka meno, ka jaana a ne a se na diatla. Ke fa Phokojwe a simolola go kgoba le go nyatsa Khudu, a mo goa a re: "Owaai, boKhudu ba matsutsuba le gona o tsofetse!"

Tota o ne a batla go kgoba Khudu gore a bule molomo a re o a araba, mme a tlogele mogatla wa ga Moleane a wele fa fatshe.

Khudu ya bo e araba, e re: "O maaka, ga ke a tsofala, le gona ga ke matsutsuba!"

E rile e sa ntse e rialo mogatla wa tšhomoga, ya wa.

Phokojwe a bo a re: "O ne o raya mang o re o maaka?"

Khudu ya bo e re: "Ke ne ke sa reye wena, nkgonne."

Phokojwe a a bo a tsaya Khudu a mo ja.

Mosetsana yo o neng a nna mo mahureng

Go kile ga bo go le monna a na le ngwana a bidiwa Setswamahureng. ne a nna fela mo segwaneng ka a ne a sa kgone go tsamaya fa fatshe, e bile a ise a ke a bonwe ke ope. Leina la gagwe la tota e ne e le Tlhongadi-a-Mhitshwane, e bile a na le monnawe yo mongwe le mongwe a neng a tlhola a mmona.

Letsatsi lengwe ga dirwa moletlo o mogolo ka morwaa kgosi a ne a godile mme a tshwanetse go itlhophela mosadi. O ne a batla go nyala kwa ga gaabo Tlhongadi. Basadi ba kgotla ya ga boTlhongadi ba laelwa go kgobokanya bomorwadia bona gonne morwaa kgosi o ne a batla go itlhophela mosadi mo go bona.

Mmaagwe Tlhongadi a bo a re: "Ke na le ngwana a le esi, yo mongwe ga a ise a ke a bonwe, ka a ntse a fitlhlwe mo segwaneng."

A bo a tlhapisa monnaa Setswamahureng gore a bo a sale a le montle. Bommaabana ba tlhapisa bomorwadia bona, mo le bona ba neng ba sala ba le bantle.

Thapama eo morwaa kgosi le mophato wa gagwe ba tla go mo tlhophela mosadi.

E rile ba atamela, mosetsana a tswela kwa pele, a opela:

"Mogwe o gorogile,

Mogwe o gorogile,

O tswa kwa a tswang teng,

O ile go bona Tlhongadi,

O ile go bona morwadia Mhitshwane,

A ke ena yo? A ke Tlhongadi?
A ke ena morwadia Mhitshwane?"

Basimane ba araba ba re:

"Ga se ena yo,
Ga se Tlhongadi yo,
Ga se morwadia Mhitshwane."

Basetsana ba bo ba ba amogela:

"Yo ga se Tlhongadi,
Yo ga se ena,
Yo ga se morwadia Mhitshwane."

Mothephana yo mongwe a bo a tswela kwa pele a opela a re:

"Mogwe o gorogile,
Mogwe o gorogile,
O tswa kwa a tswang teng,
O tle go bona Tlhongadi,
O tle go bona morwadia Mhitshwane.
A ke ena yo? A ke ena Tlhongadi?
A ke ena morwadia Mhitshwane?"

Basimane ba bo ba amogela gape:

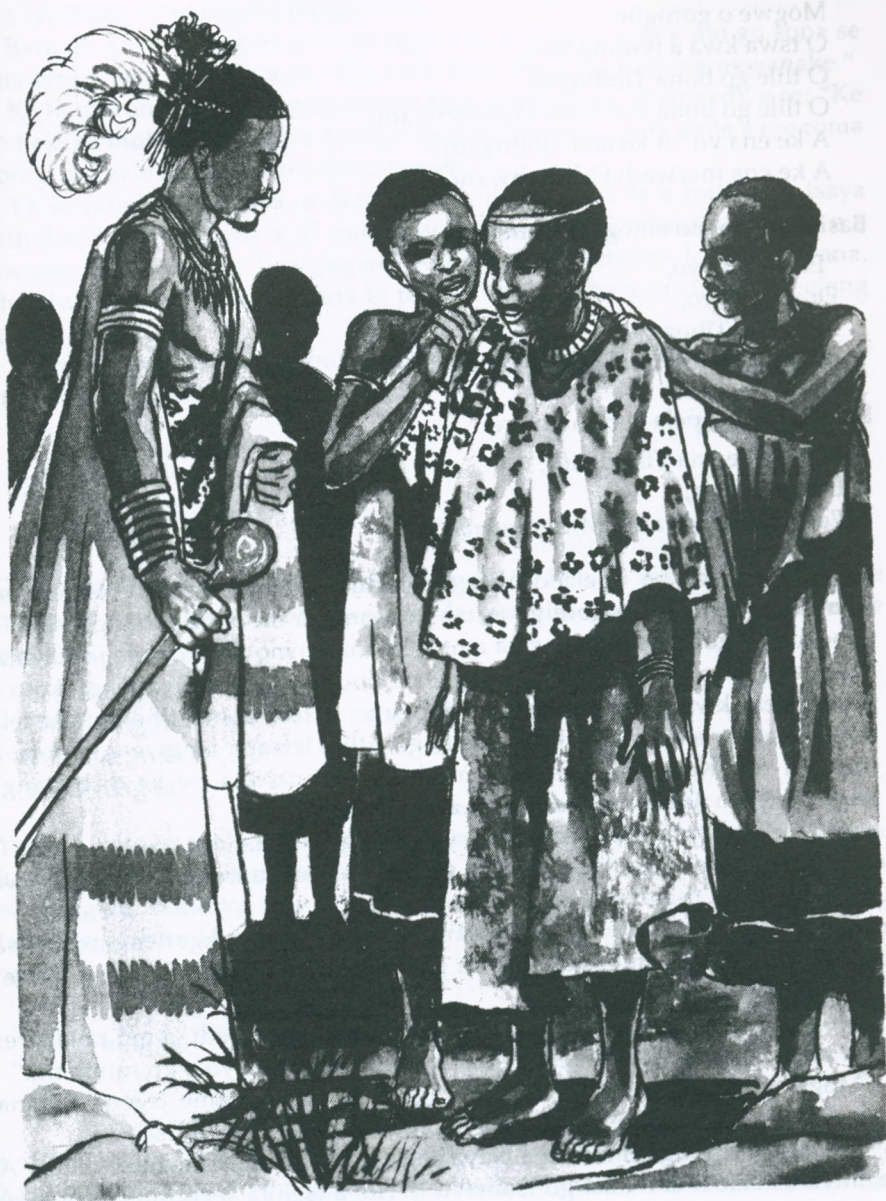
"Yo ga se ena,
Yo ga se Tlhongadi,
Yo ga se morwadia Mhitshwane."

Basetsana ba bo ba boa ba amogela mmogo ba re:

"Yo ga se Tlhongadi,
Yo ga se ena,
Yo ga se morwadia Mhitshwane."

Ya re e le nako ya ga monnaa Tlhongadi ya go tlhabeletsa, ya re a tlhaga basimane ba letsa melodi, mme ya re a sena go opela jaaka basetsana ba bangwe ba ntse ba opela, basimane ba itse gore ga se ena yo ba mmatlantlang. Basetsana ba ganwa ke morwa kgosi botlhe.

Basetsana ba tsaya dikobo tsa bona tsa matlalo a mebalabala ya bophokojwe, botadi, bonkwe le a diphologolo tse di farologaneng tsa mebala e mentle, ba di ala go direla Tlhongadi tsela, go tloga kwa ntlwaneng e a neng a nna mo teng ga segwana mo go yona.

E rile ba sena go dira jalo, Tlhongadi a tswa. O ne a na le letsatsi mo phatleng le ngwedi mo mpeng. O ne a le bontle jo bo gamarisang, mme le ena a tlhabeletsa:

"Mogwe o gorogile,
Mogwe o gorogile,
O tswa kwa a tswang teng,
O tlile go bona Tlhongadi,
O tlile go bona morwadia Mhitshwane,
A ke ena yo? A ke ena Tlhongadi?
A ke ena morwadia Mhitshwane?"

Basimane ba mo amogela ka motutu:

"Ee, ke ena yo,
Ee, ke ena yo,
Ee, yo ke Tlhongadi,
Ee, yo ke morwadia Mhitshwane,"

Basetsana ba opela le bona ba re:

"Ee, yo ke ena Tlhongadi,
Ee, yo ke ena,
Ee, yo ke morwadia Mhitshwane."

Ba letsa melodi ba opela dipina tsa tuduetso. Fela rraagwe o ne a sa itumela ka a ne a itse gore ga a itse go tsamaya mo motlhabeng, e bile a gopola gore gongwe mogatse ga a ne a kgona go mo tlhokomela jaaka ena.

Letsatsi le le latelang morwaa kgosi a bo a tla ka koloi ya lekotokoto a mo rwalela kwa ga matsalaagwe. Mogatse a feta a mo tlhokomela fela jaaka rraagwe a ne a mo tlhokomela, go fitlha letsatsi lengwe a gopola, a ithaya a re: "Ke eng ke sa rome motho yo go ntseela tse ke di batlang? Kana motho o nyalela mosadi gore a mo direle."

Ke fa a mo raya a re: "Tsamaya o ye go nkgela metsi."

A bo a tsaya kota ya gagwe a ya go nna le banna ba bangwe kwa kgotleng.

Tlhongadi o ne a tshwanetse go mo isetsa metsi kwa kgotleng mme a sa itse go tsamaya mo motlhabeng, ka jalo a roma modiredi wa gagwe, a re: "Isetsa raago metsi."

Morwaa kgosi a gana metsi a a tlisitsweng ke modiredi, a mo raya a re: "Ga ke batle o ntshiela metsi, ke batla a tlisiwa ke ena yo o go romileng."

Mogatse a roma modiredi yo mongwe ka metsi, mme le ena a gana metsi a gagwe, a mo raya a re: "Raya mogatsake a ntlele metsi."

La bofelo Tlhongadi a ema a tsaya sego go ya go siela mogatse metsi. A thunya ka selelo fa a leka go tsamaya. E rile a tsenya sego mo nkgong go

gelela metsi, motlhwa wa tsena ka menwana ya maoto a gagwe. E rile a tswa ka kgoro motlhwa o bo o setse o fitlha kwa mangoleng a gagwe. Fa a tsena kwa kgotleng wa bo o setse o mo fitlhelela fa letheke. A naya mogatse metsi a boela kwa segotlong. Ka nako eo motlhwa o ne o setse o mo khurumeditse mme a fetoga seolo.

Kwa ga gaabo rraagwe a bona segwana se a neng a nna mo go sona se nna serolwana. Ka pelo a re: "Go na le kotsi e e diragaletseng ngwanake."

Ke fa morongwa a goroga go tswa kwa go mogatsa Tlhongadi, a re: "Ke go tlela ka molaetsa go tswa kwa go mogwe wa gago. A re e rile a mo roma gore a mo gele metsi, a bo a fetoga seolo."

Ya re rraagwe a utlwa, a dira jaaka a ne a rutwa fa a tsalwa. A tsaya dithobanyane tse pedi a di gotlhanya a sena go di tshasa ka pheko e e tswang mo lonakeng lwa gagwe. A bo a batla letsetse le letonanyana, phelehu, poo, nta e tonanyana le phoko. A di thiba a di isa kwa seolong seo.

Ya re ba tsena kwa seolong poo ya simolola go se fataka e se thula, e ntse e opela e re:

"Ti! Ga a yo fa,
Ti! O teng fa,
Ti! Ga a yo fa,
Ti! O teng fa!"

Ga bo go tlhaga moriri wa tlhogo ya gagwe. Poo ya emisa go thula mme rraagwe a e duela. Ga bo go simolola phelehu go thula le yona e eta e opela:

"Ti! Ga a yo fa,
Ti! O teng fa,
Ti! Ga a yo fa,
Ti! O teng fa!"

Ya bo e katoga seolo e bo e duelwa ka gore jaanong moriri o ne o bonala ka bontsi. Nta e tonanyana le yona ya simolola go epa, e eta e opela jaaka tse dingwe, mme ya re e emisa mafatlha a ga Tlhongadi a bo a bonala. Jaanong ya bo e le nako ya letsetse le letonanyana go epa, le lona le eta le opela:

"Ti! Ga a yo fa,
Ti! O teng fa,
Ti! Ga a yo fa,
Ti! O teng fa."

E rile le emisa ga bo go bonala go fitlha ka letheka mme le lona la duelwa. Kwa bofelong phoko ya simolola go thula, le yona e eta e opela jaaka tse

dingwe, mme ya re go ise go ye gope ga bo go tlhaga mmele otlhe. Ka jalo le yona ya duelwa.

Ke fa Tlhongadi a alafelwa go tshaba motlhaba ga gagwe a bo a kgona go tsamaya jaaka batho. O ne a sa ntse a le montle, le fa a ne a sa tlhole a na le letsatsi mo phatleng le e seng ngwedi mo mpeng.

Mosebodi le Mosebotsane

Letsatsi lengwe Mosebotsane o ne a ya kwa go rraagwe, a mo raya a re: "Mosebodi o jele leungo la setlhare sa me."

Rraagwe a bo a bolaya Mosebodi.

Ga bo go tsoga phefo e kgolo mme ya tsaya lengwe la dikgopo tsa ga Mosebodi ya le latlhela mo nokeng.

E rile basetsana ba ile nokeng le Mosebotsane, ba mo raya ba re: "Tsa-maya o ye go kgetla dipugo tsa motlhaka."

Fa a sa ntse a se yo ba tshela mošawa o o matlhaswa mo nkgwaneng ya gagwe gore e tle e nne bokete thata. Basetsana ba bo ba re: "A re rwaleng dinkgo tsa rona re yeng gae."

Mosebotsane a palelwa ke go ithwesa ka ntlha ya bokete jwa mošawa o o tshetsweng mo go yona. A kopa ba bangwe go mo rwesa, mme ba gana botlhe, ba re: "O ipolaetse mogoloe, a mo tlhapatsa. A a rwesiwe ke ba bangwe."

Mosebotsane a bo a sala a lela.

Kubu ya bo e tswa mo metsing e mo raya e re: "Mosebotsane, Mosebotsane! A o a lela? Rraago le mmaago ba bolaile Mogoloo, ba re o tla ne o thusiwa ke ba bangwe ba go rwesa."

Legopo la ga Mosebodi le le latlhetsweng ke phefo mo metsing le ne le dirilwe motho ke kubu le kwena. A bo a tswa mo metsing, a tla go bua le monnawe. Mosebotsane a bo a rwesiwa ke mogoloe.

E rile a goroga kwa gae, a bolelela batsadi ba gagwe, a re: "Ke rwesitswe nkgo ke mongwe kwa nokeng."

Rraagwe a bo a ya kwa nokeng a ya go lalela motho yo o fa basetsana ba gelelang metsi teng. A bo a fitlhela Mosebodi, ngwana wa gagwe, yo a neng a mmolaile. Morwadie o ne a godisitswe ke kubu le kwena, ba dirile motho ka logopo lwa ga Mosebodi.

Molelo wa simolola go itsiwe

Batho ba Botswana ba ka go bolelela gore e rile motho wa ntlha a simolola go nna mo lefatsheng, a bo a sa itse molelo. Dijo tsa gagwe e ne e le dikungo tsa naga tsa lefatshe tse di beilweng mo go lona ke Modimo. Digwere, medi le maungo e ne e le ntletsentletse mo nageng e a nnang mo go yona, e bile a ja nama ya diphologolo tse di neng di saila mo nageng, e sa butswa. Mašwi a ne a tswa mo dikgomong, Modimo o o nko e metsi, a nowa letsatsi le letsatsi ke bana le bagolo ka go tshwana.

Go ne go se sepe se se ba tshwenyang mabapi le diaparo ka bosa bo ne bo le lola, e bile marang a letsatsi a ba thuthafatsa mebele e e sa aparang sepe ka bothitho jwa ona motshegare, fa bosigo ba ne ba itshireletsa ka matlalo a a sugilweng a diphologolo le mo serameng sa mariga. Motho o ne a segofetse tota, le botshelo bo le monate.

O ne a sa itse molelo e bile go sa tlhoke ka jaana a ne a sa o tlhoke. Fela ka letsatsi lengwe go le tsididi, maru a thibile, monna a tsaya lerumo la gagwe a ya go batla dijo. A tsamaela kgakalagakala le legae, go pota melelwane e a neng a e itse ka kwa. Ka tshoganetso a gakgamadiwa ke tidimalo e e sa tlwaelegang e e neng ya mo pateletsa go ema le go reetsa. Mo tidimalong e, matlho a gagwe a senka gotlhe le kwa pele ga gagwe, go fitlha a bona leru le lesesanyane le thimotsega go ya kwa legodimong le le lelele.

A bua ka pelo: "Go a gakgamatsa. Ga ke ise ke bo ke bone leru le tlhatloga le ntse jaana ka mokgwa o, ka gore le simologa fa fatshe mme le a tlhatloga. Nte ke ye go bona."

A atamela lefelo leo a tshogile le gona fa a ntse a atamela leru le le

tlhatlogang, a tlhakanela tlhogo pele fa a fitlhela molelo o peperetla fa pele ga khuti-seka-logaga – mosi o mosesane o moleele o otlhegela kwa go-dimo go tswa mo kgabong.

Motho o tsetswe le maitseo. Ke fa a dumedisa molelo ka maitseo! “Dumela moeng. E sale ke nna mo lefatsheng le fa e sale ke tsalwa, fela ga ke ise ke bone gongwe ke utlwalele ka ga yo o tshwanang le wena. A o ke o mpolelele gore ke bua le mang.”

“Ke amogela madume a gago, rramaotomabedi. Ke mongwe wa badi-redi ba Modimo. Atamela ka go le tsididi. O ka nna wa ikomosa diatla mo bothithong jwa go nyenya ga me.” Molelo wa araba ba boitumelo.

Ke fa monna a atamela molelo, mmele wa gagwe o bo o boa ka ntlha ya bothitho jwa molelo mo letlhakoreng le le ntlheng ya ona. A bo a kotama a itumeletse bomolemo jwa sebopiwa se sa moeng, mme ba tsaya dikgang mmogo; mongwe le mongwe a bua tse di mo amang. E rile monna a ntse a thuthafala, a utlwa a itumetse go fitlha a akanya gore go ka nna monate jang fa tsala e ntšhwa e ya gagwe e ka mo jela nala kwa ga gagwe gore mosadi wa gagwe le bana le bona ba tle ba ikutlwele bothitho jo bo monate jo bo tswang mo tsaleng e ya gagwe e e sa tlwaelegang. Go itse mang, kgotsa o ka bo a nnela le ena ruri.

Ke ka moo e rileng pele ga ba kgaogana, a laletsa molelo go mo etela mme a o solofetsa kamogelo e e itumedisang ya gagwe le mosadi le bana. A swaba thata fa molelo o gana taletso ya gagwe, etswa ona o ne o mo solofetsa gore o tla mo amogela le mo nakong e e tlang.

Monna a boela gae a itumeletse tiragalo e, mme a se ka a senya nako go tlotlela ba lapa la gagwe ka ga se se diragetseng. A tlotlela mogatse a se na mathe: “O bontle jo bo sitang tlhaloso. O ne a iphuthile ka seaparo se se bohibidu le boaserolwana, mme fa a keketega ka setshego, go tlola dinaletsana go tswa mo molomong wa gagwe o o nnelang go tsaya ditshwano tse di farologaneng. Mogatsaka, ga o a bona mowa wa gagwe fa a hema! O tlhatloga jaaka leru mme fa phešwana e tshesane e o fokela ntlheng ya me, ka tshikinngwa ke kgotlholo e e boitshegang. Fa ke gotlholo jalo, o a ntshega.”

“Mogatsaka, ke šwegašwega gore ke tla bona leng sebopiwa se se botsalano se. A ga o mo laletse go re etela?”

Monna a bolelela mogatse gore o ganne taletso, fela a mo solofetsa gore o tla mo leka gape.

A se ka a leka gangwe, mme a leka nako nngwe le nngwe fa a etetse molelo go o kopa gangwe le gape go mo jela nala gore botsala jwa bona bo tle bo gole. Le fa go ntse jalo, nako le nako fa a kopa gore a jelwe nala le mosadi le bana ba gagwe, molelo o ntshe seipato.

Nako le nako fa monna a tswa kwa maetong a a gagwe, a tle ka dikgakamatso tse dintšhwa tse a di tlotlang ka ga molelo, go fitlha mosadi le

bana ba mo rapela gore ba batla go bona tsala e e gakgamatsang e ya gagwe, gore monna a bo a e bolelele ka ga kopo ya mosadi wa gagwe a tsholola dikeledi. A o botsa: "Ke go reng o gana kopo ya me ya gore le nna ke go amogele? A kampo ga ke tsala ya gago?"

Molelo wa mo netefaletsa: "O tsala ya me tota, mo ke swabang go bo ke gana go dira jaaka o eletsa. O nne pelotelele mo go nna fa o bona e kete ga ke itshware sentle. Nnete ke gore ke tshaba go tswa fa gae, ka gore fa ke dira jalo, ke salwa morago ke tshenyo e e boitshegang."

Monna le ena a o netefaletsa, a re: "Seo e tla bo e se sepe fa se tshwantshanngwa le boitumelo jo go tla ga gago go tla bo tlisetsang mosadi le banake."

Ke ka moo e rileng morago ga go gana gantsi, ga tlhongwa letsatsi, mme monna a sianela kwa go mogatse ka boitumelo go mo lotlegela dikgang tse di monate.

Boitumelo jwa tlola dipota fa letsatsi le legolo le atamela mme ba lapa la monna ba rulaganyetsa moletlo o mogolo go amogela moeng. Ba ne ba sale ba feditse gotlhe pele ga nako.

Molelo wa bolola kwa logageng lwa ona ka tidimalo sentle fela. Ya re o ntse o ya le tsela e e neng e setse e budule fa gare ona le tsala ya ona ya motho, menwana ya ona ya nna ya phamola tlhaga e e omileng ka fa dithoko ga tsela, ya e latlhela mo leganong le le atlhametseng ruri. Wa gola le bogale fa o ntse o ya.

Diatla tsa ona ya re go tlogela tlhaga tsa ya kwa ditlhatshaneng go olela ka legono la ona le le sa tlaleng. Wa tloga wa se ka wa utlwa sepe mo ditlhatshaneng, mme wa latela ditlhare. Fa go tutuma ga ona go gola, ga tsoga phefo kwa morago ga ona mme tshenyo ya sala e kete ya botseno fa o fetang teng, go fitlha naga yotlhe e gogoma.

Monna le ba lapa la gagwe ba bona mosinyana kgakala fa molelo o bolola kwa ga ona mme mosi o phometsegela kwa loaping. Monna a goa ka boitumelo: "O a bona, ke mowa wa go hema ga gagwe o ke neng ke lo bolelele ka ga ona. O tla tloga o mmona ka bontle jwa gagwe. Bona, o eta a bina, ka gore o itumeletse go re jela nala."

Ya re go ise go ye gope malakabe a kgabo a bo a bonala a lakaila kwa godimo.

Mogatse le bana, le fa ba ne ba tshogile go se kae, ba re: "Ee, bontle ruri. Re tlotlegile tota fa a tlile go re bona."

E ne e le pono e ntle tota, le fa e ne e tshosa go se kae ka ntlha ya mosi o o neng o pumpunyegelela kwa godimo go fitlha kwa go ona magodimo tota. Ka nako eo ke fa dinonyane di simolola go feta di fofa ka letshogo, di leka go tshaba kgabo e e tlang e di ntse direthe. Botholo ba itsholetsa tota ba tshaba mogote o o babolang, tsotlhe di tshaba selo se segolo se di sa se tlhaloganyeng. Dikgomo tsa monna le dinamane tsa tsona le tsona di lela,

di le botsa phokojwe, di iphalotsa. Ke fa go utlwala setshego se se boatla se se ditlere se utlwala kgakajana – le fa se ne sa tloga sa hupediwa ke go tutuma mo gogolo fa molelo o ba tshela maphasusu.

Fa matlho a bana a simolola go rotoga ka ntsha ya kgakgamalo, mosadi a bua a kwakwaetsa: “Mogatsaka, a o na le bonnete jwa gore tsala ya gago ga e tle ka ntwana. Rona re a e tshaba.”

Monna a araba a okaoka: “Mosadi, le nna ke tshogile ka ga ke ise nke ke e bone e gaketse jaana. Ke tla e rapela gore e tlogele go tla e gaketse jaana, e fokotse go gakala.”

Ke fa monna a goeletsa molelo o o tlang o gogoma, a o kopa gore fa o sa boele kwa ga ona, o tle o sa galefa.

Fela molelo wa se ka wa mo reetsa; kgabo ya ona ya tutuma le go feta, gore go bo go sale go sa sala sepe mo tseleng ya ona.

Monna le ba lapa la gagwe le bona ba inaya naga, ba sala dibopiwa tse di tshogileng morago, ba leka go iphalotsa. Fa ba ntse ba sia jalo, molelo le ona wa nnela go ba ngotlela, mme ya re ba setse ba fegelwa, ba tsena fa noka e leng bophalaphala mme e tshelega teng. Ba ithobuetsa mo metsing go tsidifatsa mebele e e neng e setse e babotswe ke go hema ga mobaleleki yo o se nang kutlwelobotlhoko.

Metsi a a tsiditsana a a didimetseng a ba rudisa, fela ba tswelela ka potlako gore e bo e re ba gadima ka letshogo, monna a gagamadiwe ke go fitlhela molelo o sa tlhole o ba setse morago. A bua a fegelwa a leka go gomotsa ngwana yo a mmelegeng: “Ke dikgagamatso tsa eng? Metsi a re faloditse. Yo ke neng ke mo tsaya jaaka tsala, o tshabile go re latela. Bona dikgomo tsa rona ke tsele ka kwa moseja, di bolokesegile. Re phologile.”

Monna le mosadi le bana ba ipidikanya mo tthageng ba lela sa boitumelo...

Molelo wa tima ka senya fa o fitlha fa metsing, le fa monna a bone dikutu tsa ditlhare di peperetla go fitlha bosigo, di bonesitse sekgwa go kgabaganya metsi.

Ya re bo sa monna a ya go bona lefelo le e neng e le legae la gagwe. A kgatlhantshiwa ke mosidi o o maswe le kgakgamosi gongwe le gongwe kwa leitlho le kgonang go fitlha teng, mme mo teng ga dikota tse di itshopereng tsa mokgoro wa gagwe, a fitlhela masalela a dijo tse di neng di baakanyeditswe moeng wa bona wa tlotlego.

Monna a sela mongwe wa medi e e šweleng, mme monko o o monate wa yona wa mo pateletsa go isa kwa ganong. A tlhabeletsa ka boitumelo, a re: “Mogatsaka, dijo tse di neng di beetswe moeng wa rona ga di a senyega – di tokafetse – re tla bo ra di ja fa go se na se se setseng mo setaataeng se se ntshofetseng se, go ka jewa. Fela ga ke kitla ke kopa tiabolo yo wa tshenyo gape go re etela.”

Ke ka mo go tlileng ka teng gore e re monna a sena go kgona go laola

molelo, a o dirise go ithuthafatsa, a bo a ithute go tokafatsa dijo ka go di apaya. A simolola ka go kwamisa medi le merogo e e neng e tletsetletse mo nageng, a tloga a apaya nama ya diphologolo tse a di tsomang, mme go tla go fitlha gompieno Molelo ke nngwe ya dimpho tse "Yo o sa bonweng" a di abetseng Motho.

Mosetsana yo o tlhogo e thata

Go kile ga bo go le monna le mosadi, ba na le barwadi ba le babedi. Ga tla monna a tswa kgakala, a feta a raya mosadi a re: "Ke batla go nyala morwadio wa maitibolo."

Mmangwana a dumela, a re: "O tla nyala morwadiake wa maitibolo."

Ke fa ba nyalana.

E rile malatsi a le mantsi a sena go feta, monna a bo a raya mosadi wa gagwe yo mošwa a re: "A re ye o ye go bona kwa ga etsho."

Ba bolola mmogo. Kwa gaabo monna yoo go ne go le kwa lefatshe le felelang teng. Monnaa mosadi a ba bona ba bolola mme a ba sala morago. E rile mogoloe a mmona a mo goeletsa, a re: "Sala, nnaka, re ya kwa lefelong le le kgakala."

Monnawe a araba, a re: "Ijoo, ke batla go tsamaya le wena, go ya go bona lefelo leo."

Mogoloe a ipoeletsa, a re: "Sala, ga o itse kwa re yang teng. O tla lapa mme ga go na yo o ka go busang."

Mosetsanyana a araba: "Le nna ke na le maoto, ke tla ipelega."

Ba tsamaya, ba tsamaya, ba bo ba sala ba le kgakala le legae. Fa ba ntse ba tsamaya monna a gadima mogatse, a re: "Hee-hee, mosadi wa me, raya monnao o boe."

Ke fa mosadi a opela:

"Boa, boa; ngwale mmê boa,
Rona ga re ye gaufi; ngwale mmê, boa
Re ya lekaneng; ngwale mmê boa,
Leokaneng la loso; ngwale mmê boa,

Tsela e telele jaaka sebaga; ngwale mmê boa,
Se se lapisang go follelwa; ngwale mmê boa."

O ne a leka go gatelelela monnawe ka mafoko ao gore a boele gae, mme a tswelela go ba sala morago.

Ba bo ba tsamaya ka boraro go fitlhela ba lapa, ba bo ba nna mo moriting wa setlhare, ba a ja mofago. Fa ba sena go lapolologelwa ba tswelela gape. Morago ga nakonyana monna a leba mogatse, a re: "Mosadi wa me, raya monnao a boele gae."

Mosadi a opela gape:

"Boa, boa; ngwale mmê boa,
Rona ga re ye gaufi; ngwale mmê boa,
Re ya leokaneng; ngwale mmê boa,
Leokaneng la loso; ngwale mmê boa,
Tsela boleele jwa sebaga, ngwale mmê boa,
Se se lapisang go follelwa, ngwale mmê boa."

O ne a gopola gore monnawe o tla lemoga gore ba ya kwa lefelong le le kgakala mme a lape jaaka bafolledi ba sebaga. Monnawe a nna a gana go boa, mme ba tswelela go tsamaya.

E rile go nna maitsiboa ba nna ka fa tlase 'ga setlhare, ba a ja. Ya re letsatsi le phirima, ba ema ba tsamaya go fitlha ba tsena ka motse o ba neng ba robala mo go ona.

Ba phakelela mo tseleng ka le le latelang. Ba tlhola mo tseleng. E rile ba atamela kwa ga gaabo monna, a mo raya a re: "A o bona sekgwa se se kitlaneng sele? O tla bona lefelo la mafika teng. E re re fitlha teng o bo e re: 'Lefatshe fatoga re tsene!'"

Ba ralala sekgwa, mme ya re ba fitlha fa makgotlhong, mosadi a re: "Lefatshe, fatoga, re tsene!"

Ga bo go bulega phatlhana mo mafikeng.

Mosadi a raya monnawe a re: "A re tsene."

Monnawe a gana a re: "Ke tla a ikopela gore a bulege."

Mogoloe le mogatse ba tsena, ba tlogela yo mmotlana.

Lefatshe la bo le tswalega.

Yo mmotlana a bo a re: "Lefatshe, fatoga ke tsene." Lefatshe la se ka la bulega.

A boeletsa, a re: "Lefatshe, fatoga ke tsene."

Ga se ka ga diragala sepe.

A simolola go lela, a bo a retologa a leka go boela gae.

A leba gae a eta a lela. A eta a sela matlhotlhora a dijo tse ba neng ba di ja fa ba ya kwa makgotlhong, a a ja. A tsamaya go fitlha kwa motseng o ba

neng ba letse mo go ona, a lala teng. E rile letsatsi le le latelang, a phakela a wela tsela a siana tsela yotlhe go ya go fitlha kwa ga gabo.

A bona mmaagwe mme a lela, a re: "Ke boetse gae mma. Ba ntatlhile."

Mmaagwe a mo raya a re: "Ke go reile ka re o se ka wa tsamaya le batho bao ka gore ba ya kwa ga gaabo."

E rile moso wa letsatsi le le latelang mogoloe a bo a raya mogatse a re: "Ke ya go tlhola gore a nnake o sa ntse a letile ka kwa ntle ga makgotlho."

A tsamaya mme a se ka a mo fitlhela. Ka moso a bo a raya mogatse a re: "Ke batla go ya go bona gore nnake o kae, go bona gore a o ile gae"

A bo a wela tsela a ya kwa ga gaabo a le esi.

Fa a goroga kwa ga gaabo, a fitlhela monnawe teng. Ya re monnawe a mmona, a lela a re: "Ke go reng lo ne lo ntatlha? Mpolelele gore ke ka ntlha ya eng." Mogoloe a mo araba ka go re: "O tla nna le monna le lelapa ka letsatsi lengwe. Ke gona o tla tlhaloganyang."

A bo a boela kwa go mogatse.

Ya re go ise go ye gope, yo mmotlana a nyalwa, le ena a tlogela mmaagwe. Mmaagwe o ne a setse a le esi ka rraagwe a ne a tlhokafetse. Mosadimogolo o ne a kgobiwa ke batho ka gore go ne go se ope wa bana ba gagwe yo o ka mo thusang, le gona ga ba ise ba mo romele ngwana wa ngwana wa gagwe go tla go mo tlhokomela.

Mosetsana yo o tswang mo mahureng

Bogologolotala go kile ga bo go le mosadi a bidiwa Mosadimoošana. O ne a nna a le esi, a se na bana. A bo a tsinela mabele go dira momela, a tloga a ntsha a a anega mo segotlong. Ramokwidinyane a bo a fofela fa fatshe a simolola go a nopa.

A bo a mo raya a re: "Ke go reng o njela mabele? A ke ka ntlha ya gore o bone gore ga ke na bana ba ba ka go kobang?"

Nonyane ya bo e re: "Ntlogela ke je mabele, ke tla go naya bana."

Mosadimogolo a bo a tlogela nonyane e ja mabele.

E rile e sena go ja e kgora, ya raya mosadi ya re: "O tseye pholo e tshweutshweu, e e se nang mmala ope, o e tlhabe. O tseye dirwe tsa yona: pelo, sebetse, mala, o di tsenye mo nkgwaneng. E re morago ga malatsi a mararo o bo o okomela mo teng ga yona."

Mosadi a dira jaaka Ramokwidinyane a mo laetse. A tsaya pholo e tshweutshweu, a e tlhaba, a bo a tsaya dirwe tsa yona a di tsenya mo nkgwaneng.

E rile malatsi a mararo a sena go feta, a ya go okomela mo nkgwaneng, mme a fitlhela e tletse bana. A ba ntsha, a ba tlhapisa, a ba tsenya mo ntlong. A bo a ba reelela dithwe tseo tsa pholo. E le boMogodu, Sebetse, Mala, Pelo. Ba le babedi ba ne ba teeletswe mafura. Yo mmotlana a bidiwa Lemipinyana mme yo mogolwane yo o nonneng a bidiwa Lemipi.

Letsatsi lengwe mosadi a tshwanela go ya masimo. A bo a raya bana a re ba se ka ba tswa fa gae a sa ntse a se yo, mme ya re a sena go tsamaya, ba bo ba tsaya dinkgo, ba ya nokeng kwa sedibeng. Ba bo ba kopana le

basimane ba le bararo teng. Mongwe wa bona a bo a kopa Lemipi go mo siela metsi.

Lemipi a bo a roma yo mongwe gape wa bomonnawe, mme mosimane a nna a a gana, a re o batla go a sielwa kwa Lemipi. Ke fa e re kwa bokhutlong Lemipi a mo siela metsi. E rile basimane ba mmona ba goa, ba re: "Ahee! Ke wena yo re go batlang!"

Bomonaa Lemipi ba gasa basimane motlhaba mo matlhong, mme ba sia ka dinkgo tse di se nang sepe. Ba feta ba iphitlha mo teng ga ntlo mme ya re mmaabo a boa, a ba fitlhela teng.

Letsatsi le le latelang basimane ba ya kwa ga gaabo Lemipi. Ba feta ba dumedisa mosadimogolo, mme mosimane yo o neng a kopa Lemipi go mo siela metsi, a bidiwa Molope, a bo a re: "Ke batla go nyala mongwe wa bomorwadio."

Mosadimoopana a bitsa bomorwadie ka go ba refosanya gore ba tle go ema fa pele ga lekolwane leo gore a ithophela yo a batlang go mo nyala.

Pele ga tla Mala. Molope a mo leba mme a re: "Nnyaya ga ke batle go nyala yo."

Pelo a tla, mme ya re Molope a mmona a re: "Nnyaya. Le yo ga ke batle go mo nyala."

Pelo a latelwa ke Lemipinyana, mme le ena Molope a se ka a mo rata.

La bofelo Lemipi a tla go ema fa pele ga gagwe, mme Molope a re: "Ke ena yo ke tla mo nyalang."

Mosadimoopana a araba, a re: "O ka mo tsaya."

E rile ba sena go nyalana, Lemipi a bolola le mogatse ka koloi ya dipholo, go isiwa ga matsalaagwe. Mo tseleng Molope a ema, a raya mogatse a re: "Nkemela fa. Ke sa ya kwa ntlong ele, go bona tsala ya me. O ntsholofeditse go nnyadisa ka nama."

A tlogela Lemipi mo koloing, a tsena mo ntlong.

E rile a sa ntse a letile mogatse go boa, ga tlhaga sebopiwa se apere makgasa, se bidiwa Setswamotlhokung kwa go ena, sa mo raya sa re: "A o ke o nkadime diaparo tsa gago ke di itekanye?"

Lemipi a fologa koloi, a adima sebopiwa seo diaparo. Ka sebopiwa seo se ne se fufegela diaparo tse dintle tsa ga Lemipi, sa di apara, se bo se palama koloi.

Lemipi a se kopa go mmusetša diaparo, mme Setswamotlhokung a re: "Ke tsa me jaanong."

Ke fa Lemipi a tlamega go apara mantsakabela a sebopiwa seo.

E rile Molope a boa, a palama koloi, a thwantsha seme a kgweetsa. A gadima kwa morago mme a bona mongwe a ntse mo koloing mme a botsa sebopiwa se a neng a ithaya a re ke mogatse, a re: "Ke mang yole?"

Sebopiwa sa re: "O raya yole! Ke modiredi wa me. Ke mmone a feta, ka bo ke mo kopa go tla le rona."

E rile ba sena go tsamaya sebaka, ba goroga kwa ga gaabo Molope. Rraagwe Molope e ne e le kgosi ya motse oo. Ke fa Molope le se a neng a ithaya a re ke mogatse ba dumedisa batsadi ba gagwe, ba bo ba ya kwa ntlong ya bona.

Lemipi a robadiwa le badiredi ba bangwe.

Bosigo fa Molope a thulametse, Setswamotlhokung a bo a nwa mašwi ka mogatla kwa motsheo, a nna a re: "Tlhapu! tlhapu! tlhapu!"

Molope a thantshiwa ke mokgwasa wa katse e e nwa mašwi, a tsaya thobane a ritla mogatla.

Sebopiwa sa lela: "Itšhu! Fa o betsa katse, ke segwa ke mala."

Letsatsi le le latelang Lemipi a rongwa le badiredi ba bangwe go ya go leta kwa masimo. Ya re ba le kwa masimo mongwe wa badiredi a re: "Phoi! Maphoi ke ao ka koo, Setswamotlhokung!"

Lemipi a tshosa dithaga, a opela a re:

"Phoi maeba! Phoi maeba!

Ga ke a tsalwa ke le Setswamotlhokung,

Ke tsetswe ke le Lemipi la mafura.

Phoi maeba! Phoi maeba!

Motho mogakwa ke mogatse?

Phoi maeba!"

Badiredi ba gakgamadiwa ke mafoko a pina ya gagwe, mme ya re maitseboa ba boela gae ba feta ba bolelela Molope gore ba utlwile Setswamotlhokung a opela.

Ke fa e tla re le le latelang le tlhaba Molope a bo a tsena kwa tshimong, a feta a iphitlha mo teng ga mabele, a letela badiredi.

Fa ba sena go tla, mongwe wa bona a bo a goletsa kwa go Lemipi: "Phoi! Maeba ke ao, Setswamotlhokung!"

Lemepi a tshosa maphoi, a opela a re:

"Phoi maeba! Phoi maeba!

Ga ke a tsalwa ke le Setswamotlhokung,

Ke tsetswe ke le Lemipi la mafura.

Phoi maeba! Phoi maeba!

Motho mogakwa ke mogatse?

A gakwa le ke sefatlhego?

Phoi maeba!"

E rile a sena go opela, Molope a taboga a mo tshwara a itumetse.

Mosetsana a lela, a re: "Ntlogele, mogatso o kwa gae. Ga ke mogatso. O ntatlhile!"

Molope a se ka a mo tlogela. A ya gae ka ena a mmelege, a feta a mo tlhapisa, a mo tsenya mo mokgotshwaneng ka kwa segotlong.

A bitsa batho botlhe. O ne jaanong a le kogs, ka rraagwe a ne a setse a tlhokafetse. A laela banna go epa khuti e e boteng, mme basadi bona gore ba thothe metsi, ba a bedise ka dipitsa tse dikgolo. Banna le basadi ba dira jaaka ba laetswe.

E rile metsi a bela, a re: "Jaanong a mogatsa Molope a tsene mo mosimeng, a epe."

Setswamotlhokung a fologela mo mosimeng ka llere. E rile a tsena kwa tlase, mongwe a tlosa llere, mme ba mo tshela metsi a a belang. Ke fa a swa, ba bo ba mo katela teng moo.

Morago ga moo Lemipi a bo a tshola ngwana wa mosimane, mme ga mela thotse fa Setswamotlhokung a neng a epetswe teng. Letsatsi lengwe thotse eo e bo e leba kwa ntlong ya ga Lemipi, e eta e tlolatlola e ntse e opela:

"Tanka, tanka, tanka.

Ke ya go bona morwa Lemipi.

Tanka, tanka, tanka,

Ke ya go bona morwa Lemipi!

Tanka, tanka, tanka.

Ke ya go bona morwa Molope le Lemipi!"

Fa e tsena mo ntlong ya raya Lemipi ya re: "A nka bona lesea la gago?"

Lemipi a neela Thotse lesea. Thotse ya nota lesea mme ya re le simolola go lela, ya re: "Lesea la gago ga le rate batho. Fa ke le tsaya le a lela. Tsaya lesea la gago, mma. Ke a tsamaya jaanong."

Tanka, tanka, tanka, ya tsamaya e opela thotse.

Thotse ya etela Lemipi letsatsi le letsatsi mme e fete e letse lesea.

Molope a lemoga gore mogatse ga a itumele, mme a mmotsa: "Tota o bopamisiwa ke eng?"

Lemipi a araba: "Fa o ka ntlhabela nku e e mafura, ke tla go bolelela gore ke bopamisiwa ke eng."

Molope a tlhabela mogatse nku e e nonneng, a mo tsholela nama ya yona.

Ke fa a re: "Go na le thotse e e tlang fa letsatsi lengwe le lengwe, e tswa fa re katetseng Setswamotlhokung teng. E feta e nkopa go bona ngwana, mme fa ke e mo naya, e mo nota gore a bo a lele."

Letsatsi le le latelang Molope a iphitlha ka fa morago ga lebatl. A utlwa thotse e tla e ntse e re, tanka, tanka tanka, e bile e opela:

"Ke ya go bona morwa Molope,

Ke wela tsela go ya ga Lemipi."

Tanka, tanka, tanka. Ya tsena mo ntlong ya feta ya kopa go bona lesea.

Lemipi a e mo neela. Ya mo nota mme ya re a lela ya mmusetša kwa go Lemipi, ya re: "Ke a tsamaya. Lesea la gago ga le rate batho."

E rile fa e re e tswa ka kgoro, Molope a e rema ka selepe. Thotse ya swa, mme Molope le Lemipi ba tshela ka boitumelo le ngwana wa bona.

Tladi le Legadima

Bogologolotala, Tladi le Legadima ba ne ba nna mo lefatsheng le batho botlhe. Tladi e ne e le mosadimogolo wa nku mme Legadima e le morwaawe wa phelehu yo montle, mme go se ope wa bona yo o ratwang ke batho.

E ne e a re fa Legadima wa phelehu a kgopisitswe ke mongwe, a fofe a galefile thata mme a simolole go tshuba matlo a batho le difalana, a bo a dige le ditlhare tse dikgolo. Nako nngwe a senye dimela kwa masimo ka molelo le gona nako nngwe a bolae batho ba a rakanang nabo.

E re mmaagwe, e bong Tladi a lemoga gore Legadima o a bo a tlhantlhe-tse ka tshenyo, a tsholetse lentswe a goele kwa godimo, kwa godimo tota.

Baagisani ba gagwe ba tenege thata, ba tenwa ke tshenyo e bakilweng ke Legadima le leratla le le thubang moropa wa tsebe le le neng ka gale le latela morago ga tshenyo. Batho ba motse ba ne ba tlhola ba ya go ngongorega kwa kgosing, go fitlha la bofelo kgosi e laela gore bobedi jwa bona ba ye go nna kwa motse o felelang teng le gore ba se ka ba bo ba tlhola ba tla go tlhakana le batho.

Seo sa se ka sa thusa sepe, ka gore Legadima o ne a tlhola a bona batho ba tsamaya mo motseng mme go nne bonolo mo go ena go tswelela go kgopisana le bona. Morago kgosi ya roma gape gore a ye go bidiwa.

Ya feta ya mo raya ya re: "Ke gantsi ke go naya sebaka sa go tshela botshelo jo bo botoka, fela ke lemogile gore ga go thuse sepe. Go tloga gompieno o tshwanetse go tloga gona jaanong, o tswe ka motse o ye go tshela kwa sekgweng. Ga re tihole re batla go bona le e seng difatlhego tsa lona gape."

Tladi le Legadima ba tshwanela go obamela lefoko la kgosi. Ba tswa ka motse ba eta ba hutsa batho ba ngadile.

Owai! Kante batho ba sa ntse ba tlile go tshwara bothata ka gore Legadima o ne a ngaletse go belesediwa, mme a tlhosetsa sekgwa sotlhe ka molelo, mme e re ka nako ya komelelo go nne maswe le go feta. Molelo o fetele le kwa masimong a batho ba lemileng mo go ona, le gona ka nako dingwe o bo o fetele le kwa matlong a bona, gore ba bo ba rate go itlhuboga. Ba ne ba tlhola ba utlwa lentswe le legolo la ga mmaagwe phelehu a leka go kgalemela morwaawe, fela seo se se ke se thuse go le kalo ka tshenyo e a bo e boitshega.

Kgosi ya bitsa banna ba lekgotla ya ba kopa go e gakolola, mme kwa bofelong ba tla ka leano. Letlhogotshweu lengwe la re: "Ke eng re sa belesetse Tladi le Legadima gotlhegotlhe go tswa mo lefatsheng? Gongwe le gongwe kwa ba nnang teng go tletse letshwenyo ka gale, mme fa re ka ba romela kwa godimo kwa loaping, re tla bo re ba kgonne."

Ke fa Tladi le Legadima ba tla romelwa kwa godimo mo loaping kwa batho ba ne ba solofela gore ga ba kitla ba tlhola ba tswela ka tshenyo.

Ga se ka ga diragala jaaka ba ne ba solofetse, ka gore le teng koo Legadima o sa ntse a na le go betwa ke pelo nako le nako, mme a romele molelo mo lefatsheng fa a ngadile. E bo e le gona o tla utlwang mmaagwe a mo kgalemela ka lentswe le le magogoša le le kwa godimo.

Ka dinako tse dingwe le mmaagwe tota ga a kgone go itshokela go nna le ena mme a tsamaye nakonyana. O tla itse seo fa o bona Legadima a sa ntse a phatsimisa ditlhase tsa molelo mo lefatsheng, mme ka mmaagwe a a bo a le kgakala a sa mmone, o se ke o utlwe lentswe la gagwe.